

Norges miljø- og
biovitenskapelige
universitet

Masteroppgave 2023 30 stp.
Fakultet for landskap og samfunn

Hvordan fungerer dagens klageordning for oppmålingsforretning og retting av matrikkelen?

How does the current complaint system for
cadastral surveying and correction of the cadaster
work?

Thea Karoline Hilstad Mangset
Master i Eiendom (M-EIE)

Forord

Denne masteroppgaven er avsluttende arbeid innen det femårige masterprogrammet Eiendom ved Fakultetet for landskap og samfunn ved Norges miljø- og biovitenskaplige universitet (NMBU). Oppgaven tilsvarer 30 studiepoeng og er skrevet våren 2023. Arbeidet med oppgaven har vært både lærerikt og interessant.

Jeg vil rette en stor takk til mine veiledere, Einar Hegstad og Leikny Gammelmo, for deres gode innspill, veiledning og oppmuntring. Jeg vil også takke alle som har tatt seg tid til å delta i spørreundersøkelsen og intervjuene. Uten deres bidrag ville ikke denne oppgaven vært mulig. Jeg vil også takke ansatte hos Kartverket som tok seg tid til å teste spørreundersøkelsen og gi råd underveis.

Tusen takk til mamma, pappa og søsken, som alltid stiller opp og gir meg støtte og gode råd. Jeg vil også takke venner, klassekamerater og kollektive for deres støtte underveis i arbeidet med oppgaven. Til slutt vil jeg rette en stor takk til Jon Simen og Elin for deres gode råd, hjelp til tabeller og gjennomlesning.

Ås, 15.05.2023

Thea Karoline Hilstad Mangset

Sammendrag

Formålet med denne oppgaven er å belyse dagens klageordning ved oppmålingsforretning og retting av matrikkelen. Ut ifra dette er følgende hovedproblemstilling formulert; «*Hvordan fungerer dagens klageordning for oppmålingsforretning og retting av matrikkelen?*». Gjennom tre underproblemstillinger skal hovedproblemstillingen belyses ved å undersøke hvordan saksbehandling og lovverk oppleves, hva kommunene gjør for å unngå klagesaker, samt om ordningen har et forbedringspotensial. For å finne ut av dette er det benyttet kombinert metode i form av en spørreundersøkelse og intervjuer av kommuner og Kartverket.

Funnene viser at det i dag er få klagesaker, og at saksbehandlingen kan variere noe fra sted til sted avhengig av hvordan man tolker loven og hvilke ressurser man har tilgjengelig. Videre viser funnene at det kan være en større belastning av klagesaker på retting av matrikkelen i mindre tettsteder enn i byene. Lovverket kan for noen oppleves litt vanskelig, og det er her ønskelig at lovverket blir litt tydeligere på hva som kan påklages.

Kommunene gjør mange forskjellige tiltak for å unngå klagesaker på oppmålingsforretning og retting av matrikkelen. De har blant annet fokus på god dialog og veiledning av partene, følge god landmålerskikk og god dokumentasjon. Det er viktig å påpeke at klager samt overprøving av Statsforvalteren ikke bør anses som negativt. Dette kan bidra til økt forståelse av lovverket, bedre rutiner og Statsforvalterens uttalelser kan være god veiledning for kommunene.

Til slutt viser resultatene at de fleste er fornøyd med dagens klageordning, men at ordningen har et forbedringspotensial. Forbedringspotensialet ligger til økt kursing, mer samarbeid og bedre rutiner. Dette vil øke kunnskapen om klagebehandling, bidra til lik praktisering og forståelse av lovverket, samt gjøre klagebehandlingen enklere for kommunen. Det ligger også et forbedringspotensial i lovverket, som kan bli litt tydeligere på hva som kan påklages.

Konklusjonen på hovedproblemstillingen «*hvordan fungerer dagens klageordning for oppmålingsforretning og retting av matrikkelen?*» er at dagens klageordning fungerer godt, men at det finnes et forbedringspotensial.

Abstract

This thesis aims to shed light on the current complaint system for cadastral surveying and correction of the cadaster. Based on this, the following main problem is formulated; “*How does the current complaint system for cadastral surveying and correction of the cadaster work?*”. The thesis will examine how case management and the legislation are perceived, what the municipalities do to avoid complaints, and whether the complaints system has a potential for improvement. This thesis uses mixed methods, and both a survey and interviews are used.

The findings show that today there are few appeals and that the proceedings can vary somewhat from place to place depending on how the law is interpreted and what resources are available. Furthermore, the findings show that there can be a greater burden of appeals on correction of the cadaster in smaller towns than in the city. The legislation can be a bit difficult to understand, and the right to appeal should become clearer in the legislation.

The municipalities take many different measures to avoid complaints about cadastral surveying and correction of the cadastral register. Among other things, they focus on good dialogue and guidance of the parties, following good surveying practice and good documentation. It is important to point out that complaints and reviews by the State Administrator should not be considered negative. This can contribute to an increased understanding of the legislation and better routines, and the State Administrator's statements can be good guidance for the municipalities.

The results show that most people are satisfied with the current complaints system, but that the system has potential for improvement. The potential for improvement lies in increased training, more collaboration, and better routines. This will increase knowledge about complaint handling, contribute to equal practice and understanding of the legislation, and make complaint handling easier for the municipality.

The conclusion on the main issue “*How does the current complaint system for cadastral surveying and correction of the cadaster work?*” is that the current complaints system works well, but that there is potential for improvement.

Innholdsfortegnelse

1. Innledning	1
1.1 Begreper og definisjoner	2
1.2 Avgrensning	3
1.3 Problemstillinger	4
1.4 Oppgavens oppbygning.....	4
2. Metode og fremgangsmåte.....	5
2.1 Valg av metode.....	5
2.2 Kvantitativ metode	8
2.2.1 Utvikling av spørreundersøkelsen	8
2.2.2 Gjennomføringen av spørreundersøkelsen	11
2.2.3 Strukturering av data i spørreundersøkelsen	13
2.3 Kvalitativ metode	13
2.3.1 Valg av informanter.....	14
2.3.2 Utvikling av intervjuguide.....	14
2.3.3 Gjennomføring av intervjuene.....	15
2.4 Etske avveininger og personvern	15
2.5 Validitet og reliabilitet	16
3. Bakgrunn og teori	17
3.1 Generelt om matrikkelen.....	17
3.2 Historisk utvikling.....	18
3.3 Klagerett etter matrikkelloven.....	22
3.3.1 Relevante klageregler fra forvaltningsloven.....	22
3.3.2 Matrikkelloven § 46 første ledd bokstav a	24
3.3.3 Matrikkelloven § 46 første ledd bokstav h	28
3.4 Tidligere forskning.....	31
4. Data, empiri og drøftelse.....	32
4.1 Innledende data fra spørreundersøkelsen	33
4.1.1 Geografisk spredning.....	34
4.1.2 Erfaring og utdanning.....	38
4.1.3 Respondentenes rolle	40
4.1.4 Behandling av klagesaker.....	41

4.2 Underproblemstilling 1: Hvordan oppleves saksbehandlingen og lovverket ved klager på oppmålingsforretning og retting av matrikkelen?	42
4.2.1 Antall klagesaker	42
4.2.2 Kommunesammenslåing	46
4.2.3 Lovverket	53
4.2.4 Sammenfattende drøfting av underproblemstilling 1	62
4.3 Underproblemstilling 2: Hva gjør kommunene for å unngå klagesaker på oppmålingsforretning og retting av matrikkelen?	63
4.3.1 Hvilke tiltak gjør kommunene?	63
4.3.2 Virkningen av tiltak	70
4.3.3 Sammenfattende drøftelse problemstilling 2	71
4.4 Underproblemstilling 3: Hvilket forbedringspotensial har dagens klageordning for oppmålingsforretning og retting av matrikkelen?	73
4.4.1 Hvordan fungerer dagens klageordning?	73
4.4.2 Økt kunnskapsnivå	80
4.4.3 Samarbeid	83
4.4.4 Sammenfattende drøftelse underproblemstilling 3	85
5. Konklusjon	87
6. Avslutning	88
6.1 Avsluttende refleksjoner	88
6.2 Forslag til videre studier	89
Referanser	90
Vedlegg	92

Oversikt over figurer

FIGUR 1: HVORDAN "EXPLANATORY SEQUENTIAL DESIGN" SKAL GJENNOMFØRES. FIGUREN BASERER SEG PÅ FLOWCHART OF THE BASIC PROCEDURES IN IMPLEMENTING AN EXPLANATORY DESIGN AV CRESWELL & PLANO CLARK (2011, s. 84). CRESWELL, J. W. & PLANO CLARK, V. L. (2011). DESIGNING AND CONDUCTING MIXED METHODS RESEARCH (2. UTG.). SAGE..	7
FIGUR 2: TEGNFORKLARING AV GRENSELINJER REGISTRERT I MATRIKKELEN. FIGUREN ER HENTET FRA KARTVERKET (U.Å., s. 2) HTTPS://WWW.KARTVERKET.NO/GLOBALASSETS/EIENDOM/MATRIKKELE/INFORMASJONSBROSJYRE-OM-MATRIKKELEN/MATRIKKELE-INFOSBROSJYRE-A4.PDF	18
FIGUR 3: STATISTISK SENTRALBYRÅS INNDELING AV NORGES LANDSDELER SLIK DE BLE FASTSATT I 2020. HENTET FRA STATISTISK SENTRALBYRÅ (2021, s. 63) HTTPS://WWW.SSB.NO/OFFENTLIG-SEKTOR/OFFENTLIG-FORVALTNING/ARTIKLER/REGIONALE-INNDELINGER-2020/_/ATTACHMENT/INLINE/33EA12E7-3C8E-4A1E-BE0B-CFD6CA476B66:083A78030F49BBE43587436B9713748301E15506/NOT%202021-29_WEB.PDF	35
FIGUR 4: GEOGRAFISK SPREDNING AV ANTALL DELTATTE KOMMUNER FORDELT PÅ NORGES LANDSDELER	36
FIGUR 5: ANTALL KOMMUNER I NORGE OG ANTALL KOMMUNER SOM HAR SVART PÅ UNDERSØKELSEN FORDELT PÅ BEFOLKNINGSMENGDE.	38
FIGUR 6: RESPONDENTENE FORDELT PÅ HVOR LANG ARBEIDSERFARING DE HAR INNENFOR EIENDOMSFAGENE	39
FIGUR 7: RESPONDENTENES UTDANNINGSNIVÅ	40
FIGUR 8: RESPONDENTENES ARBEIDSROLLE	40
FIGUR 9: RESPONDENTENES SVAR PÅ HVILKEN "ANNEN" ROLLE DE HAR	41
FIGUR 10: PRAKSIS FOR BEHANDLING AV KLAGESAKER PÅ OPPMÅLINGSFORRETNING OG RETTING AV MATRIKKELEN I KOMMUNENE	42
FIGUR 11: ANTALL KLAGESAKER KOMMUNENE MOTTOK PÅ OPPMÅLINGSFORRETNING OG PÅ KRAV OM RETTING I 2022	43
FIGUR 12: ANTALL KLAGESAKER PÅ OPPMÅLINGSFORRETNING OG ANTALL KLAGESAKER PÅ AVSLAG PÅ KRAV OM RETTING SOM BLE SENDT TIL STATSFORVALTEREN I 2022	44
FIGUR 13: KLAGE PÅ OPPMÅLINGSFORRETNING OG KLAGE PÅ AVSLAG PÅ KRAV OM RETTING SOM BLE OPPHEVET AV STATSFORVALTEREN OG SOM FIKK NY BEHANDLING AV KOMMUNEN I 2022	45
FIGUR 14: KOMMUNESAMMENSLÅING	47
FIGUR 15: FORSKJELL I SAKSBEHANDLING AV KLAGESAKER PÅ OPPMÅLINGSFORRETNING OG RETTING AV MATRIKKELEN ETTER KOMMUNESAMMENSLÅINGEN I 2020	47

FIGUR 16: UTDYPENDE KOMMENTARER OM FORSKJELL I PRAKSIS ETTER KOMMUNESAMMENSLÅINGEN I 2020.	48
FIGUR 17: I HVILKEN GRAD RESPONDENTENE SYNES DET KAN VÆRE VANSKELIG Å FORSTÅ KLAGEREGLERNE ETTER FORVALTNINGSLOVEN OG MATRIKKELLOVEN	54
FIGUR 18: I DETTE DIAGRAMMET HAR RESPONDENTENES UTDANNINGSNIVÅ KRYSSSET MED I HVILKEN GRAD DE SYNES FORVALTNINGSLOVEN KLAGEREGLER ER VANSKELIGE Å FORSTÅ. EKSEMPELVIS VIL I LITEN GRAD BETY AT RESPONDENTEN IKKE FINNER FORVALTNINGSLOVEN KLAGEREGLER VANSKELIG Å FORSTÅ	55
FIGUR 19: RESPONDENTENES UTDANNINGSNIVÅ KRYSSSET MED I HVILKEN GRAD DE SYNES MATRIKKELLOVENS KLAGEREGLER ER VANSKELIGE Å FORSTÅ. EKSEMPELVIS VIL «I LITEN GRAD» BETY AT RESPONDENTEN IKKE FINNER MATRIKKELLOVENS KLAGEREGLER VANSKELIG Å FORSTÅ	56
FIGUR 20: RESPONDENTENES ERFARING KRYSSSET MED I HVILKEN GRAD DE SYNES FORVALTNINGSLOVEN KLAGEREGLER ER VANSKELIGE Å FORSTÅ. EKSEMPELVIS VIL «I LITEN GRAD» BETY AT RESPONDENTEN IKKE FINNER FORVALTNINGSLOVEN KLAGEREGLER VANSKELIG Å FORSTÅ	57
FIGUR 21: RESPONDENTENES ERFARING BLITT KRYSSSET MED I HVILKEN GRAD DE SYNES MATRIKKELLOVENS KLAGEREGLER ER VANSKELIGE Å FORSTÅ. EKSEMPELVIS VIL «I LITEN GRAD» BETY AT RESPONDENTEN IKKE FINNER MATRIKKELLOVENS KLAGEREGLER VANSKELIG Å FORSTÅ.	58
FIGUR 22: I HVILKEN GRAD RESPONDENTENE SYNES LOVENDRINGENE SOM TRÅDDE I KRAFT 01.01.21 HAR GJORT SAKSBEHANDLING AV KRAV OM RETTING ENKLERE	58
FIGUR 23: OM KOMMUNENE GJØR NOE FOR Å UNNGÅ KLAGESAKER PÅ OPPMÅLINGSFORRETNING OG RETTING AV MATRIKKELEN	64
FIGUR 24: ANTALL KLAGESAKER PÅ OPPMÅLINGSFORRETNING I 2022 FORDEL PÅ OM KOMMUNENE GJØR TILTAK FOR Å UNNGÅ KLAGESAKER	70
FIGUR 25: ANTALL KLAGESAKER PÅ AVSLAG PÅ KRAV PÅ RETTING I 2022 FORDELT PÅ OM KOMMUNENE GJØR TILTAK FOR Å UNNGÅ KLAGESAKER	71
FIGUR 26: I HVILKEN GRAD RESPONDENTENE SYNES DAGENS KLAGEORDNING VED KLAGE PÅ OPPMÅLINGSFORRETNING OG RETTING AV MATRIKKELEN FUNGERER	73
FIGUR 27: HVA RESPONDENTENE ØNSKER FOR Å FÅ ØKT KUNNSKAP NÅR DET GJELDER KLAGEBEHANDLING AV OPPMÅLINGSFORRETNING OG RETTING AV MATRIKKELEN	80
FIGUR 28: OM KOMMUNENE SAMARBEIDER PÅ KLAGESAKER PÅ OPPMÅLINGSFORRETNING OG RETTING AV MATRIKKELEN	84

OVERSIKT OVER TABELLER

TABELL 1: MÅLESTOKKENE BENYTTET TIL SVARALTERNATIVER I SPØRREUNDERSØKELSEN	10
TABELL 2: UTSNITT FRA MICROSOFT EXCEL ILLUSTRERER STRUKTURERING AV DATA FRA SPØRREUNDERSØKELSEN	13
TABELL 3: OVERSIKT OVER INFORMANTENE.....	33
TABELL 4:OVERSIKT OVER LANDSDELENE, HERUNDER HVILKE FYLKER OG HVOR MANGE KOMMUNER LANDSDELEN BESTÅR AV. ANTALL INVITASJONER, ANTALL RESPONDENTER OG SVARPROSENT PER LANDSDEL ER OGSÅ INKLUDERT I TABELLEN.....	37
TABELL 5: HVA KOMMUNENE GJØR FOR Å UNNGÅ KLAGESAKER PÅ OPPMÅLINGSFORRETNING	65
TABELL 6: HVA KOMMUNENE GJØR FOR Å UNNGÅ KLAGESAKER PÅ RETTING AV MATRIKKELEN ..	65
TABELL 7: RESPONDENTENES KOMMENTARER PÅ HVA DE IKKE SYNES FUNGERER VED DAGENS KLAGEORDNING VED OPPMÅLINGSFORRETNING OG RETTING AV MATRIKKELEN	75
TABELL 8: KOMMENTARER FRA SPØRREUNDERSØKELSEN OM HVA SOM IKKE FUNGERER VED DAGENS KLAGEORDNING.....	77

1. Innledning

Matrikkelen er Norges eiendomsregister og inneholder informasjon om eiendommer, adresser og bygninger. Informasjon i matrikkelen er blant annet nødvendig for bruk, vern, planlegging og utvikling av eiendom (Kartverket, 2022). Matrikkelen benyttes blant annet av offentlig myndighet, eiendomsbransjen og nødetatene. Lov av 17 juni 2005 nr. 101 om egedomsregistrering (Matrikkellova) er den sentrale loven når det kommer til matrikkelen. Matrikkelloven § 1 fastslår at matrikkelens formål er å *«sikre tilgang til viktige egedomsopplysningar, ved at det blir ført eit einsarta og påliteleg register (matrikkelen) over alle faste egedommar i landet, og at grenser og egedomsforhold blir klarlagde»*.

Matrikkelen inneholder i dag både feil og mangler, og dette gjør at matrikkelen ikke alltid stemmer overens med de faktiske eiendomsforholdene. På grunn av dette er det viktig å ha klageadgang på matrikkelen. Klageadgangen bidrar til at opplysninger kan bli rettet, og ført slik at matrikkelen viser de faktiske eiendomsforholdene. Dette vil føre til at matrikkellovens formål om et ensartet og pålitelig register blir styrket, og det vil også bidra til enklere og smidigere planlegging, forvaltning, bruk og vern av eiendom. Vi vet imidlertid lite om dagens klageordning, hvor mange klagesaker det er, og hva det klages på. Dette er derfor et område hvor det er behov for mer forskning.

Temaet for denne masteroppgaven er klageordningen ved oppmålingsforretning og retting av matrikkelen. Det er matrikkelloven som setter rammer for klageadgang på disse forholdene. Etter matrikkelloven § 46 bokstav a kan det klages på *«matrikkelføring av saker som krev oppmålingsforretning etter §6, under dette feil ved varslinga eller utføringa av forretninga»*. Dette vil altså være den sentrale bestemmelsen som gir klageadgang på oppmålingsforretning. For retting av matrikkelen er det matrikkelloven § 46 bokstav h som åpner for klageadgang. Denne bestemmelsen sier at det kan klages på *«avslag på krav om retting av opplysning i matrikkelen, jf. § 26 tredje og fjerde ledd»*. Det er altså et avslag på krav om retting som kan påklages. Lov av 10 februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (Forvaltningsloven) kapittel VI gjelder for klager på oppmålingsforretning og retting av matrikkelen jf. matrikkelloven § 46 annet ledd.

Formålet med denne oppgaven er å belyse dagens klageordning ved oppmålingsforretning og retting av matrikkelen. Det skal undersøkes om ordningen fungerer, og i forlengelsen av dette se om dagens klageordning har et forbedringspotensial. For å finne ut av dette er det benyttet kombinert metode, i form av en spørreundersøkelse og intervjuer av kommuner og Kartverket.

1.1 Begreper og definisjoner

Nedenfor forklares termer og begreper som senere vil bli benyttet i prosjektet. Disse termene og begrepene er valgt ut da de er viktige for videre forståelse av oppgaven.

Part er definert som «*en person som en avgjørelse retter seg mot eller som saken ellers direkte gjelder*» jf. forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav e. Som det fremgår av definisjonen, er det to måter som gjør at en oppnår partsstatus i en sak. Den første måten er at dersom en avgjørelse retter seg mot deg, vil du bli regnet som en part. Dette er den som søker om et vedtak, eller den forvaltningens vedtak retter seg mot (Bragdø-Ellenes & Abusland, 2017). Det er også mulig å bli en part dersom saken ellers direkte gjelder deg. Her må det gjøres en skjønnsmessig vurdering i hver enkelt sak. Vurderingen skal være streng, og det skal mye til for å bli part på denne måten (Bragdø-Ellenes & Abusland, 2017).

Vedtak er definert som «*en avgjørelse som treffes under utøving av offentlig myndighet og som generelt eller konkret er bestemmende for rettigheter eller plikter til private personer (enkeltpersoner eller andre rettssubjekter)*», jf. forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav a. Et vedtak er en avgjørelse noe som betyr at det tar et endelig standpunkt til noe jf. NOU 2019:5. For eksempel vil verken uttalelser eller veiledning anses som avgjørelser, da disse forholdene ikke tar et endelig standpunkt til noe. Forvaltningsloven § 2 førsteledd bokstav a fastsetter at et vedtak må være «*bestemmende for rettigheter eller plikter*», noe som betyr at det tar standpunkt til en parts rettsstilling. Forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav a fastsetter også at vedtaket må gjelde for en «privat person». I denne forstand er det en utvidet forståelse av «privat person» som legges til grunn, og i visse tilfeller kan for eksempel kommune eller stat falle inn under definisjonen. Begrepet inkluderer ikke forvaltningens interne avgjørelser (Bragdø-Ellenes & Abusland, 2017).

Enkeltvedtak er også definert i forvaltningsloven. Det fremkommer i forvaltningsloven § 2 første ledd, bokstav a, at et enkeltvedtak er «*et vedtak som gjelder rettigheter eller plikter til en eller flere bestemte personer*».

Rettslig klageinteresse gir deg mulighet til å påklage et enkeltvedtak dersom du ikke er part, jf. forvaltningsloven § 28 første ledd. Begrepet rettslig klageinteresse er ikke definert i forvaltningsloven. På grunn av dette må man se til lov 17. juni 2005 nr. 90 om rettergang og mekling i sivile tvister (tvisteloven) § 1-3 nr. 2, som omhandler søksmålgjenstand, partstilknytning og søksmålssituasjon, for å forstå begrepet. Det fremkommer av tvisteloven § 1-3 nr. 2 at «*Den som reiser saken, må påvise et reelt behov for å få kravet avgjort i forhold til saksøkte. Dette avgjøres ut fra en samlet vurdering av kravets aktualitet og partenes tilknytning til det.*». For å ha rettslig klageinteresse må det derfor vurderes om personen har et reelt behov for å få kravet avgjort. Grunnen til at man kan se til tvisteloven § 1-3 nr. 2 for å forstå dette begrepet, er at rettslig klageinteresse ble tatt inn i forvaltningsloven for å speile ordbruken og meningsinnholdet i § 54 i lov 13. august 1915 nr. 6 om rettergangsmåten for tvistemål (tvistemålsloven). Selv om denne loven i dag er opphevet, er meningsinnholdet for begrepet «*rettslig klageinteresse*» fra tvistemålsloven overført til tvisteloven § 1-3 nr. 2 selv om begrepet ikke er det (Bernt, 2017).

1.2 Avgrensning

Det er flere forhold som gir klageadgang på matrikkelen. Prosjektet er avgrenset til kun å omhandle klager etter matrikkellovens § 46 bokstav a og bokstav h. Dette vil være klager som omhandler matrikkelføring av saker hvor det må foreligge oppmålingsforretning, og klager som omhandler avslag om krav om retting jf. matrikkeloven § 46 bokstav a og bokstav h. Denne avgrensningen er gjort med tanke på tidligere forskning viser at det særlig er oppmålingsforretning og retting av matrikkelen som påklages etter matrikkelen (Aimand et al., 2020). Denne avgrensningen sikrer dybde av disse sentrale klageforholdene.

Prosjektet er avgrenset med tanke på utvalget, og kun kommuner og Kartverket som har vært informanter. Dette er gjort for å sikre dybdeinformasjon om prosjektets tematikk, uten at det blir for bredt. Kommunene er viktige informanter da de er lokal matrikkelmyndighet. Det er kommunene som utførere oppmålingsforretninger, fører matrikkelen og veileder parter i saker som omhandler matrikkelen. Kartverket er også en sentral informant da de er sentral matrikkelmyndighet. Kartverket er ansvarlig for drift og forvaltning av matrikkelen, samt skal de holde tilsyn av kommunen som matrikkelfører og veilede kommunen i lovverket ved behov.

Selv om det kunne vært interessant å undersøke hvordan parter som har vært en del av klagesaker opplever dagens klageordning, er denne gruppen ekskludert fra utvalget. Denne avgrensningen er gjort grunnet begrensninger i tid, ressurser og ønske om dybdeforståelse av tematikken.

1.3 Problemstillinger

Det er utarbeidet følgende hovedproblemstilling som skal belyse klageordningen ved oppmålingsforretning og retting av matrikkelen: «*Hvordan fungerer dagens klageordning relatert til oppmålingsforretning og retting av matrikkelen?*». For å besvare hovedproblemstillingen er det formulert tre underproblemstillinger.

Underproblemstilling 1: «*Hvordan oppleves saksbehandlingen og lovverket ved klager på oppmålingsforretning og retting av matrikkelen?*». Ved denne underproblemstillingen er det ønskelig å se hvordan kommunen opplever saksbehandlingen av klagesaker, samt hvordan lovverket oppleves. Her vil det være sentralt å se på hvor mange klagesaker det er, om disse klagesakene har blitt tatt til følge eller ikke av kommunen, om saksbehandlingen er lik landet rundt, samt om lovverket er forståelig eller ikke og eventuelt om det er tiltak som kan gjøre lovverket enklere.

Underproblemstilling 2: «*Gjør kommunene noe for å unngå klagesaker på oppmålingsforretning og retting av matrikkelen?*». For denne underproblemstillingen er det ønskelig å se om kommunene retter fokus mot tiltak for å unngå klagesaker, og eventuelt hva disse tiltakene er. Her vil det også være interessant å se om tiltakene kommunen gjør har en virkning på antall klagesaker kommunene mottar.

Underproblemstilling 3: «*Har dagens klageordning relatert til oppmålingsforretning og retting av matrikkelen et forbedringspotensial?*». Denne underproblemstillingen har som formål å undersøke om dagens klageordning fungerer optimalt, eller om ordningen har et forbedringspotensial. Her skal det også undersøkes hvilket forbedringspotensial dette eventuelt kan være.

1.4 Oppgavens oppbygning

Oppgaven består av seks kapitler. *Kapittel 1*, som har blitt presentert ovenfor, gir en innledning til oppgavens tematikk og problemstillinger.

Kapittel 2 er oppgavens metodedel. I dette kapittelet redegjøres for valgt metode, samt hvordan spørreundersøkelsen og intervjuene ble gjennomført.

Kapittel 3 er teoridelen. Det vil i dette kapittelet vises til relevant teori og litteratur for oppgavens tematikk og problemstillinger. Teorien vil danne grunnlaget for drøftelse gjort i kapittel 4.

Kapittel 4 omhandler spørreundersøkelsens resultater og empirien innhentet fra intervjuene. I dette kapittelet presenteres og drøftes resultatene og empirien. Oppbygningen i dette kapittelet følger underproblemstillingene. For hver underproblemstilling vil først spørreundersøkelsens resultater presenteres og drøftes, etterfulgt av empiri fra intervjuene og videre drøftelse. Hver underproblemstilling avsluttes med en sammenfattende drøftelse.

Kapittel 5 er avsluttende drøftelse. Her vil drøftelse fra kapittel 4 knyttes opp mot hovedproblemstillingen for en sammenfattende drøftelse. Den sammenfattende drøftelsen skal til slutt prøve å gi et svar på hovedproblemstillingen.

Kapittel 6 er avsluttende refleksjoner. I denne delen vil det reflekteres over funn og arbeidet med oppgaven. Til slutt vil det komme forslag til videre forskning.

2. Metode og fremgangsmåte

Dette kapittelet beskriver valgt metode og fremgangsmåte. Resultatene fra den innhentede dataen og empirien presenteres og drøftes i kapittel 4. Refleksjoner rundt hvordan metoden har fungert i praksis kommer frem i kapittel 6.

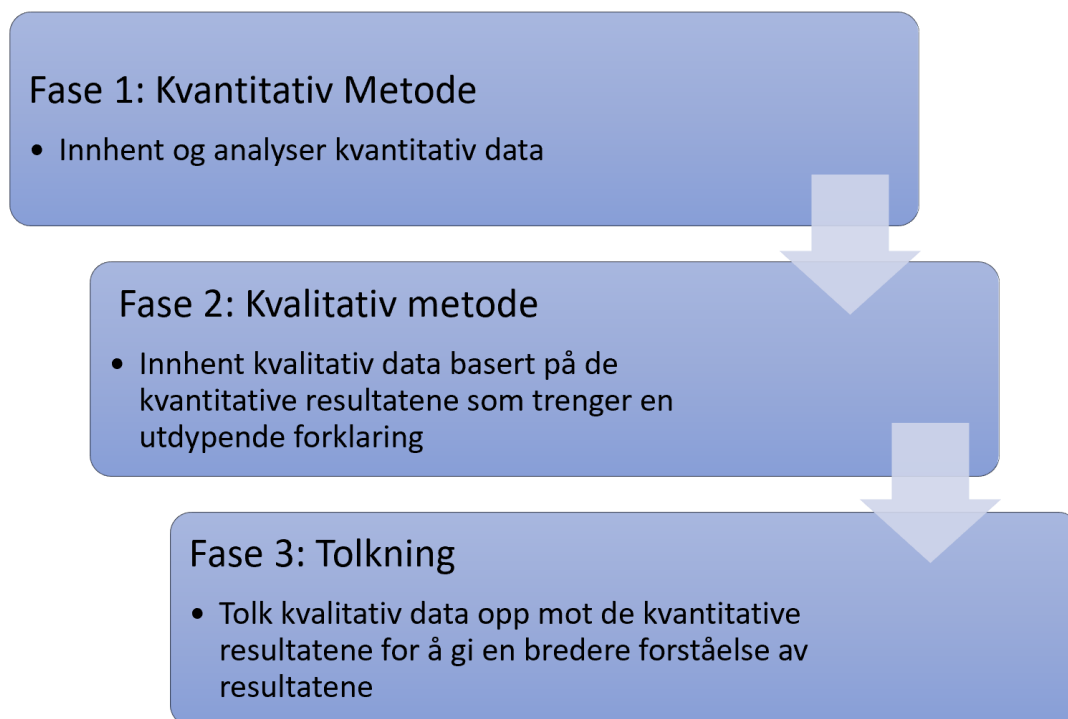
2.1 Valg av metode

Valg av metode til et forskningsprosjekt er nært knyttet opp til hva man skal undersøke, og hvilke forskningsspørsmål man har utarbeidet i forkant av undersøkelsen. Det skilles i hovedsak mellom to metoder innenfor samfunnsvitenskapelig forskning, herunder kvantitativ og kvalitativ metode (Johannessen et al., 2016). Ved kvantitativ metode er datagrunnlaget basert på tall. Tallene kan for eksempel innhentes gjennom et spørreskjema, og analysers gjennom statistikk. Analyserte data kan presenteres i diagrammer som sier noe om fenomenet som undersøkes. Metoden egner seg når en trenger breddeinformasjon (Andersen, 2019). For kvalitativ metode er datagrunnlaget basert på tekst. Denne metoden egner seg når man trenger dybdeinformasjon, og data kan innhentes ved intervjuer, observasjon eller dokumentanalyse (Andersen, 2019).

I forskningsprosjekter kan det være ønskelig med både bredde- og dybdeinformasjon av fenomenet som undersøkes, noe som kan sikres ved kombinert metode. Ved denne metoden innhentes både kvantitativ og kvalitativ data. Kombinert metode kan for eksempel benyttes der data fra kun én metode vil være utilstrekkelig, der resultatene fra forskningen må forklares og/eller der en tilleggs-metode vil styrke den primære metoden (Creswell & Plano Clark, 2011).

Dette forskningsprosjektet har som formål å undersøke hvordan dagens klageordning ved matrikkelen fungerer. En kvantitativ metode kan være egnet for prosjektet, da problemstillingene gjør det mulig å innhente tallfestet data som forklarer fenomenet. Etersom klageordningen gjelder for alle kommuner i Norge, vil det være fordelaktig å innhente breddeinformasjon og mye data som kan gi et pålitelig og representativt bilde av dagens klageordning. Dette kan en kvantitativ metode sikre. Imidlertid kan også en kvalitativ metode være egnet for prosjektet. Ved denne metoden kan man få innhentet dybdeinformasjon, noe som er ønskelig når man vet lite om fenomenet man undersøker. Det er lite forskning på dagens klageordning, noe som tilsier at en kvalitativ metode vil være passende. Ved denne metoden kan man benytte intervjuer, noe som kan bidra til empiri som beskriver dagens klageordning på en mer omfattende måte enn det data fra en kvantitativ metode gjør. For dette prosjektet vil det være fordelaktig med mye data, bredde og dybde, og derfor konkluderes det med at en kombinert metode vil være mest egnet.

Ved kombinert metode er det ulike forskningsdesign som beskriver hvordan metoden skal gjennomføres. I dette prosjektet er "*Explanatory sequential design*" benyttet (Creswell & Plano Clark, 2011). Som man ser av figur 1 begynner designet med en kvantitativ fase, og deretter følger en kvalitativ fase som bygger på resultatene av den forutgående fasen.

Figur 1: Hvordan "Explanatory sequential design" skal gjennomføres. Figuren baserer seg på Flowchart of the Basic Procedures in implementing an Explanatory Design av Creswell & Plano Clark (2011, s. 84).

I dette prosjektet bestod den kvantitative fasen av en spørreundersøkelse. Data fra spørreundersøkelsen ble analysert, og resultater som ikke var tilstrekkelige i seg selv og som trengte en utdypende forklaring dannet grunnlaget for den kvalitative fasen. Den kvalitative fasen ble gjennomført via intervjuer. Til slutt ble data fra intervjuene tolket i sammenheng med resultatene fra spørreundersøkelsen for å gi en utdypende forklaring av resultatene.

Det finnes styrker og svakheter ved alle forskningsmetoder, inkludert kombinert metode. En styrke ved denne metode er at både kvantitativ og kvalitativ metode benyttes. Dette gjør at metodene kan redusere hverandres svakheter (Creswell & Plano Clark, 2011). I dette prosjektet har metodene styrket hverandre ved at den kvalitative metoden har gitt utfyllende informasjon, der data fra den kvantitative metoden ikke har vært tilstrekkelig. En Svakheter ved kombinert metode er at metoden kan være tidkrevende (Creswell & Plano Clark, 2011). Derfor har det i dette prosjektet vært avgjørende å være bevisst over tidsbruk ved innsamling av data, slik at det ble mulig å gjennomføre en kvantitativ og en kvalitativ del.

Begrunnelser for metodiske valg i den kvantitative og kvalitative delen i undersøkelsen er beskrevet i kapittel 2.2 og 2.3.

2.2 Kvantitativ metode

For å innhente kvantitative data ble det utarbeidet et spørreskjema (Vedlegg 1). Dette gjorde det mulig å innhente mye informasjon på relativt kort tid, noe som var hensiktsmessig da det var ønskelig innhente data fra så mange kommuner som mulig. Videre vil det redegjøres for hvordan spørreundersøkelsen har blitt utviklet og gjennomført, samt hvordan data fra spørreskjemaet har blitt strukturert.

2.2.1 Utvikling av spørreundersøkelsen

Under idéutviklingen av spørsmål til spørreundersøkelsen, ble det i førsteomgang produsert så mange spørsmål av interesse som mulig. Videre ble disse spørsmålene omformulert, spisset og forbedret i flere omganger, herunder i samtaler med veiledere og fagpersoner. Spørsmål som lå utenfor temaet for spørreundersøkelsen eller som ble ansett som irrelevante ble ekskludert.

Hvilke spørsmål som inngår i undersøkelsen presenteres i vedlegg 1.

I spørsmålsutviklingen ble det lagt vekt på at respondentene skulle forstå meningsinnholdet i spørsmålene. Det er viktig at ord og uttrykk tolkes likt. Dette kan skires ved å benytte entydige begreper, og unngå mangetydige begreper. Mangetydige begreper kan skape misforståelser og det er viktig at disse begrepene og uttrykkene omformuleres eller fjernes (Haraldsen, 1999). Av hensyn til dette er det i størst mulig grad brukt entydige ord og uttrykk i undersøkelsen. Det har også vært sentralt å holde spørsmålene så korte og konkrete som mulig, slik at de er tydelige og enkle for respondentene å forstå og svare på.

Haraldsen (1999, s. 123) nevner tre basisopplysninger som spørsmålsformidling bygger på:

1. «Betydningen av ord og uttrykk i spørsmålene»
2. «Hvilke opplysninger spørsmålene ber respondentene hente frem»
3. «Hvilken målestokk respondentene blir bedt om å bruke når de gir svaret sitt»

Disse tre basisopplysningene utgjorde grunnlaget for utvikling av gode spørsmål og svaralternativer. Punkt nr. 1 omhandlet *ord og uttrykk*. Det var viktig at respondentene hadde en felles forståelse av spørsmålene, og tolket ord og uttrykk likt. Dette ville bidra til å sikre sammenlignbare resultater. For å gjøre spørreundersøkelsen tydelig ble det i starten av

undersøkelsen presisert at «*Med klage på oppmålingsforretning og retting av matrikkelen er det her ment klage hjemlet etter matrikkelloven § 46. Oppmålingsforretning gjennomføres etter matrikkelloven § 33, mens retting av matrikkelen gjennomføres etter matrikkelloven § 26.*». Dette var med på å sikre at respondentene forstod formålet med undersøkelsen. Det var klage på oppmålingsforretning og retting av matrikkelen jeg ville få økt kunnskap om, ikke andre former for klage etter matrikkelloven. Det ble også i enkelte spørsmål presisert hva visse ord eller uttrykk betydde i denne sammenheng for å skape en felles forståelse. Et eksempel på dette finner man i Spørsmål 5. Det ble her spurt om hvor lang arbeidserfaring respondentene hadde innen «eiendomsfagene». Da dette kan tolkes ulikt ble det konkretisert at «*Med eiendomsfagene menes det i denne sammenheng arbeidserfaring med plan- og bygningsloven, matrikkelloven, eierseksjonsloven og delingsloven.*».

Basisopplysning nr. 2 dreide seg om *opplysninger respondentene måtte hente frem*. Det gikk frem av spørreundersøkelsen at det var respondentenes erfaring, tanker og opplevelser spørreundersøkelsen i hovedsak var ute etter. I noen av spørsmålene var det naturlig at respondentene svarte ut ifra eget perspektiv, mens i andre spørsmål svarte de ut ifra kommunens perspektiv. De fleste spørsmålene krevde i utgangspunktet lite forberedelser og undersøkelser av respondentene. Spørsmål 7 til 9 omhandlet antall klagesaker kommunen mottok om oppmålingsforretning og retting av matrikkelen i 2022. Disse spørsmålene kunne derfor kreve at respondentene undersøkte sakssystemer og arkiver.

Den tredje og siste basisopplysningen gjaldt *svaralternativenes målestokk*. Det var viktig at målestokkene som ble benyttet samsvarte med spørsmålene som ble stilt. Spør du om «*hvor mange...*», vil det være naturlig å forvente at svaralternativet skal oppgis i et antall og ikke for eksempel en grad (Haraldsen, 1999). Et annet viktig moment ved målestokkene er at svaralternativene må være gjensidig utelukkende. Det er forvirrende for respondentene dersom flere svaralternativer passer når det kun skal oppgis ett svar (Haraldsen, 1999). Grunnen til at svaralternativer ikke blir gjensidig utelukkende er at de kan ha overlappende meningsinnhold eller være en blanding av ulike målestokker (Haraldsen, 1999). Tabell 1 viser de tre ulike målestokkene som i hovedsak ble benyttet i spørreundersøkelsen. Disse ble gjentatt ved flere spørsmål.

Tabell 1: Målestokkene benyttet til svaralternativer i spørreundersøkelsen

Målestokk 1	Målestokk 2	Målestokk 3
I veldig liten grad	Aldri	Ingen
I liten grad	Sjeldent	1-3
I middels grad	Av og til	4-6
I stor grad	Ofte	7-10
I veldig stor grad	Alltid	Mer enn 10

Alle målestokkene passet sammen med forståelsen av spørsmålene som ble stilt, med ett unntak: «I hvilken grad er behandlingen av klagesaker som omhandler oppmålingsforretning og retting av matrikkelen lik etter kommunesammenslåingen?». Svaralternativene her var «Ingen forskjell», «I liten grad», «I middels grad», «I stor grad», «I veldig stor grad» og «Vet ikke». På grunn av en feil ble ikke svaralternativene gjensidig utelukkende. «Ingen forskjell» og «I stor grad/ I veldig stor grad» fikk samme betydning. Målestokk 1 burde ha vært benyttet. Eventuelt burde spørsmålet ha vært omformulert, slik at «forskjellig» ble brukt i stedet for «lik». Denne feilen gjør at resultatene fra dette spørsmålet ikke vil bli vektlagt i prosjektet. Det vil være vanskelig å vite hvordan respondentene har tolket spørsmålet, og hva som egentlig er det faktiske resultatet.

For å unngå forvirrende svaralternativer ble det ikke benyttet overlappende antall ved målestokk 3. Målestokkene ble satt opp slik at det var like muligheter på hver side, samt ett alternativ på midten. «Vet ikke» ble lagt inn som et eget svaralternativ for å sikre riktige svar, samt unngå gjetning.

Spørreundersøkelsen ble utviklet gjennom nettsiden Nettskjema. Denne nettsiden gjør det effektivt og enkelt å lage sikre spørreundersøkelser. Skjemaets første side bestod av et informasjonsskriv, samt samtykkeerklæring til å delta i undersøkelsen (Vedlegg 1).

Informasjonsskrivet hadde informasjon om hva spørreundersøkelsen omhandlet, hvorfor respondenten hadde blitt kontaktet til å delta og om hvordan personopplysninger ble sikret i tråd med Sikts (tidligere NSD) personvernsretningslinjer. Det ble også presisert at spørreundersøkelsen var frivillig og anonym. Ved anonymitet kan en sikre at respondentene føler seg trygge på at de ikke kan identifiseres. Dette gjør det lettere for respondentene å være ærlige,

samt gi sine faktiske meninger om dagens klageordning. På denne måten vil anonymitet styrke spørreundersøkelsens troverdighet.

I Nettskjema var det flere ulike måter å sette opp spørsmål på. I spørreundersøkelsen ble det benyttet både lukkede og åpne svaralternativer. De lukkede svaralternativene er der faste svaralternativer er gitt på forhånd, mens de åpne svaralternativene er der respondentene selv fyller inn sitt svar i fritekst (Haraldsen, 1999). I spørreundersøkelsen ble det valgt å ha flest lukkede svaralternativer, da det er lavere terskel for å svare på slike spørsmål. De åpne svaralternativene krever mer av respondenten, og det kan for noen være vanskelig å uttrykke seg skriftlig (Haraldsen, 1999). På spørsmål der det var ønskelig å få utdypende svar, ble det besluttet å bruke åpne svaralternativer, selv om dette kan oppleves som mer krevende.

Undersøkelsen begynte med noen innledende spørsmål for å kartlegge bakgrunnsinformasjon om respondentene. Formålet med dette var å undersøke hvorvidt eksempelvis erfaring, rolle og utdanning hadde betydning for svarene respondentene oppgav. Spørsmål om utdanning kan av enkelte oppleves som sensitivt. Det ble derfor spurt om utdanning i siste del av undersøkelsen. På denne måten reduserte man frafall underveis.

Spørreundersøkelsen hadde også noen filterspørsmål. Her filtreres respondenter som ikke har tilstrekkelig kunnskap til å svare på spørsmålet bort (Haraldsen, 1999). Eksempelvis ble det i spørsmål 4 spurt om respondentens arbeidskommune var en del av kommunesammenslåingen i 2020. Kun de som svarte «ja» på dette, fikk utdypende spørsmål om hvordan kommunesammenslåingen hadde påvirket saksbehandling av klagesaker. Ved å filtrere bort respondenter sikret man relevante og representative svar.

Kommentarer angående andre viktige problemstillinger i forbindelse med dagens klageordning kunne beskrives i siste del av spørreundersøkelsen. Dette for å fange opp eventuelle andre relevante synspunkter.

2.2.2 Gjennomføringen av spørreundersøkelsen

Før respondentene ble invitert til å besvare spørreundersøkelsen ble den på forhånd kvalitetssikret av to fagpersoner, samt bekjente. Fagpersonene gav viktige innspill til flere interessante spørsmål, i tillegg til tydeliggjøring av enkelte formuleringer. De bekjente fokuserte hovedsakelig på språk og forståelse. Pretesten av spørreundersøkelsen bidro til tydeliggjøring, og

medførte at respondentene ville få en felles forståelse av spørsmålene og svaralternativene. Veilederne for prosjektet gikk også igjennom spørreundersøkelsen, og ga innspill og råd til utforming av spørsmål og selve undersøkelsen.

Kartverket bidro med en oversikt over relevante respondenter til spørreundersøkelsen før den ble sendt ut. Oversikten besto av matrikkelkontakter for alle kommuner i Norge. Noen av kommunene hadde flere matrikkelkontakter, andre hadde én. Enkelte kommuner delte matrikkelkontakt grunnet samarbeid i kommunene. Matrikkelkontaktene fra denne oversikten fikk invitasjon til å delta. I kommuner med flere matrikkelkontakter ble kun én kontakt invitert, ettersom det var ønskelig med ett svar per kommune. I disse tilfellene ble den første av matrikkelkontaktene på listen valgt ut og invitert.

Ved å invitere matrikkelkontakter i kommunene, ble det sikret svar fra personer som jobber med matrikkelen. Selv om man er matrikkelkontakt, er ikke dette en garanti for at man faktisk jobber med klager, eller at man er involvert i klageordningen for matrikkelen. Årsaken til at respondentene ble invitert til å delta i undersøkelsen ble derfor oppgitt i informasjonsskrivet. Her ble det også oppgitt at dersom de ikke var riktig person til å svare, kunne de ta kontakt via e-post for å henvise til riktig person. Ingen tok kontakt angående dette.

Spørreundersøkelsen ble sendt ut 27.01.2023. Totalt ble 352 invitasjoner sendt ut på e-post. Som man ser avviker antallet invitasjoner med antallet av kommuner i Norge som er på 356. Dette kommer av at noen kommuner samarbeider, og de har felles matrikkelkontakt. Før spørreundersøkelsen ble avsluttet ble det sendt ut to påminnelser med oppfordring til å svare. Påminnelsene ble sendt ut via epost 03.02.2023 og 03.03.2023. De som allerede hadde svart, samt de som ga beskjed om at de ikke ønsket å delta fikk ikke tilsendt påminnelse. Påminnelsene gjorde at det kom inn flere svar. Den første påminnelsen hadde større effekt enn den andre påminnelsen. Undersøkelsen fikk totalt 109 svar, noe som gir en svarprosent på 31,4 %. Høy svarprosent er ønskelig, da dette øker troverdigheten til undersøkelsen.

I dag er det uvanlig at spørreundersøkelser får høy svarrespons (80 til 90 %), mellom 30 til 40 % er normalt (Johannessen et al., 2016). Flere respondenter på undersøkelsen hadde vært ønskelig, men 31,4 % er innenfor normal svarrespons.

2.2.3 Strukturering av data i spørreundersøkelsen

Data ble strukturert ved hjelp av Microsoft Excel. Alle svar, inkludert fritekstsvar, ble importert i dataprogrammet. Tabell 2 forklarer hvordan data ble strukturert, her illustrert med ulike fargekoder:

- Den grønne kolonnen viser respondentene, og svarene oppgitt vises på tilhørende rad.
- Den blå raden viser hvilke spørsmål som har blitt besvart. Svarene fremkommer av tilhørende kolonne.

Tabell 2: Utsnitt fra Microsoft Excel illustrerer strukturering av data fra spørreundersøkelsen

Nummer	Samtykkeerklæring	3. Hvilken rolle har du?	4. Var kommunen du jobber i en del av kommunesammenslåingen i 2020?
1	å delta i spørreundersøkelsen	Annen	Nei
2	å delta i spørreundersøkelsen	Leder	Nei
3	å delta i spørreundersøkelsen	Landmåler	Nei
4	å delta i spørreundersøkelsen	Landmåler	Nei
5	å delta i spørreundersøkelsen	Landmåler	Nei
6	å delta i spørreundersøkelsen	Landmåler	Nei
7	å delta i spørreundersøkelsen	Landmåler	Nei
8	å delta i spørreundersøkelsen	Landmåler	Nei
9	å delta i spørreundersøkelsen	Leder	Nei

Ut ifra dette regnearket ble alle tabellene og diagrammene i Kapittel 4 utarbeidet. For å lage diagrammene og tabellene ble det i hovedsak benyttet Pivot-tabeller. På denne måten var det enkelt å slå sammen ulike spørsmål og svar, for å se sammenhenger i det respondentene svarte.

2.3 Kvalitativ metode

Den kvalitative metoden i dette prosjektet bygger på resultatene fra den kvantitative undersøkelsen. For å få en dypere forståelse av de kvantitative resultatene egner kvalitative intervjuer seg godt. Gjennom slike intervjuer er det mulig å innhente data om informantens meninger, holdninger og erfaringer (Johannessen et al., 2016).

Kvalitative intervjuer kan være ustrukturerte, semistrukturerte, strukturerte eller strukturerte med faste svaralternativer (Johannessen et al., 2016). Semistrukturerte intervjuer ble benyttet i dette prosjektet. Ved et semistrukturert intervju utarbeides det på forhånd en intervjuguide. Intervjuer står fritt til å endre spørsmål, samt stille oppfølgingsspørsmål og endre spørsmål underveis i intervjuet (Johannessen et al., 2016).

Videre vil det gjøres rede for hvordan informanter ble valgt, hvordan intervjuguiden ble utarbeidet og hvordan intervjuene ble gjennomført.

2.3.1 Valg av informanter

Ved kvalitativ metode ønsker man å innhente data fra personer som er nært knyttet til det som undersøkes (Johannessen et al., 2016). Kommunene er lokal matrikkelmyndighet, og vil følgelig være nært knyttet til klageordningen ved matrikkelen. Det var respondenter som jobbet med matrikkelen i kommunene som besvarte spørreundersøkelsen. For å få en dypere forståelse av resultatene fra den kvantitative undersøkelsen, var det dermed naturlig å intervju personer fra kommunen som jobbet med matrikkelen. I tillegg kunne ansatte fra Kartverket bidra til å få en dypere forståelse av resultatene.

Ved valg av informanter fra kommunen var det ikke et krav at informantene hadde svart på spørreundersøkelsen tidligere. Det viktigste var at informantene hadde kunnskap, samt god kjennskap til dagens ordning slik at informantene kunne svare på spørsmålene på en god måte. Ved utvelgelse av informanter fra Kartverket var det viktig at informantene hadde kunnskap og kjennskap til dagens klageordning. Utover dette var det ønskelig at informantene hadde forskjellige arbeidsoppgaver, da noen av spørsmålene krevde ulik kompetanse. Dette var med på å sikre at informasjonsbehovet ble dekket.

2.3.2 Utvikling av intervjuguide

Før intervjuene ble gjennomført, ble det utarbeidet to semistrukturerte intervjuguider, én for informanter fra kommunen og én for informanter fra Kartverket (Vedlegg 3 og Vedlegg 4). Formålet med to ulike intervjuguider var å sikre at svarene var basert på respondentens erfaringer, tanker og kunnskap. Dette vil følgelig være noe annerledes for ansatte i kommunen og ansatte i Kartverket, grunnet deres forskjellige ansvarsområder.

Intervjuguidene bygget på resultatene fra spørreundersøkelsen. Svarene jeg ønsket å undersøke nærmere og høre andres mening og oppfatning om dannet grunnlaget for intervjustørsmålene. Guidene bestod av fire ulike deler. Den første delen inneholdt informasjon om oppsettet av intervjuguiden, samt generell informasjon om diagrammer i guiden. Den andre delen bestod av noen innledende spørsmål om informantene, som omhandlet informantens stilling, utdanning og arbeidserfaring. I den tredje delen ble relevante funn fra spørreundersøkelsen presentert med oppfølgings spørsmål til respondentene. Her kunne de gi uttrykk for sine tanker og meninger om funnene. I den fjerde og siste delen kunne respondentene nevne eventuelle andre punkter de ville poengtere.

2.3.3 Gjennomføring av intervjuene

Informantene ble invitert til å delta på intervjuet via e-post, hvor informasjon om forskningsprosjektet og formålet med intervjuet ble presentert. Det ble også presisert at deltakelsen var frivillig, og at all informasjon ville bli anonymisert. For de informantene som ønsket å delta ble det videre avtalt tidspunkt for å gjennomføre digitale intervjuer via Microsoft Teams. Informantene fikk tilsendt informasjonsskriv, samtykkeerklæring, intervjuguide og innkalling til intervju (Vedlegg 2, Vedlegg 3 og Vedlegg 4).

Det ble gjennomført ett testintervju med en bekjent før de faktiske intervjuene. Hensikten med dette var å oppdage eventuelle tekniske utfordringer, samt sikre best mulig gjennomføring av intervjuet. Etter testintervjuet ble oppsettet på intervjuet noe endret, og enkelte spørsmål ble omformulert for å gjøre de tydeligere.

Totalt ble det gjennomført fire intervjuer, hvorav ett intervju hadde to informanter. Intervjuene varte i 30 til 60 minutter. Dette var tilstrekkelig for å få svar på alle spørsmål. Benyttelse av digitale intervjuer var effektivt og fungerte i hovedsak godt. Ved å unngå reisevei var det mulig å holde flere intervjuer på samme dag. Digitale intervjuer var også en fleksibel løsning for informantene, ettersom de kunne gjennomføre intervjuene hvor de selv ønsket. En negativ side ved de digitale intervjuene var at kommunikasjonen ble noe dårligere. Tidvis var det vanskelig å vite om informantene hadde en tenkepause eller om de var ferdig med å svare på et spørsmål. Dette førte til noen avbrytelser.

Alle informantene ga samtykke til lydopptak av intervjuene, og intervjuene ble transkribert samme dag eller dagen etter at de ble holdt. Lydopptakene bidro til å minimere risikoen av feiltolkninger av det informantene sa. I tillegg ble det under intervjuene lettere å følge med på samtalen og stille oppfølgingsspørsmål da det ikke var behov for å ta notater.

2.4 Ethiske avveininger og personvern

Det er viktig å følge juridiske retningslinjer og etiske prinsipper i forskningsprosjekter. For å sikre juridiske retningslinjer ble det sendt meldeskjema om prosjektet til Sikt (Vedlegg 5) da prosjektet innhentet personopplysninger. Meldeskjemaet ble godkjent 18.01.23.

Ethiske prinsipper omhandler blant annet konfidensialitet, informert samtykke og bevarelse av respondentenes integritet (Fangen, 2022). For å sørge for konfidensialitet i dette prosjektet har

kun jeg og mine veiledere hatt tilgang til personopplysninger. Videre har all innhentet data blitt lagret etter gjeldende retningslinjer og blitt anonymisert. For å sikre informert samtykke har det blitt utarbeidet to informasjonsskriv. Ett for spørreundersøkelsen og ett for intervjuene. Informasjonsskrivene ga respondentene og informantene informasjon om formålet med prosjektet, behandling av personopplysninger, samt at deltagelse var frivillig og anonym. Respondentene og informantene måtte også gi sitt samtykke via en samtykkeerklæring. I spørreundersøkelsen måtte respondentene krysse av på at de ønsket å delta, mens for intervjuene måtte informantene signere samtykkeerklæring eller gi sitt samtykke skriftlig via e-post. Respondentenes og informantenes integritet ble sikret ved anonymisering av innhentet data.

2.5 Validitet og reliabilitet

Validitet og reliabilitet er viktig i forskningsprosjekter. Validitet omhandler dataens relevans, og hvor representativ den er for det som undersøkes (Johannessen et al., 2016). I prosjektet er høy validitet sikret ved at relevante respondenter og informanter har besvart spørreskjemaet og blitt intervjuet. Innhentet data ville ha vært ytterligere representativ dersom svarprosenten hadde vært enda høyere. Likevel skal det tas i betraktning at både små, mellomstore og store kommuner fra ulike steder i landet svarte på undersøkelsen, noe som er styrkende for prosjektets validitet (figur 5).

Validitet har blitt sikret gjennom spørreundersøkelsens og intervjuenes utforming. Det har vært viktig å ha klare og presise spørsmål. Uklart meningsinnhold har blitt tydeliggjort der det har vært mulighet for misforståelser. Ved å ha klare og tydelige spørsmål øker man sjansen for korrekte svar. Undersøkelsen har blitt pretestet noe som også sikrer validitet. Ved å teste undersøkelsen fikk jeg innspill til spørsmål som kunne tydeliggjøres, samt innspill på språk og formuleringer. Spørreundersøkelsen og intervjuene er anonyme. Dette sikrer at respondentene gir ærlige svar, noe som også styrker prosjektets validitet.

Reliabilitet omhandler forskningsprosjektets pålitelighet (Johannessen et al., 2016). Det er flere måter å teste reliabilitet på. Eksempelvis ved å reteste egen undersøkelse med noen ukers mellomrom eller ved at flere forskere undersøker samme fenomen (Johannessen et al., 2016). Ved prosjektet har det ikke blitt gjennomført en egen retest, og det finnes lite forskning på området. Det kan likevel være sannsynlig å komme frem til samme resultater i spørreundersøkelsen, da den har faste svar og svaralternativer. Ved de semistrukturerte

intervjuene kan relabiliteten være lavere. Spørsmålene varierer og det innhentes muntlige svar som skal tolkes. Her kan det oppstå forskjeller både ut ifra informantens opplevelser, holdninger og erfaringer, samt hvordan intervjueren tolker svarene.

3. Bakgrunn og teori

I dette kapittelet vil relevant teori og litteratur presenteres. Først vil litt generell informasjon om matrikkelen bli presentert, etterfulgt av en kort innføring i matrikkelens utvikling. Dette vil sette matrikkelen inn i et historisk perspektiv, samt forklare hva matrikkelen bygger på og hvorfor matrikkelen kan lide av feil og mangler. Deretter vil det redegjøres for klageregler etter matrikkelloven. Dette anses som sentralt da oppgaven omhandler matrikkelens klageordning. Til slutt vil sentral forskning på området bli presentert. Teorien fra dette kapittelet vil danne grunnlaget for drøftelsen gjort i kapittel 4.

3.1 Generelt om matrikkelen

Matrikkelen utgjør ett av Norges tre basisregistre, og sammen med tinglysningssystemet danner den systemet for eiendomsregistrering. Dagens matrikkel er et objektsregister som består av tre hoveddeler: adresse, bygning og eiendom. Enhetene registrert i matrikkelen, er identifisert med kommunenummer, gårdsnummer, bruksnummer og eventuelt festenummer/seksjonsnummer (Kartverket, u.å.). I 2023 er det registrert 3 433 893 eiendomsenheter, 4 365 128 bygninger og 2 562 151 adresser i matrikkelen (Kartverket, 2023). Opplysningene i matrikkelen kan benyttes til mye forskjellig. For eksempel benytter nødetatene opplysningene i matrikkelen for å finne riktig utrykningssted. Opplysningene kan også benyttes som bevisførsel i domstol, til eiendomsutvikling, eller for å beregne tilskudd i landbruket (Kartverket, u.å.).

Matrikkelloven regulerer matrikkelen, og lovens § 1 fastslår at matrikkelens formål er å sikre tilgang til viktige eiendomsopplysninger. Dette skal sikres ved at loven føres på en ensartet og pålitelig måte, jf. matrikkelloven § 1. I matrikkelen registreres fem ulike matrikkelenheter, herunder grunneiendom, anleggseiendom, eierseksjon, jordsameie og festegrund, jf. matrikkelloven § 5 første ledd. I 2023 er det registrert 2 621 718 grunneiendommer, 149 558 festegrunder, 657 399 seksjoner, 941 jordsameier og 1 026 anleggseiendommer i matrikkelen (Kartverket, 2023). Det er i tillegg registrert 3 251 andre matrikkelenheter (Kartverket, 2023). Disse enhetene har blitt registrert etter tidligere lovverk, og i dag faller ikke disse enhetene inn under det som skal registreres etter matrikkelloven § 5 første ledd (Faafeng et al., 2020).

Eiendomsgrensene i matrikkelen er fargekodet for å vise grensens nøyaktighet (Kartverket, u.å.). Dette kommer av at grensene registrert i matrikkelen varierer i kvalitet, grunnet materialet matrikkelen bygger på. Dette vil redegjøres nærmere i punkt 3.2. Figur 2 viser eiendomsgrensens nøyaktighet ut fra matrikkelens fargekoder av eiendomsgrenser.

Tegnforklaring grenselinjer:

	Nøyaktig måling		Lite nøyaktig
	Middels nøyaktig		Skissenøyaktighet
	Mindre nøyaktig		Hjelpelinje fiktiv

Figur 2: Tegnforklaring av grenselinjer registrert i matrikkelen. Figuren er hentet fra Kartverket (u.å., s. 2)

Ansvar for matrikkelen er i dag fordelt mellom lokal matrikkelmyndighet og sentral matrikkelmyndighet. Kommunen er lokal matrikkelmyndighet og har ansvaret for gjennomføring av oppmålingsforretningene og føring av matrikkelen (Kommunal- og distriksdepartementet, 2023). Kommunen skal også veilede parter i saker som omhandler matrikkelen.

Veiledningsplikten er lovfestet i forvaltningsloven § 11. Veiledningen skal gi parter og andre interesserte mulighet til å ivareta sine interesser i en sak på en best mulig måte, jf. § 11 første ledd annet punktum. For folk flest kan lovverk være vanskelig og overveldende, derfor har forvaltningsorganet plikt til å veilede innenfor sitt saksområde (Bragdø-Ellenes & Abusland, 2017). Kartverket har ansvaret for drift og forvaltning av matrikkelen (Kommunal- og distriksdepartementet, 2023). Som sentral matrikkelmyndighet skal Kartverket eksempelvis gi opplæring og godkjenne de som skal føre matrikkelen, holde tilsyn av kommunen som matrikkelfører og veilede kommunen i lovverket.

3.2 Historisk utvikling

Matrikkelens historie går helt tilbake til 1600-tallet. På denne tiden hadde man først «Skattematrikkelen av 1647», som etter hvert ble byttet ut med «Den Gamle Matrikkelen» i 1665. Sentralt i begge matriklene sto skatt, og formålet med «Den Gamle Matrikkelen» var å få et beregningsgrunnlag for skatten. Registrene hadde informasjon om skatteobjekt og skatteyttere. Skatteobjektene var gårder og bruk, mens skatteyterne på denne tiden var de som eide gårdene

og brukene, samt bønder som leide jord av gårdeierne (Sevatdal, 2017). Den Gamle Matrikkelen hadde 39 188 registrerte enheter, herunder gårder, i 1670 (Faafeng et al., 2020).

På 1600-tallet var det vanlige at bøndene leide jorda de dyrket. Dette begynte å endre seg i løpet av 1700-tallet ved at bøndene begynte å eie både gårder og jord, fremfor å leie. På 1700-tallet ble også garddeling vanligere. Dette medførte at gårder ble delt og det oppstod flere bruk. Disse endringene i eiendomsforholdene førte til at det i 1764 kom en forordning med regler for hvordan en skylddelingsforretning skulle gjennomføres (Sevatdal, 2017). Ved en skylddelingsforretning ble en eiendom delt slik at det oppsto en ny enhet, og skylden ble fordelt. Det var lekmenn som utførte forretningen. Deres oppgave var å beskrive omfang og grenser, samt å fastsette fordelingen av skyld (Sevatdal, 2017). Det er viktig å påpeke at partene, herunder grunneierne, fastsatte hvor eiendomsgrensene skulle gå. Grensene ble merket i marka, men utover dette ble de bare til en viss grad beskrevet og skissert (Faafeng et al., 2020).

I 1814 begynte arbeidet med en ny matrikkel, og den ble ferdigstilt i 1836. Formålet med denne matrikkelen var i utgangspunktet å få et nytt og mer korrekt grunnlag for beregning av skatt. Det ble etter hvert nødvendig å identifisere de registrerte eiendommene i matrikkelen. Enhetene fikk dermed løpenummer (Faafeng et al., 2020). Fra 1860 til 1886 ble matrikkelen revidert. Fortsatt sto skatt sentralt. Løpenummeret fra 1836 ble endret, og nå skulle kommunen og det kommunale bli viktig for identifiseringen av enhetene. Gårdene fikk nå gårdsnummer, og løpenumrene ble endret til bruksnummer (Sevatdal, 2017). Matrikkelen var på denne tiden begrenset til å omfatte kun skattepliktig eiendom på landet, og den gjald derfor ikke for eiendom i byene (Faafeng et al., 2020).

Byene hadde tidlig rutiner for oppmåling, dokumentasjon og bruk av kart (Sevatdal, 2017). I 1827 fikk Kristiania (Oslo) sin egen bygningslov som inneholdt bestemmelser om gjennomføring av oppmåling, samt at målebrev skulle foreligge ved tinglysning av skjøte for grunn (Faafeng et al., 2020). Etter hvert fikk Bergen og Trondheim også eget lovverk med bestemmelser om oppmåling ved fradeling av grunn. For alle byene ble det i 1924 vedtatt én felles bygningslov. Denne loven påla målebrev ved hjemmelsovergang og ved oppretting av nye bygg, samt skulle nå oppmåling koordinatfestes. Det ble i 1965 innført et nytt lovverk. Dette lovverket gjaldt også for tettsteder, og ikke bare byene. Kommunen fikk gjennom

lovbestemmelsene en mulighet til å fatte vedtak om at loven skulle gjelde andre områder enn det som var fastsatt i loven (Faafeng et al., 2020).

Matrikkelen dannet, som nevnt, grunnlag for beregning av skatt på landsbygda ut ifra skyld. På 1900-tallet ble skattegrunnlaget endret, og man gikk vekk fra skyld, og skatt ble nå beregnet ut ifra inntekts- og formuesskatt. Dette medførte at matrikkelen mistet en del av sin funksjon, og kommune, fylke og stat mistet interesse for matrikkelen (Sevatdal, 2017). På landsbygda hadde man ikke de samme reglene for oppmåling av eiendom som man hadde i byene, og det var lite fokus på kart og dokumentasjon av grenser. I 1909 ble skylddelingsloven vedtatt, og denne loven samlet reglene om eiendomsdeling i ett lovverk. Problemet med denne loven var at den la stor vekt på skyld, og kart og dokumentasjon om eiendomsgrenser sto ikke sentralt i loven (Sevatdal, 2017).

På 60-tallet kom det flere lovverk for å bøte på manglende bestemmelser om kart og dokumentasjon på landsbygda. Sentralt her er lov av 6. mai 1921 om grensemerking mv. ved økonomisk oppmåling, og en lovendring i 1934 i jordskifteloven. Kommuner som ønsket kunne gjennom 1921-loven vedta at hele eller deler av kommunen skulle måles opp og kartlegges. Loven ga detaljerte regler om hvordan oppmålingen skulle gjennomføres (Sevatdal, 2017). Denne loven fikk trolig ikke stor betydning. Lovendringen av jordskifteloven førte til en ny sakstype, herunder grensegang. Denne sakstypen går ut på at en part kan få kartlagt uklare grenser. Det er ikke nødvendig at det foreligger tvist, det holder at grensen er uklar. Sakstypen ble fort mye brukt, og er fremdeles mye brukt i dag (Sevatdal, 2017).

Rundt 1950 ønsket man å kartlegge alt av Norges produktive areal, samt eksisterende eiendomsgrenser på landet, i et økonomisk kartverk (ØK). Arbeidet med ØK begynte på 60-tallet og ble ferdigstilt i 2002 (Faafeng et al., 2020). For å kartlegge områdene ble fotogrammetri benyttet. Det var grunneier som selv skulle merke grensene. Dette skulle gjøres ved å benytte hvite plater som syntes i flyfotografiene (Sevatdal, 2017). Grensene i økonomisk kartverk har varierende kvalitet. Det var ingen som sjekket om grensene som grunneier markerte stemte, og det var heller ikke krav om at naboer skulle markere felles grense sammen. I utgangspunktet var det eiendommer på over 5 dekar som skulle vises med eiendomsgrenser i ØK. Det er viktig å påpeke at det er avvik i dette, og det finnes mindre eiendommer som også er registrert med eiendomsgrenser i ØK (Faafeng et al., 2020).

Først i 1978 ble det vedtatt et felles lovverk for hele Norge som omhandlet oppmåling. Dette var lov av 23. juni 1978 om kartlegging, deling og registrering av grunneiendom (delingsloven). Lovens formål var *«å sørge for at grensene for grunneiendom og festegrunn blir nøyaktig merket, målt og kartfestet, og dessuten at det blir ført oversiktlige og pålitelige registre over grunneiendom og festegrunn og data knyttet til dem»*, jf. delingsloven § 1-1. Det var kommunene som fikk ansvaret for oppgavene i loven, og for at oppgavene ble utført i tråd med lovverket, jf. delingsloven § 1-2. Etter dette lovverket skulle grensene for grunneiendom og festegrunn *«kartlegges, justeres, markeres, måles og kartlegges»* via en kartforretning før del av grunneiendom festes bort i mer enn 10 år, jf. delingsloven § 2-1 første og annet ledd. En slik kartforretning skulle alltid gjennomføres når en ny grunneiendom ble dannet gjennom fradeling, jf. delingsloven § 3-1 første ledd.

Det fremgikk av delingslovens § 4-1 fjerde ledd at Kartverket skulle *«føre et register over alle grunneiendommer, all festegrunn og annet som er registrert som egne enheter i grunnbøkene»*. Dette registeret ble kalt GAB-registeret, og arbeidet med å utarbeide GAB begynte på slutten av 70-tallet. I registeret skulle det registreres eiendomsinformasjon som var viktig for offentlig planlegging og administrasjon, samt skulle registeret inneholde opplysninger om grunneiendommer, adresser og bygninger (Kartverket, 2015).

På 90-tallet skulle eiendomskart digitaliseres, og utarbeidelsen av Digitalt Eiendomskartverk (DEK) startet opp. DEK hadde som formål å skape et informasjonssystem bestående av data om eiendommers lokalisasjon. Dette skulle gjøre slik informasjon lettere tilgjengelig for de som har behov for den (Kartverket, 2015). Da utarbeidelsen av DEK først startet opp, var det ØK og målebrev fra kommunene som dannet grunnlaget. Etter hvert ble også annet materiale som omhandlet eiendomsgrenser digitalisert og tatt inn i DEK. Dette kunne eksempelvis være eiendomsgrenser fra jordskiftesaker. Datamaterialet DEK bygger på hadde varierende kvalitet, noe som har medført at eiendomsgrensene i DEK er av ulik kvalitet. På grunn av dette ble grensene merket med kvalitet, slik at man vet hvor nøyaktig den enkelte grensen er (Kartverket, 2015).

I 2005 ble dagens matrikkellov vedtatt. Matrikkelen bygger i dag på GAB-registeret og DEK. Loven har sin bakgrunn i etterspørselen etter korrekte eiendomsopplysninger (Bergsholm, 2019). Som ovenfornevnt teori viser, er det varierende hvor nøyaktig data fra GAB-registeret og DEK

er. Det er derfor naturlig å påpeke at matrikkelen inneholde feil og mangler, men at lovgiver ikke ønsker en revisjon av manglende og uriktige eiendomsgrenser. Å heve kvaliteten på matrikkelkartet vil ta tid (Bergsholm, 2019).

3.3 Klagerett etter matrikkelloven

Matrikkelloven kapittel 9 omhandler klager, sanksjoner med mer. I dette kapittelet finner man § 46, som er den sentrale bestemmelsen for klagerett. I matrikkelloven § 46 finner man en liste over enkeltvedtak og andre avgjørelser som det alltid er mulig å klage på. Denne listen er kun uttømmende for avgjørelser som ikke anses som enkeltvedtak. Dette medfører at en alltid må sjekke om en klage er et enkeltvedtak etter forvaltningsloven dersom avgjørelsen ikke er nevnt i matrikkelloven § 46 første ledd (Faafeng et al., 2020). Hvis det er et enkeltvedtak etter forvaltningsloven, vil forvaltningslovens klageregler gjøre seg gjeldene. Forvaltningsloven kapittel VI om klage og omgjøring gjør seg gjeldene for alle vedtakene nevnt i matrikkelloven § 46, uavhengig om de er et enkeltvedtak eller ikke.

For dette prosjektet vil det være klageadgang på avgjørelser etter matrikkelloven § 46 bokstav a og h som er relevante. Etter matrikkelloven § 46 bokstav a kan avgjørelser på matrikkelføring som krever oppmålingsforretning etter lovens § 6 påklages. Etter matrikkelloven § 46 bokstav h kan man påklage avslag på retting av opplysninger i matrikkelen. Før det gis en nærmere redegjørelse av disse bestemmelsene, vil det bli gitt en kort innføring i relevante klageregler etter forvaltningsloven. Dette anses som relevant for å få en oversikt over bestemmelser som er sentrale for dagens klageordning. Etter dette vil det bli redegjort for matrikkelloven § 46 bokstav a og bokstav h.

3.3.1 Relevante klageregler fra forvaltningsloven

Forvaltningsloven kapittel VI om klage på enkeltvedtak gjelder for alle avgjørelser som er oppramset i matrikkelloven § 46 første ledd, jf. matrikkelloven § 46 annet ledd annet punktum. Reglene nedfelt i forvaltningsloven kapittel VI er viktige, da de sikrer at forvaltningsvedtak kan bli overprøvd av et annet forvaltningsorgan enn det som har fattet vedtaket (Bragdø-Ellenes & Abusland, 2017).

Det fremkommer av forvaltningsloven § 34 annet ledd første punktum at når en klage tas under behandling, kan alle sider av saken prøves. På grunn av dette er det mulig å overprøve forvaltningens frie skjønn. Ved en klagesak på et vedtak er det dermed ikke nødvendig å påvise en feil, det holder at klageinstansen er uenig i skjønnsutøvelsen til underinstansen (Bragdø-Ellenes & Abusland, 2017). Det vil imidlertid være viktig å påpeke at det finnes unntak fra dette. Hvis et statelig organ overprøver et vedtak kommunen eller fylkeskommunen har truffet, skal det i tilfeller der det frie skjønnet prøves, legges stor vekt på hensynet til det kommunale selvstyret, jf. forvaltningsloven § 34 annet ledd tredje punktum. Ved overprøving kan klageinstansen ta hensyn til nye omstendigheter, og det kan tas opp forhold om ikke er berørt av klageren, jf. forvaltningsloven § 34 annet ledd første og annet punktum.

Etter forvaltningsloven kan enkeltvedtak påklages, og det er en part eller noen med rettslig klageinteresse som har mulighet til å klage, jf. forvaltningsloven § 28 første ledd. Her skal det nevnes at det finnes unntak, slik at det er andre avgjørelser som kan overprøves, og det finnes enkeltvedtak som ikke kan påklages. Eksempelvis kan ikke vedtaket klageinstansen fatter i en klagesak påklages selv om dette er et enkeltvedtak (Bragdø-Ellenes & Abusland, 2017).

Klagefristen er på 3 uker jf. forvaltningsloven § 29 første ledd første punktum. Fristen begynner å løpe fra det *«tidspunkt underretning om vedtaket er kommet frem til vedkommende part»* jf. forvaltningsloven § 29 første ledd første punktum. Dette vil være når underretningen ligger i postkassen til parten (Bragdø-Ellenes & Abusland, 2017). Videre er det slik at *«for den som ikke har mottatt vedtaket, løper fristen fra det tidspunktet han har fått eller burde ha skaffet sig kjennskap til vedtaket»* jf. forvaltningsloven § 29 annet ledd første punktum. Dette kan for eksempel gjøre seg gjeldene for noen som har rettslig klageinteresse. For at fristen ikke skal vare i evig tid er det satte en maksfrist på 3 måneder fra det tidspunktet vedtaket ble truffet jf. forvaltningsloven § 29 annet ledd annet punktum.

Det vil være det nærmeste overordnede forvaltningsorgan til det forvaltningsorganet som har fattet vedtaket som vil være klageinstans jf. forvaltningsloven § 28 første ledd. Matrikkeloven har egne regler om hvem som er klageinstans, og det fremkommer at *«klageinstans er departementet eller det klageorganet departementet peker ut»*. Av forskrift av 26 juni 2009 nr. 864 om eiendomsregistrering (matrikkel forskriften) står det at Statsforvalteren er klageinstans ved vedtak som kan påklages etter matrikkeloven § 46, jf. matrikkel forskriften § 20 første ledd

bokstav a. Systemet for klagebehandling fungerer likevel slik at klagen skal fremsettes til underinstansen, jf. forvaltningsloven § 32 første ledd bokstav a. Altså skal en part eller den med rettslig klageinteresse som påklager et vedtak etter matrikkelloven § 46 fremsette denne til kommunen. Dette gjør at kommunen får mulighet til å vurdere saken på nytt. Velger kommunen å opprettholde sitt vedtak, skal kommunen oversende klagen til Statsforvalteren som vil vurdere om klagen skal tas til følge.

3.3.2 Matrikkelloven § 46 første ledd bokstav a

Matrikkelloven § 46 første ledd bokstav a er den relevante bestemmelsen i forhold til klageadgang på oppmålingsforretning. Det er mulig å klage på «*matrikkelføring av saker som krev oppmålingsforretning etter § 6, under dette feil ved varslinga eller utføringa av forretninga*» jf. matrikkelloven § 46 første ledd bokstav a.

Det fremkommer av matrikkelloven § 6 første ledd at:

«Oppmålingsforretning skal haldast før følgjande kan førast inn i matrikkelen:

- a. ny grunneigedom, ny anleggseigedom, ny festegrunn eller nytt jordsameige,*
- b. umatrikulert grunneigedom eller umatrikulert festegrunn,*
- c. registrering av uregistrert jordsameige eller endring i registrert sameigefordeling,*
- d. opplysningar om arealoverføring, endring av grenser for festegrunn, grensejustering og klarlegging av eksisterande grense, eller*
- e. eigarseksjon som omfattar uteareal, eller nytt eller endra uteareal til eksisterande eigarseksjon.»*

Det er matrikkelføring av de overnevnte sakene det er klageadgang på etter matrikkelloven § 46 første ledd bokstav a. Matrikkelloven § 6 annet ledd åpner opp for matrikulering uten fullført oppmålingsforretning. Det må foreligge søknad fra rekvirent og særlige grunner for at kommunen kan føre en ny matrikkelenhet inn i matrikkelen uten fullført oppmålingsforretning jf. matrikkelloven § 6 annet ledd. Her er det viktig å bemerke seg ordet «kan». Kommunen kan velge å gjennomføre oppmålingsforretning selv om det foreligger søknad og særlige grunner til å matrikkelføre uten gjennomført forretning. Denne beslutningen kan ikke påklages. Det som kan påklages her er avslag på søknad og selve matrikuleringen (Faafeng et al., 2020). Ut over dette

gjelder klageretten etter § 46 første ledd bokstav a for alle sider ved matrikkelføringen (Faafeng et al., 2020).

Matrikkelloven § 33 om oppmålingsforretning er sentral i forhold til klageretten etter § 46 første ledd bokstav a. For prosjektet og drøftelse i kapittel 4 vil det kun være § 33 første og andre ledd som er relevant. Det vil i det videre gis en omtale av meningsinnholdet i disse to leddene.

Matrikkelloven § 33 første ledd sier:

«Ei oppmålingsforretning går ut på å klarleggje og beskrive grenser og rettar i tråd med påstandane til partane og framlagde dokument, og elles bringe fram opplysningar og dokumentasjon som er nødvendig for matrikkelføring og eventuelt tinglysing. Den som utfører oppmålingsforretninga, skal ta vare på interessene til alle partar og utføre forretninga i samsvar med god landmålerskikk.»

Som det fremgår av bestemmelsens første ledd første punktum, er formålet med en oppmålingsforretning å kartlegge og beskrive grenser og rettigheter etter partenes påstander og fremlagte dokumenter. I Ot.prp.nr 70 (2004-2005) s. 191 fremkommer det at landmåler verken skal måle eller merke grenser, eller andre forhold partene ikke er enige om. Det fremkommer også at de rettslige forholdene skal avklares og dokumenteres av partene selv. En part må ikke møte til en oppmålingsforretning, og dersom en part ikke møter må landmåleren selv vurdere om oppmålingsforretningen skal holdes eller utsettes jf. Prop. 148 L (2016-2017) s. 79. Retten til å klage på matrikkelføringen gjør seg gjeldene uansett om en part har møtt eller ikke til oppmålingsforretningen jf. Prop. 148 L (2016-2017) s. 79.

En oppmålingsforretning skal utføres etter «god landmålerskikk» jf. matrikkelloven § 33 første ledd andre punktum. Hva som er «god landmålerskikk» er verken nedfelt i lov eller forskrift, men det er nevnt i NOU 1999:1 og i Ot.prp.nr 57 (2006-2007) (Gammelmo, 2020). Det er utarbeidet retningslinjer for hva som utgjør god landmålerskikk av NJKF og Høyskolen i Bergen. Disse retningslinjene baserer seg på uavhengighetsprinsippet, disposisjonsprinsippet, interesseprinsippet og veiledningsprinsippet (NJKF & HiB, 2012). I tillegg til disse prinsippene skal landmåleren følge reglene i forvaltningsloven, og gi lik veiledning til alle partene jf. Ot.prp. nr. 57 (2006-2007) s. 12.

En klage på utførelsen av en oppmålingsforretning skal rettes mot matrikkelføringen, da det er ved matrikkelføringen at det foreligger en avgjørelse (Faafeng et al., 2020). Klagefristen vil løpe fra en part har mottatt matrikkelbrev eller underretning om matrikkelføringen. Det er viktig å påpeke at kommunen kan ta imot klager før klagefristen, da dette gir kommunen mulighet til å rette opp feil i løpet av prosessen jf. Ot.prp. nr 57 (2006-2007) s. 13. Etter matrikkelloven § 24 tredje ledd skal det ved utsendelse av matrikkelbrev opplyses om retten til å klage og klagefrister.

Det fremkommer av Ot.prp. nr 57 (2006-2007) s. 13 at:

«Oppmålingsforretninga er i seg sjølv ikkje noko enkeltvedtak. Er forretninga utført i samsvar med god landmålar-skikk, og det ikkje er gjort sannsynleg at det hefter feil ved forretninga som får verknad for matrikkelføringa, vil klagaren derfor ikkje ha krav på ny realitetsavgjerd om landmålingstekniske og andre forhold som fell inn under det faglege skjønnnet til landmålararen.»

Som man ser ovenfor, er det begrensninger for hva klageren kan få avgjort på nytt når en oppmålingsforretning er i tråd med god landmålarsikk og det ikke er sannsynlig at det foreligger feil som vil få innvirkning på matrikkelføringen. Et forhold det eksempelvis kan klages på, er når landmåleren ikke utfører en grensejustering i samsvar med partenes påstander jf. Ot.prp. nr. 57 (2006-2007) s. 13.

Matrikkelloven § 33 annet ledd sier:

«Oppstår det under forretninga tvil eller tvist om ei eksisterande grense og det ikkje blir oppnådd semje, skal dette markerast i kravet om matrikkelføring.»

Som man ser av bestemmelsen, skal en uløst tvist om en eksisterende grense markeres i kravet om matrikkelføringen. Landmåleren skal ved uenighet forsøke å få til enighet mellom partene, dersom dette ikke er mulig kan landmåleren avslutte forretningen jf. Prop. L 148 (2016-2017) s. 120.

I 2021 behandlet Statsforvalteren i Vestfold og Telemark Sak 2021/2891, som omhandlet kommunens handlingsrom ved tvister om eksisterende grenser. I det videre vil saken bli redegjort for. I 2020 gjennomførte Fræder kommune en oppmålingsforretning der et av

grensepunktene ble matrikkelført som «tvistet/usikret» punkt. Klageren ønsket i denne saken at kommunen skulle endre grensemerket i samsvar med innsendt dokumentasjon, og at grensemerket skulle endres fra «tvistet/usikret» til «sikkert» punkt. Kommunen tok ikke klagen til følge, og saken ble derfor oversendt til Statsforvalteren i Vestfold og Telemark for endelig avgjørelse.

Videre i sak 2021/2891 kommenterer Statsforvalteren at han forstår saken slik at det er uenighet mellom partene om hvor grensen går. Dokumentene i saken er noe motstridende, og partene tolker og vektlegger dokumentasjonen ulikt. Statsforvalteren påpeker at kommunen må vurdere når de skal anbefale partene å ta saken til jordskifteretten når det foreligger uenighet og tvist om forståelse av eldre dokumenter.

I sak 2021/2891 (s. 3) står det at det i protokollen fremkommer at *«partene ikke samtykket i grensegangen for grensa som ble gått opp, og grensa ble ført i matrikkelen som omtvistet»*. Videre fremkommer det i Statsforvalterens uttalelse at kommunen ut ifra dette har to muligheter. For det første kunne kommunen ha registrert partenes påstander om hvor grensen lå, målt inn disse påstandene og matrikkelført en tvisteteig. Den andre muligheten var å markere grensepunktet som tvistet/usikret, slik kommunen gjorde i denne saken. Dette er korrekt praksis dersom partene ikke har fremmet egne påstander.

Det nevnes av Statsforvalteren Vestfold og Telemark (2021, sak 2021/2891, s. 3) at:

«Kommunen har svært lite handlingsrom der det er tvist om eksisterende grenser, utover å registrere partenes uenighet under oppmålingsforretningen. Reglene framkommer av matrikkelforskriften § 39. Kommunen har ingen myndighet til å fastsette eksisterende grense, eller ta avgjørelse i en grensetvist da dette er privatrettslige forhold. Unntaket er der partene evt. skulle enes om å benytte landmåler som voldgiftsdommer, men blir svært sjelden brukt.»

Kommunen har i saken holdt oppmålingsforretning, og partene har fått mulighet til å legge frem dokumentasjon og påstander om forholdene. Tvisten er også korrekt registret i matrikkelen. Ut ifra dette konkluderte Statsforvalteren i Vestfold og Telemark med at kommunen hadde behandlet saken riktig. Statsforvalteren i Vestfold og Telemark (2021, sak 2021/2891, s. 3) uttalte at *«en grensetvist er et privatrettslig forhold mellom partene som kommunen ikke kan ta*

stilling til med rettslig bindende virkning» . Statsforvalteren henviste partene til jordskifteretten dersom de ønsker en endelig avgjørelse.

Som man kan se av Prop. L 148 (2016-2017) s. 120, skal landmåleren prøve å få til enighet mellom partene. Imidlertid er det viktig å bemerke seg Sak 2021/2891 hvor det fremkommer at en tvist om grenser vil være et privatrettslig forhold, noe som ikke skal løses av kommunen. Dersom partene ikke kommer til enighet, er det begrensninger for hva kommunen kan gjøre. Partene må i slike tilfeller ta tvisten til jordskifteretten eller ordinære domstol dersom de ønsker avgjørelse med rettslig bindende virkning.

3.3.3 Matrikkelloven § 46 første ledd bokstav h

For klageadgang på retting av matrikkelen er matrikkelloven § 46 første ledd bokstav h den relevante bestemmelsen. Det kan klages over *«avslag på krav om retting av opplysning i matrikkelen, jf. § 26 tredje og fjerde ledd»*, jf. Matrikkelloven § 46 første ledd bokstav h. Klageadgang ved retting av matrikkelen foreligger altså først etter at man har fått avslag på krav om retting. Sentralt her står matrikkelloven § 26 tredje og fjerde ledd.

Matrikkelloven § 26 tredje ledd sier:

«Opplysninger om grenser og geografiske opplysninger om punktfeste og stadbundne rettar kan berre supplerast eller endrast på grunnlag av ny oppmålingsforretning, jf. § 17, rettskraftig avgjerd ved domstolane, jf. § 22 andre ledd, eller avtale mellom partane når vilkåra for dette er til stades, jf. § 19. Kommunen kan likevel rette slike opplysningar når det blir dokumentert at opplysningane er feil, og dette kjem av feil i registreringa eller i vedlikehaldet av matrikkelen.»

Hovedregelen er at det må foreligge ny oppmålingsforretning, rettskraftig avgjørelse ved dom eller avtale mellom partene for å kunne endre eller supplere opplysninger om grenser og geografiske opplysninger om punktfeste og stedbunden retter jf. matrikkelloven § 26 første ledd første punktum. Imidlertid kan kommunen rette opplysninger nevnt i bestemmelsens første punktum, så lenge det foreligger dokumentasjon på at opplysningene er feil, og at kommer av registreringen eller vedlikeholdet av matrikkelen jf. matrikkelloven § 26 første ledd annet punktum. Det er ulike måter en slik feil kan oppstå på, et eksempel er ved digitalisering av målebrev. For en slik rettelse kan parter, kommunen og Kartverket være initiativtakere (Faafeng et al., 2020).

Den 1. januar 2021 trådte endringer i matrikkelforskriften §§ 10, 10 a, 10 b, 20, 21 og 22, og lovendring i matrikkelloven § 26 tredje ledd i kraft. Endringene medførte en innstramning i § 26 tredje ledd i forhold til muligheten til å rette informasjon om grenser, punktfester og retter. Bestemmelsens innhold slik den er i dag er beskrevet ovenfor. I tillegg fikk kommunen mulighet til å føre opplysninger om eksisterende matrikkelenheter ved bruk av eldre dokumentasjon, jf. matrikkelforskriften § 10 b. Dokumentasjonen som kan benyttes er målebrev, jordskiftekart eller andre lignende offentlige dokumenter, jf. matrikkelforskriften § 10 b første ledd. Partene skal varsles om føringen og innholdet, samt skal det settes en frist på minst tre uker slik at det er mulig å komme med merknader til føringen, jf. matrikkelforskriften § 10 b tredje ledd. Føring etter matrikkelforskriften § 10 b kan påklages etter matrikkelforskriften § 22.

I 2023 behandlet Statsforvalteren i Agder Sak 2021/10245 som belyser retting etter matrikkelloven § 26 tredje ledd. I det videre vil sak 2021/10245 presenteres. Bakgrunnen for saken var at det hadde blitt sendt krav om retting av matrikkelen for å få rettet opp i brygger som var feilplassert i kartgrunnlaget. I kravet var det vedlagt dokumentasjon, herunder oppmåling og målebrev fra 1963 og målebrev fra 1975. Det ble også krevd oppmålingsforretning og matrikulering dersom det ikke var mulig å få rettet feilen. Kommunen avsto kravet om retting da saken tidligere hadde blitt behandlet av jordskifteretten, men det ble holdt oppmålingsforretning. Under oppmålingsforretningen var det uenighet mellom partene, noe som medførte at landmåleren avsluttet forretningen. Saken ble oversendt til Statsforvalteren.

Statsforvalteren i Agder kom i sin vurdering i sak 2021/10245 frem til at det verken foreligger avtale, oppmålingsforretning, eller rettskraftig avgjørelse om eierforholdene fra jordskifteretten. Dette gjør at det ikke vil foreligge grunnlag til å rette matrikkelen etter matrikkelloven § 26 tredje ledd første punktum. Statsforvalteren nevner dog at det er mulig å rette opplysninger om grenser der det er dokumentert at eksisterende opplysninger er feil, og at feilen kommer av registrering eller vedlikehold av matrikkelen jf. matrikkelloven § 26 tredje ledd annet punktum. Statsforvalteren la dette til grunn for kravet om retting av matrikkelen, men poengterte da at vilkårene i § 10 b må være oppfylt for å kunne rette. Videre påpekte Statsforvalteren at det gjennom forarbeider og uttalelser er gitt en snever adgang til å rette grenser i matrikkelen grunnet feilregistrering ved innføring av data fra målebrev.

Statsforvalteren tolket målebrevet slik at det ikke med sikkerhet kunne fastslås om det gjaldt en eiendomsrett eller en bruksrett. Utover dette sto det ikke klart i målebrevet om båt-plassen skulle opprettes som en teig av eiendommen, og det var heller ikke klart om målene var nøyaktig angitt for båt-plassen. Statsforvalteren påpekte at jordskifteoverretten i sin sak ikke hadde tatt stilling til om det forelå en eiendomsrett eller en bruksrett. Etter en vurdering av dette, konkluderte Statsforvalteren med at det ikke er dokumentert at det foreligger feil ved opplysningene om grensene. Kommunens vedtak opprettholdes og klagen tas ikke til følge.

Til slutt viser Statsforvalteren i sak 2021/10245 (s. 5) til at det ikke er en plikt for kommunen å rette matrikkelen. Dette belyses med et utdrag fra Gulating lagmannsretts dom (LG-2022-42944, s. 8) som sier:

«Retten tilføyer at § 26 tredje ledd annet punktum må tolkes slik at det ikke foreligge en retteplikt for kommunen selv om grunnvilkårene er oppfylt. Loven fastsetter at retting «kan» skje. Ordet «kan» må tolkes bokstavelig. Matrikkelen er ikke et eiendomsregister med høy pålitelighet når det gjelder riktigheten av grenser mv., og det er meget ressurskrevende å bringe registeret i samsvar med underliggende privatrettslige rettsposisjoner. En kommune må ha en betydelig frihet til å prioritere hvordan begrensede ressurser skal prioriteres i arbeidet med matrikkelen»

Det denne saken belyser, er at det er mulig å rette matrikkelen ved bruk av eldre dokumenter. Disse dokumentene må vise at det foreligger en feil ved dagens matrikkel. Feilen skyldes feilregistrering eller vedlikehold av matrikkelen. Saken viser også til et viktig poeng fastsatt av Gulating lagmannsrett, nemlig at kommunen ikke har plikt til å rette matrikkelen, men mulighet til å gjøre dette dersom de ønsker det.

Matrikkelloven § 26 fjerde ledd sier:

«Andre opplysningar kan rettast av organet som fører opplysningane, dersom dei er feil, ufullstendige, grunnlaget for registreringa har falle bort, eller det ikkje er høve til å behandle dei i matrikkelen. Organet skal rette opplysningane når ein part set fram krav om det og kan dokumentere at det er grunnlag for å rette opplysningane. Kommunen eller sentral matrikkelstyresmakt kan av eige tiltak rette opplysningane når dette har noko vesentlig å seie for matrikkelen som eit einsarta og påliteleg register.»

Det fremkommer av matrikkelloven § 26 fjerde ledd at andre opplysninger kan rettes av organet som fører opplysningene. Dette kan gjøres dersom opplysningene er feil, ufullstendige, grunnlaget for registreringen har falt bort, eller det ikke er anledning til å behandle dem i matrikkelen. For å kunne rette opp i disse andre opplysningene må det være fremsatt et krav fra en part, og det må dokumenteres at det er grunnlag for å rette opplysningen, jf. matrikkelloven § 26 fjerde ledd andre punktum. Bestemmelsens tredje punktum gir imidlertid kommunen eller Kartverket mulighet til å rette opplysningene av eget tiltak så lenge dette har betydning for matrikkelens formål, som er at det skal føres et ensartet og pålitelig register.

3.4 Tidligere forskning

I 2020 skrev Louis Aimand, Håkon Morvik Sky og Knut While en bacheloroppgave ved Høgskulen på Vestlandet som omhandlet klagesaker etter matrikkelloven. Oppgaven tok utgangspunkt i 202 klagesaker fra perioden 2010 til 2019. Alle klagesakene var hjemlet i matrikkelloven og ble behandlet av fylkesmannen (nå Statsforvalteren). Disse klagesakene ble analysert, og formålet med analysen var å undersøke hvilke formål klagesaker hjemlet i matrikkelloven særlig retter seg mot. I sin analyse av klagesakene fant Aimand, Sky og While (2020) ut at klager på matrikkelen særlig retter seg mot tre forhold, nemlig retting av matrikkelen jf. matrikkelloven § 26, Oppmålingsforretning jf. matrikkelloven § 33 og gebyrfastsettelse jf. matrikkelloven § 32.

Relevante funn fra Aimand, Sky og While (2020) vil bli benyttet i drøftelsen i kapittel 4. På grunn av dette vil deres relevante funn nå bli presentert. Et relevant funn fra denne bacheloroppgaven er at av 202 klagesaker behandlet av fylkesmannen, ble 55 av kommunens vedtak opphevet, mens 147 av vedtakene ble opprettholdt. Dette betyr at fylkesmannen i stor grad er enig med kommunen i klagesaker.

Aimand, Sky og Vhile (2020) fant også ut i sin analyse av klagesaker at mange klager omhandler privatrettslige forhold. Dette er forhold verken kommunen eller Statsforvalteren har kompetanse til å avgjøre. For å få en rettslig bindende avgjørelse på slike forhold må partene ta saken til jordskifteretten eller tingretten. 32 av 62 klagesaker på oppmålingsforretning omhandlet privatrettslige forhold. Dette betyr at 53 % av alle klager hjemlet i matrikeloven § 33 omhandlet privatrettslige forhold. For klagesaker på retting av matrikkelen omhandlet 29 av 41 saker privatrettslige tvister. Dette betyr at 71 % av klagene hjemlet i matrikeloven § 26 omhandlet privatrettslige tvister. Videre undersøkte Aimand, Sky og Vhile (2020) om fylkesmannen i de 32 sakene som omhandlet privatrettslig forhold veiledet partene til å ta saken til riktig instans, herunder jordskifteretten eller tingretten. I 21 av 32 saker har fylkesmannen henvist partene til riktig instans.

Det siste funnet som anses relevant fra Aimand, Sky og Vhile (2020), er hvilke forhold som er påklaget etter matrikeloven § 33 første ledd. Av analysen fremkommer det at for matrikeloven § 33 første ledd omhandlet 9 saker matrikkelføring, 2 saker varsling, 9 saker protokollen, 11 saker god landmålerskikk, 34 saker avvik fra tidligere forretning og 1 sak hjemmelsforhold.

4. Data, empiri og drøftelse

I dette kapittelet skal innhentet data og empiri presenteres, og drøftes. Dette vil både være data fra den kvantitative spørreundersøkelsen og empiri fra intervjuene. I det videre vil resultatene fra spørreundersøkelsen betegnes som data, mens resultatene fra intervjuene vil betegnes som empiri. Dette er gjort for å skape et skille imellom resultatene fra spørreundersøkelsen og resultatene i fra intervjuene i drøftelsen som fremkommer i dette kapittelet. For en nærmere redegjørelse av gjennomføring av spørreundersøkelsen og intervjuene henvises leseren til kapittel 2.

Funnene gjort i dette kapittelet vil sammen med det teoretiske grunnlaget fra kapittel 3 belyse følgende hovedproblemstilling:

“Hvordan fungerer dagens klageordning for oppmålingsforretning og retting av matrikkelen?”

Hovedproblemstillingen konkluderes i kapittel 5. For å belyse hovedproblemstillingen er det utarbeidet tre underproblemstillinger. For en nærmere redegjørelse av underproblemstillingene

henvises leseren til kapittel 1. Underproblemstillingene har vært sentrale ved innhenting av data for spørreundersøkelsen. Empiri innhentet fra intervjuene bygger på resultatene fra spørreundersøkelsen og skal være med på å utdype disse resultatene.

Diagrammene fra spørreundersøkelsen er merket med stor n og liten n. Stor n viser det totale antallet som har svart på det aktuelle spørsmålet, mens liten n viser det totale antallet som har svart på det enkelte svaralternativet. De som har svart på spørreundersøkelsen kalles respondenter. De har ved noen spørsmål svart på vegne av seg selv, og andre ganger har de svart på vegne av kommunen. Det vil dermed både benyttes respondent og kommune videre i presentasjon av data og drøftelse av resultatene fra spørreundersøkelsen. De som har blitt intervjuet kalles informanter. Det er totalt fem informanter. To av informantene jobber for Kartverket, mens de resterende informantene jobber for kommunen. Informant 3 og 4 jobber i samme kommune, og ble intervjuet sammen. Tabell 3 viser en oversikt over hva respondentene blir kalt og hvem de representerer.

Tabell 3: Oversikt over informantene

<i>INFORMANT</i>	<i>ARBEIDSSTED</i>
<i>Informant 1</i>	Kartverket
<i>Informant 2</i>	Kartverket
<i>Informant 3 og Informant 4</i>	Kommunen
<i>Informant 5</i>	Kommunen

I dette kapittelet presenteres innledende data fra spørreundersøkelsen. Underproblemstillingene presenteres og drøftes i ulike delkapitler. Disse består av en kort introduksjon, samt underkapitler som beskriver tematikken i hva som skal presenteres. Her presenteres og drøftes data og empiri fra henholdsvis spørreundersøkelse og intervju. Til slutt vil de viktigste funnene i hvert delkapittel fremkomme i en sammenfattende drøftelse.

4.1 Innledende data fra spørreundersøkelsen

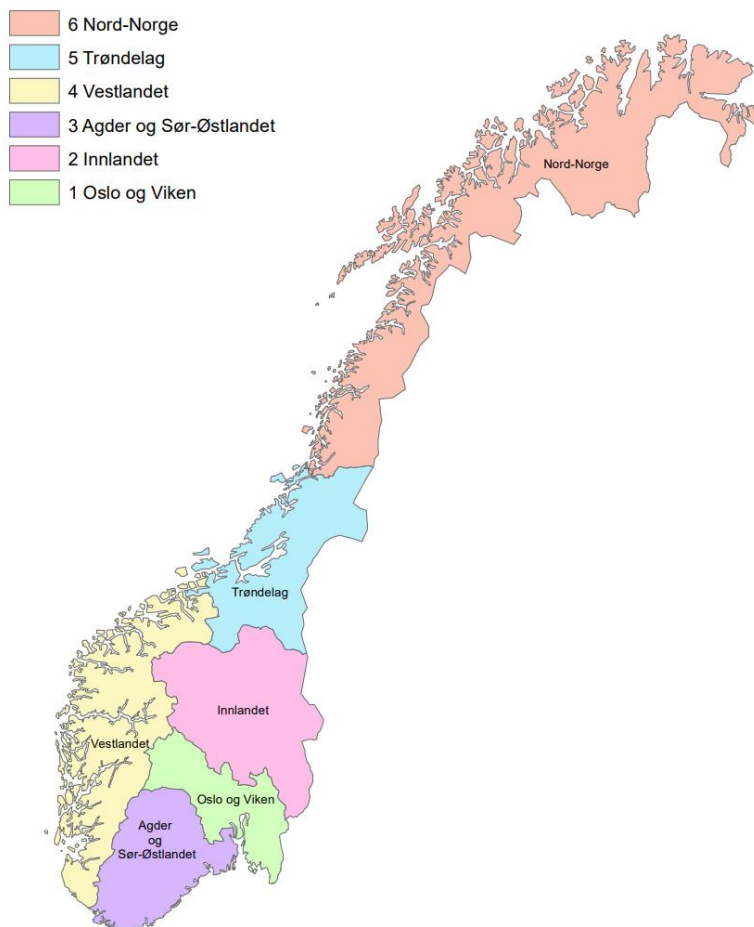
Totalt ble det sendt ut 352 invitasjoner per e-post for å delta i spørreundersøkelsen, av disse var det 109 personer som valgte å delta. Dette tilsvarer en svarprosent på 31%. Spørreskjemaet bestod av 20 hovedspørsmål, samt noen utdypningsspørsmål. Skjemaet startet med fem

innledende spørsmål. Disse omhandler geografisk spredning, arbeidsrolle, arbeidserfaring og hvorvidt kommunen behandler klagesaker selv eller ikke. De innledende spørsmålene gir karakteristisk informasjon om respondentene. Det ble også spurt om utdanningsnivå. Da dette spørsmålet kan oppfattes som sensitivt, ble det ikke stilt innledende i spørreundersøkelsen. Som nevnt i kapittel 2 bør sensitive spørsmål stilles på slutten av spørreundersøkelsen, for å unngå at respondentene trekker seg. Videre vil innledende data redegjøres kort for å gi en oversikt over respondentenes karakteristikk, samt hvor representativ spørreundersøkelsen er.

4.1.1 Geografisk spredning

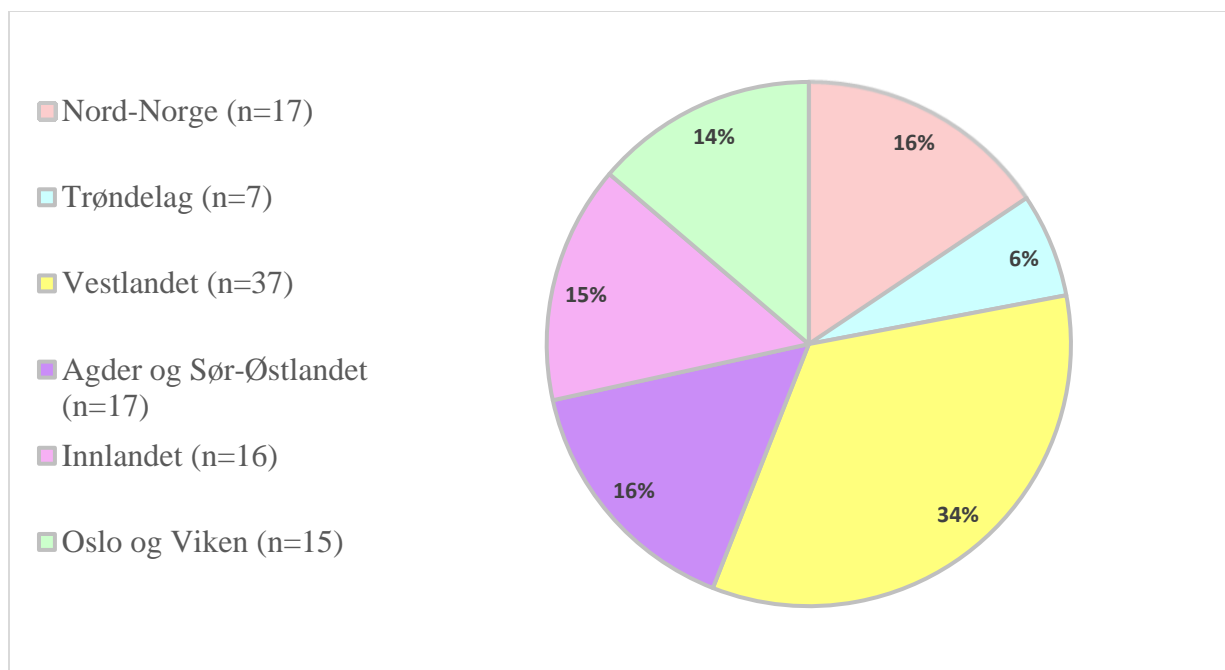
For å registrere den geografiske spredningen blant respondentene ble det spurt om hvilken kommune respondentene jobber i, samt befolkningstallet i kommunen. Disse spørsmålene ble stilt slik at en kunne finne ut av hvor representativt spørreundersøkelsen faktisk er i forhold til populasjonen. Populasjonen er alle enhetene som undersøkelsen gjelder for (Johannessen et al., 2016). I denne spørreundersøkelsen vil populasjonen være alle kommunene i Norge. Det vil følgelig være ønskelig å få inn svar fra alle landsdeler, samt ha en spredning i befolkningsmengden slik at resultatet blir så representativt som mulig.

Statistisk sentralbyrås inndeling av landsdeler er benyttet til å presentere geografisk spredning. Grunnet regionreformen i 2020 ble fylkesstrukturen endret, noe som førte til ny inndeling av landsdelene i 2020 (Statistisk sentralbyrå, 2021). Figur 2 viser inndelingen av landsdelene slik de ble fastsatt i 2020.

Figur 3: Statistisk sentralbyrås inndeling av Norges landsdeler slik de ble fastsatt i 2020 (Statistisk sentralbyrå, 2021, s. 63)

Figur 4 viser geografisk spredning av respondentene fordelt på Norges landsdeler. Det er en overvekt med kommuner fra Vestlandet som har svart. Videre er det relativt jevnt med kommuner som har svart fra Agder og Sør-Østlandet, Oslo og Viken, og Innlandet. Det er færrest kommuner fra Trøndelag som har svart på undersøkelsen.

Figur 4: Geografisk spredning av antall deltatte kommuner fordelt på Norges landsdeler (N=109)

For å undersøke hvor representativ undersøkelsen faktisk er vil det være nødvendig og analysere hvor mange kommuner som har besvart spørreundersøkelsen i forhold til antall kommuner per landsdel. En oversikt over landsdelene gis i tabell 4. Tabellen viser hvilke fylker landsdelen består av, samt hvor mange kommuner det er i landsdelen. Tabellen inneholder også antall invitasjoner som ble sendt ut til den enkelte landsdel. Fordi enkelte kommuner samarbeider, og dermed har samme matrikelkontakt, mottok disse kun én invitasjon. For noen av landsdelene samsvarer derfor ikke antallet kommuner med antall invitasjoner utsendt. Antall respondenter og svarprosent per landsdel er også inkludert i tabellen.

Tabell 4: Oversikt over landsdelene, herunder hvilke fylker og hvor mange kommuner landsdelen består av. Antall invitasjoner, antall respondenter og svarprosent per landsdel er også inkludert i tabellen.

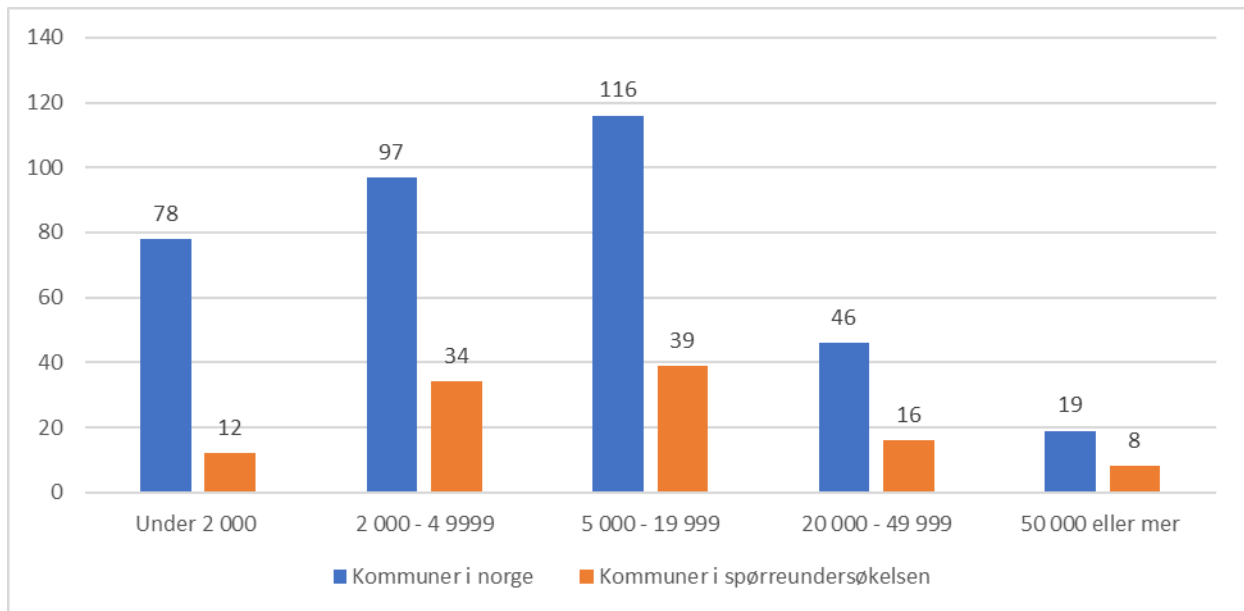
Landsdel	Fylke/fylker	Kommuner	Antall invitasjoner	Respondenter	Svarprosent
Nord-Norge	Troms og Finnmark Nordland	80	80	17	21 %
Trøndelag	Trøndelag	38	37	7	19 %
Vestlandet	Møre og Romsdal Vestland Rogaland	92	91	37	41 %
Agder og Sør-Østlandet	Agder Vestfold og Telemark	48	47	17	36 %
Innlandet	Innlandet	46	45	16	36 %
Oslo og Viken	Oslo Viken	52	52	15	29 %

Som vist i tabellen har Vestlandet høyest svarprosent, med en svarprosent på 41 %. Det vil følgelig være naturlig at Vestlandet har flest respondenter da de også er den landsdelen med flest kommuner, og er den landsdelen som har fått flest invitasjoner til å delta. Videre har både Agder og Sør-Østlandet, og Innlandet en svarprosent på 36 %. Disse landsdelene er relativt like når det kommer til antall kommuner og antall invitasjoner til å delta. Oslo og Viken har en svarprosent på 29 %. Denne landsdelen er litt større enn både Innlandet, Agder og Sør-Østlandet, men har likevel en noe lavere svarprosent. Videre har Nord-Norge en svarprosent på 21 %. Denne landsdelen har 80 kommuner, og fikk 80 invitasjoner til å delta. Siden dette er den nest største landsdelen ville det følgelig vært ønskelig med en høyere svarprosent, da dette ville gjort undersøkelsen enda mer representativ. Trøndelag er den landsdelen med lavest svarprosent, med en svarprosent på 19 %. Det bør nevnes at dette er den landsdelen med færrest kommuner. Landsdelen består av 38 kommuner, og det ble sendt ut 37 invitasjoner. Alt i alt tyder den geografiske spredningen på at spørreundersøkelsen er representativ, selv om det hadde vært ønskelig med flere svar fra Nord-Norge.

Befolkningstallet i respondentens arbeidskommune ble også spurt om for å bedømme spørreundersøkelsens representativitet. En undersøkelse som ser på alle kommuner i hele landet vil være lite representativ dersom den kun har fått inn svar fra store kommuner, mellomstore kommuner eller små kommuner. Fordi de ulike kommunene kan ha ulike opplevelser og ressurser, vil det dermed også være ønskelig med spredning i befolkningstallet.

Figur 5 illustrerer kommunene i Norge og kommunene som har svart på spørreundersøkelsen fordelt på befolkningstallet. Det er høyest svarprosent blant kommunene med 50 000

innbyggere eller mer. Her er svarprosenten på 42 %. Videre er det en jevn svarprosent fra de kommunene med «2 000 – 4 999», «5 000 – 19 999» og «20 000 – 49 999» innbyggere. Svarprosentene her ligger mellom 34-35 %. Det er lavest svarprosent blant kommunene som har mindre enn 2 000 innbyggere. Svarprosenten her er kun 15 %. Det skulle følgelig vært ønskelig at denne svarprosenten var noe høyere, men generelt sett er det en god spredning i svarprosenten, noe som styrker undersøkelsens representativitet.

Figur 5: Antall kommuner i Norge og antall kommuner som har svart på undersøkelsen fordelt på befolkningsmengde. De blå søylene viser antall kommuner i Norge for hver befolkningsmengde, de røde søylene viser kommuner som har svart på spørreundersøkelsen. (N=109)

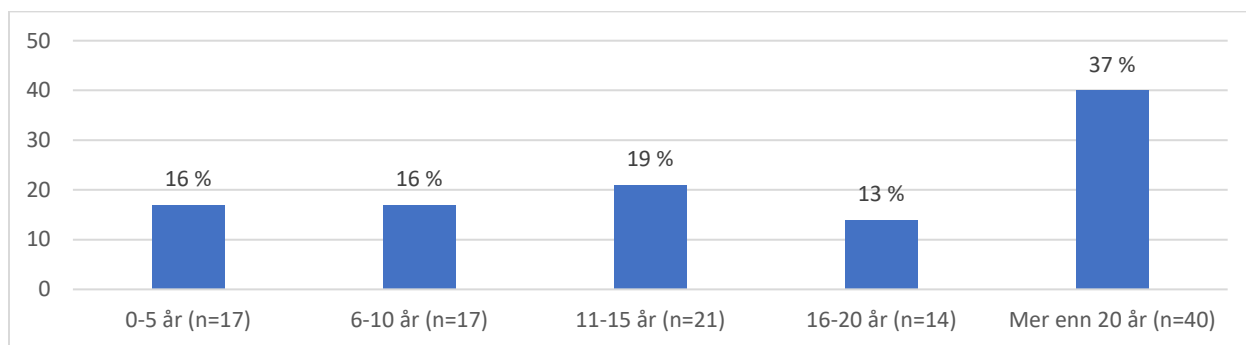
Alt i alt vil man kunne si at spørreundersøkelsen er representativ. Det er både spredning i forhold til geografi og befolkningstall, noe som styrker spørreundersøkelsens troverdighet. Her skal det igjen nevnes at det hadde vært hensiktsmessig med en høyere svarprosent både fra kommuner i Nord-Norge og kommuner med befolkningstall på under 2 000, for å øke spørreundersøkelsens troverdighet ytterligere.

4.1.2 Erfaring og utdanning

Innledningsvis ble det også spurt om hvor lang arbeidserfaring respondentene hadde innenfor eiendomsfagene. Som nevnt i kapittel 2 ble det her spesifisert at man med eiendomsfagene i denne sammenheng mente arbeidserfaring med plan- og bygningsloven, matrikelloven, eierseksjonsloven og delingsloven. Dette ble gjort for at spørsmålet skulle tolkes likt av

respondentene. Dette spørsmålet ble stilt for å kartlegge respondentenes arbeidserfaring, da dette vil kunne benyttes som sammenligningsfaktor ved underproblemstilling 1.

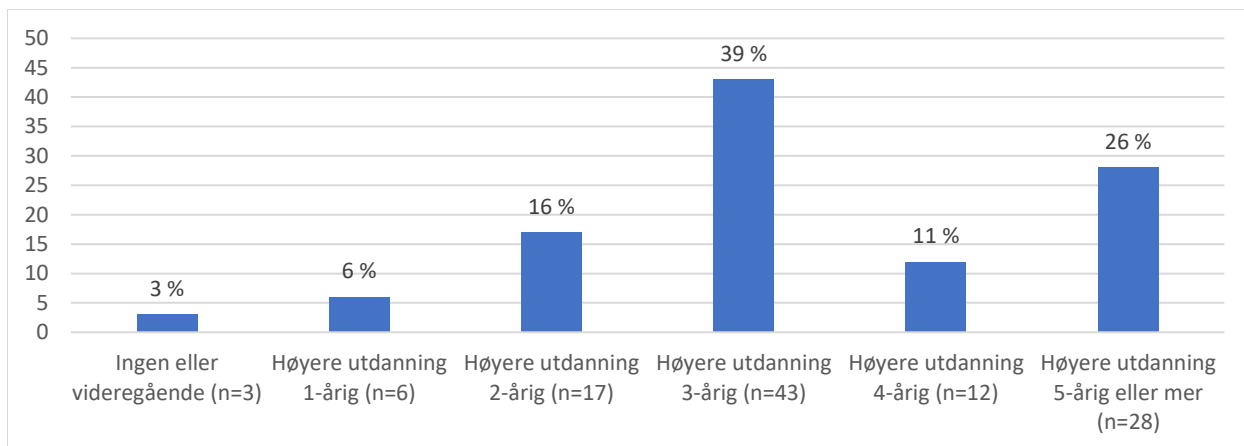
I figur 6 ser man fordelingen av respondentene etter hvor mange års erfaring de har med eiendomsfagene. Som figuren viser er det en spredning av respondentene når det kommer til arbeidserfaring innenfor eiendomsfagene. Det er en overvekt av respondenter som har mer enn 20 års erfaring innen eiendomsfagene, men utover dette er det en relativt jevn fordeling på de resterende kategoriene.

Figur 6: Respondentene fordelt på hvor lang arbeidserfaring de har innenfor eiendomsfagene (N=109).

Det er mange som jobber med matrikkelen, og det vil derfor være interessant å kartlegge hvilket utdanningsnivå respondentene har. Utdanning er også en faktor som benyttes for å undersøke om det er en sammenheng mellom respondentenes utdanningsnivå og det de har svart under underproblemstilling 1. Figur 7 viser spredningen av utdanningsnivåene til respondentene. Det er en overvekt av respondenter med høyere utdanning 3-årig og høyere utdanning 5-årig. Deretter kommer høyere utdanning 2-årig og høyere utdanning 4-årig. Få respondenter har høyere utdanning 1-årig og ingen utdanning eller videregående.

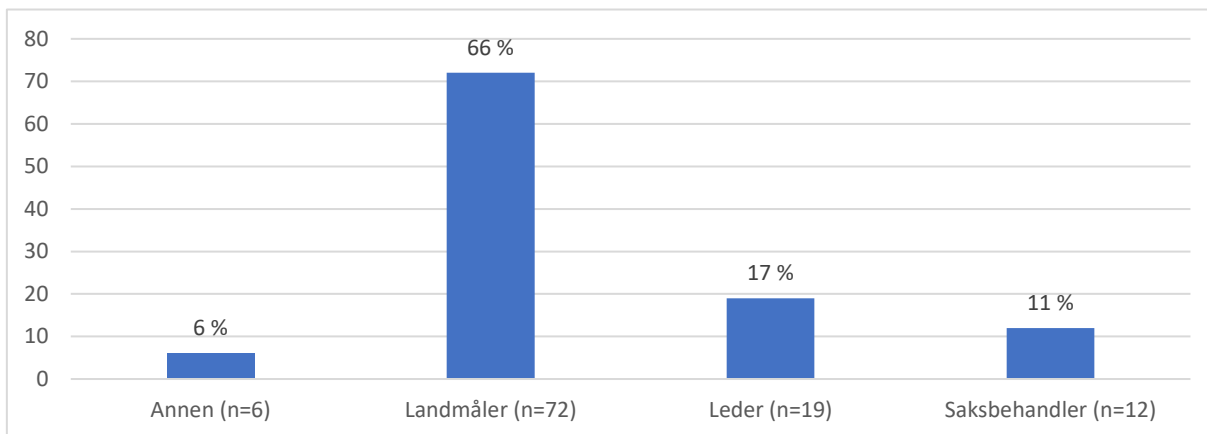

Figur 7: Respondentenes utdanningsnivå (N=109).

4.1.3 Respondentenes rolle

Innledningsvis ble det også spurt om hvilken rolle respondentene har. Dette er interessant da det er mange ulike arbeidsstillinger som jobber med matrikkelen. Ved å kartlegge respondentenes rolle får man en indikasjon på hvorvidt undersøkelsen viser et nyansert bilde av dagens klageordning, eller om man kan få et mer ensidig syn fra en hovedgruppe. Figur 8 viser respondentene fordelt på rolle. Som figuren viser, er 66 % av respondentene landmålere. Dette gir en klar overvekt av landmålere. Resultatene fra spørreundersøkelsen kan dermed bære preg av hvordan landmålere opplever dagens klageordning relatert til oppmålingsforretning og retting av matrikkelen. Videre fremkommer det av figuren at 17 % er ledere, 11 % er saksbehandlere og 6 % av respondentene har en annen rolle.

Figur 8: Respondentenes arbeidsrolle (N=109).

Respondentene som oppgav «annen» fikk mulighet til å kommentere hvilken rolle de har, svarene vist i figur 9.

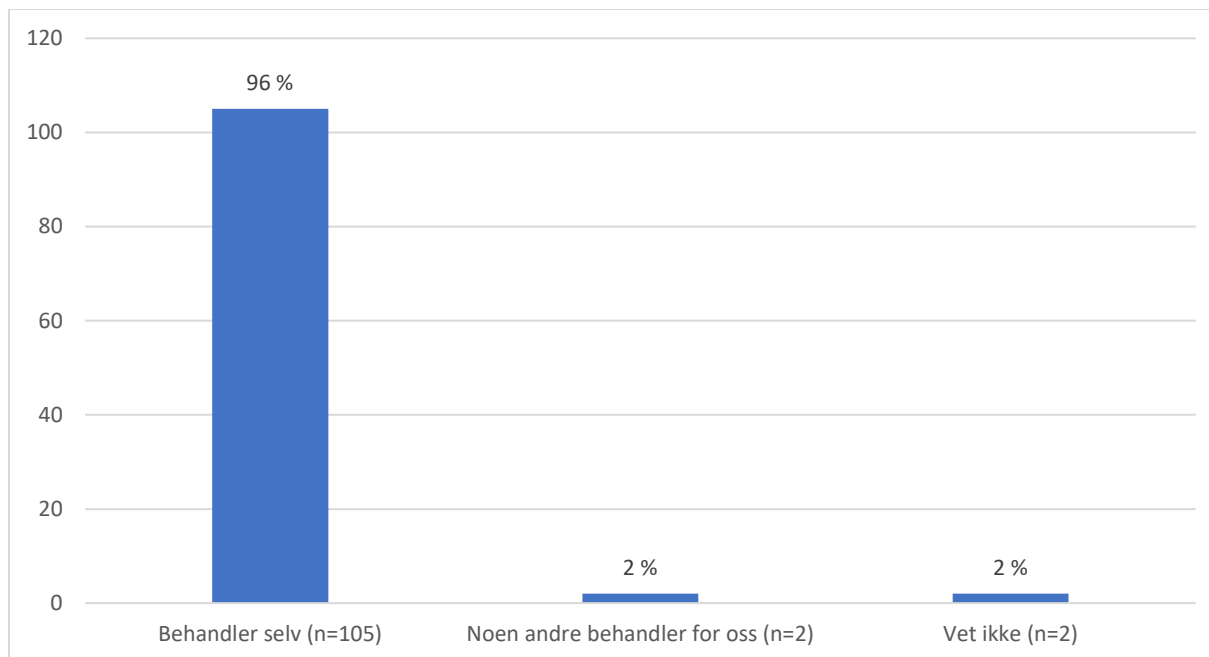
«Rådgiver kart og oppmåling inkl. matrikkelføring»
«Landmåler og saksbehandler»
«Fagansvarlig Geodata»
«Gis-ansvarlig»
«Matrikkelfører, saksbehandler, landmåler, blant annet»
«Matrikkelfører»

Figur 9: Respondentenes svar på hvilken "annen" rolle de har (N=6).

Kommentarene viser at flere har overlappende roller. Her ser man i ettertid at det kunne ha vært en fordel om respondentene kunne ha valgt flere svaralternativer. Dette ville ha gitt en tydelig indikasjon på om flere har overlappende roller og ikke bare gjør en arbeidsoppgave. Det kan tenkes at noen av respondentene nå har valgt den rollen de føler er sin hovedrolle, i stedet for å velge «annen» rolle og gi et utdypende svar på alt de gjør.

4.1.4 Behandling av klagesaker

Det ble også spurt om kommunen behandler klagesakene relatert til oppmålingsforretning og retting av matrikkelen selv, eller om noen andre behandler klagesakene for dem. Dette ble spurt om for å avdekke hvorvidt klagesaker er en arbeidsoppgave kommunene velger å sette bort til noen andre. Som vist i figur 10 behandler 96 % av kommunene klagesakene sine selv, 2 % av kommunene har noen andre som behandler klagesakene sine for seg, mens 2 % av kommunene ikke vet hvem som behandler klagesakene. Dette tyder på at klagesaker på oppmålingsforretning og retting av matrikkelen er en arbeidsoppgave kommunene håndterer selv i stor grad.

Figur 10: Praksis for behandling av klagesaker på oppmålingsforretning og retting av matrikkelen i kommunene (N=109).

4.2 Underproblemstilling 1: Hvordan oppleves saksbehandlingen og lovverket ved klager på oppmålingsforretning og retting av matrikkelen?

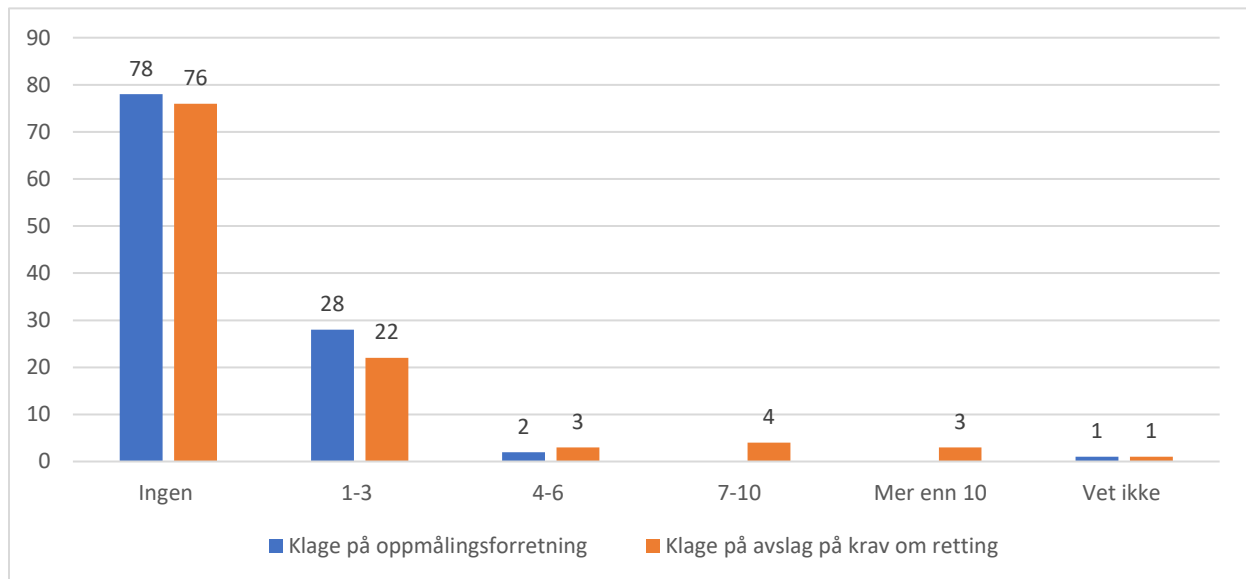
4.2.1 Antall klagesaker

Data fra spørreundersøkelsen

For å se på omfanget av dagens klageordning, var det ønskelig å avdekke hvor mange klager på oppmålingsforretning og retting av matrikkelen kommunene mottok i løpet av 2022. Det ble kun spurt om klagesaker fra 2022 da disse skulle være lett tilgjengelig for kommunene, og det ikke var ønskelig at det skulle bli for mye jobb for respondentene å lete frem klagesaker.

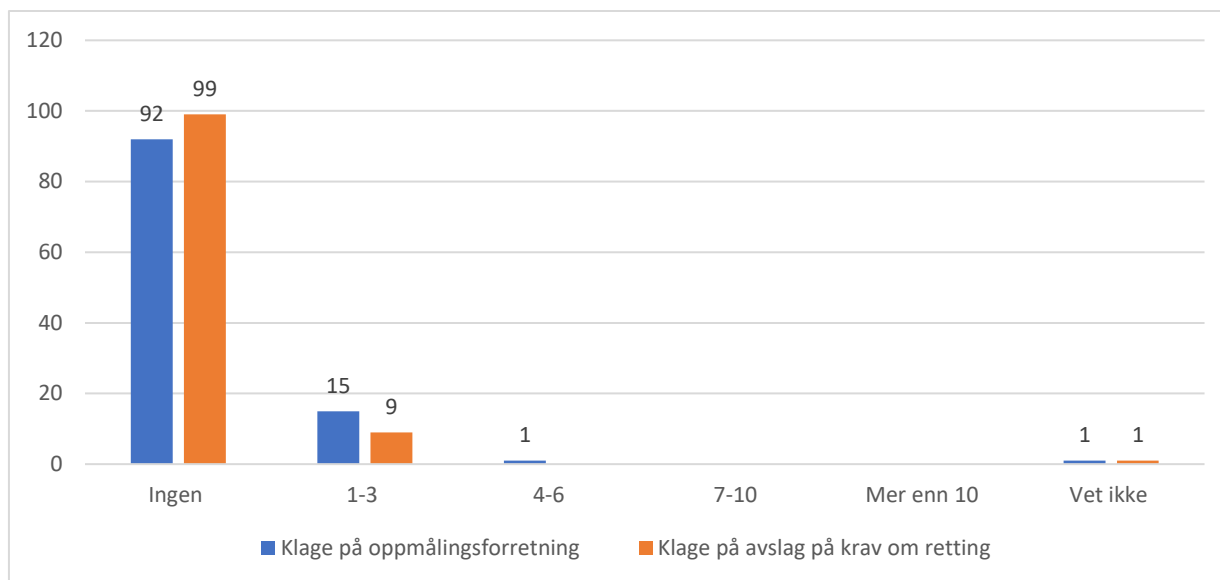
Kommunene fikk først spørsmål om hvor mange klagesaker på oppmålingsforretning og hvor mange klagesaker på retting av matrikkelen de har. Det vil her være viktig å nevne at det er avslag på krav om retting du kan klage på. Det må altså først foreligge et krav om retting av matrikkelen, og først dersom kommunen avviser rettingen vil det være mulig å klage på dette avslaget. Figur 11 viser antall klagesaker kommunene mottok på oppmålingsforretning og på krav om retting av matrikkelen i 2022. Som man ser av figuren hadde 78 kommuner ingen klager på oppmålingsforretning, og 76 kommuner hadde ingen klager på krav om retting. Dette vil si at

rundt 70% av kommunene ikke hadde fått noen klager, mens de resterende kommunene hadde mellom 1 og 10 klager. Det var én kommune som ikke visste hvor mange klager de hadde på oppmålingsforretning, og én kommune som ikke visste hvor mange klager de hadde på krav om retting. Disse resultatene tyder på at det er relativt få klagesaker. Figuren viser også at det er flere klagesaker på krav om retting, enn det er klager på oppmålingsforretning.

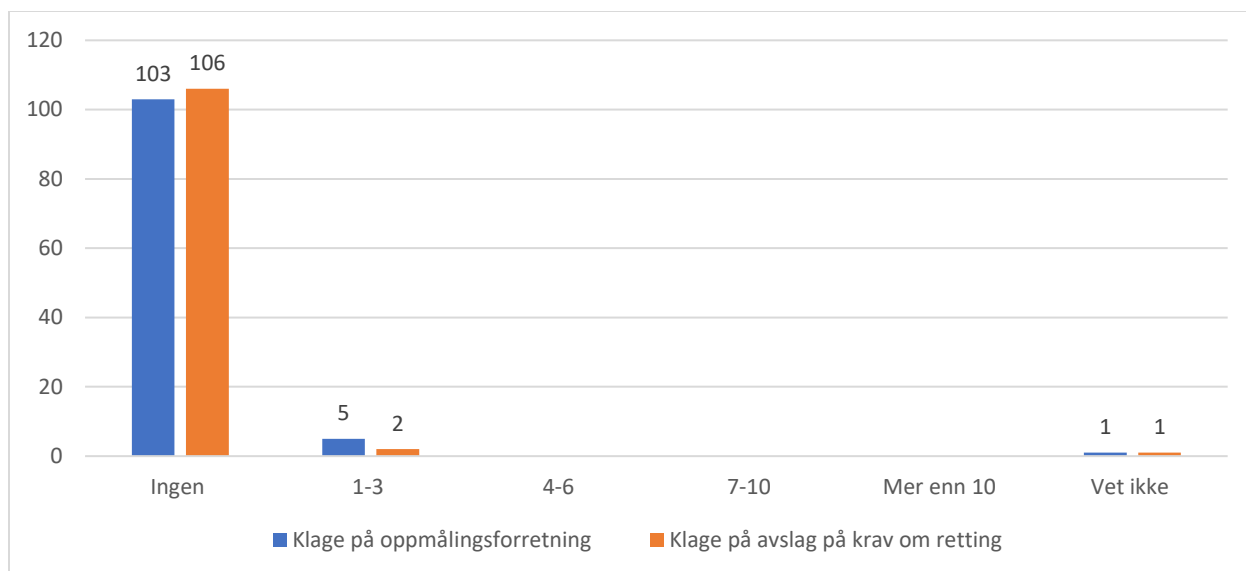
Figur 11: Antall klagesaker kommunene mottok på oppmålingsforretning og på krav om retting i 2022 (N=109).

Videre var det også ønskelig å vite hvor mange av klagesakene som ble sendt til Statsforvalteren for behandling, altså klagesaker som ikke ble tatt til følge av kommunen. Klagenes sendes til Statsforvalteren dersom kommunen velger å opprettholde sitt vedtak. Figur 12 viser antall klagesaker på oppmålingsforretning og klagesaker på krav om retting som ble sendt til Statsforvalteren. 92 kommuner hadde ingen klager på oppmålingsforretning som ble sendt til Statsforvalteren, og 99 kommuner hadde ingen klager på krav om retting som ble sendt til Statsforvalteren. Resultatene viser at relativt mange klager ble tatt til følge av kommunen, mens de enkelte klager som ikke ble tatt til følge ble sendt til Statsforvalteren. Det var flere kommuner som har mottatt klager på oppmålingsforretning, enn kommuner som har mottatt klager på krav om retting som ble sendt til Statsforvalteren.

Figur 12: Antall klagesaker på oppmålingsforretning og antall klagesaker på avslag på krav om retting som ble sendt til Statsforvalteren i 2022 (N=109)

Det var også ønskelig å se om Statsforvalteren var enig i kommunens avgjørelser eller om klagene ble sendt tilbake til kommunen for ny behandling. Figur 13 viser hvor mange vedtak som ble opphevet av Statsforvalteren i 2022, og deretter fikk ny behandling av kommunen. 103 kommuner hadde ingen klagesaker opphevet av Statsforvalteren angående klage på oppmålingsforretning, og 106 kommuner hadde ingen vedtak som omhandlet klage på krav om retting opphevet av Statsforvalteren. Fem kommuner hadde 1 til 3 klagesaker på oppmålingsforretning opphevet av Statsforvalteren, og to kommuner hadde 1 til 3 krav om retting opphevet av Statsforvalteren. Det var også her én som ikke hadde tall for klage på oppmålingsforretning og én som ikke hadde tall på klage på krav om retting. Resultatene viser at Statsforvalteren i stor grad støtter kommunens vedtak. Kun et fåtall klager blir opphevet av Statsforvalteren, og får ny behandling av kommunen.

Figur 13: Klage på oppmålingsforretning og klage på avslag på krav om retting som ble opphevet av Statsforvalteren og som fikk ny behandling av kommunen i 2022 (N=109).

Drøftelse

Resultatene presentert i dette delkapittelet viser at det var relativt få klagesaker både når det kommer til oppmålingsforretning og retting av matrikkelen. Det var imidlertid flere klager på avslag på krav om retting enn det var klager på oppmålingsforretning. Videre viser resultatene at en del klagesaker ble tatt til følge av kommunen etter at klagen ble mottatt. Dette gjaldt hovedsakelig klagesaker som omhandler krav om retting. Klager som ikke ble tatt til følge av kommunen ble sendt videre til Statsforvalteren. Figur 13 viser hvor mange klagesaker som ble opphevet av Statsforvalteren og som dermed måtte få ny behandling av kommunen. Som man ser av resultatene, fikk kommunen medhold av Statsforvalteren i de fleste sakene. Kun 5 kommuner hadde 1 til 3 klagesaker på oppmålingsforretning som ble opphevet, og kun 2 kommuner hadde 1 til 3 klagesaker på avslag på krav om retting som ble opphevet.

Alt i alt viser resultatene at kommunen gjør en god jobb ved behandling av klager, samt at de fatter vedtak på riktig grunnlag. Dette ser man siden Statsforvalteren i sin overprøvelse av klagesakene i stor grad sier seg enig med kommunens vedtak. Aimand, Sky og Vhile (2020) kom i sin analyse av klagesaker også frem til at Statsforvalteren i de fleste tilfellene sier seg enig med kommunene i klagebehandling. Det vil si at både denne undersøkelsen, og undersøkelsen i 2020 tyder på at kommunene gjør en korrekt jobb ved klagebehandling av slike saker.

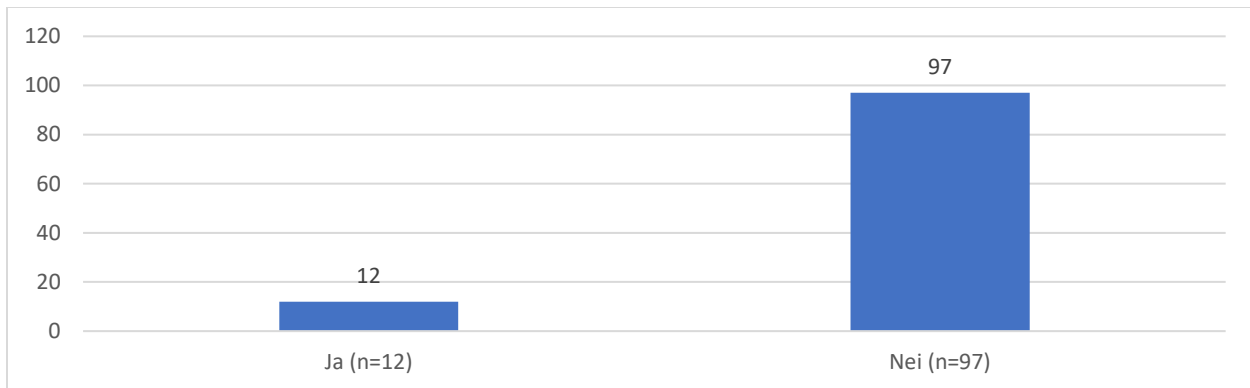
Videre vil det her være relevant å trekke frem at Aimand, Sky og Vhile (2020) gjennom sin analyse av klagesaker fant ut at mange klagesaker omhandler privatrettslige forhold. Dette kan for eksempel være klage på hvor en grense går grunnet tvist mellom partene. Dette er forhold som verken kommunen eller Statsforvalteren har kompetanse til å behandle. Slike saker må løses av jordskifteretten eller tingretten dersom partene i saken ønsker en rettslig bindende avgjørelse. Aimand, Sky og Vhile (2020) fant i sin analyse ut at 32 av 60 klager på oppmålingsforretning omhandlet privatrettslige forhold, og at 29 av 41 klagesaker på avslag på retting omhandlet privatrettslige forhold. I slike saker gjør kommunen rett i å opprettholde sitt vedtak, og ikke behandle klagen. Statsforvalteren skal følgelig i slike saker si seg enig med kommunen. En grunn til at Statsforvalteren sier seg enig med kommunen i klagesaker på oppmålingsforretning og retting av matrikkelen kan altså være at klagen omhandler privatrettslige forhold, og at kommunene ikke tar klagesakene til følge grunnet dette. Dette vil da være riktig praksis. Aimand, Sky og Vhile (2020) fant også ut i sin analyse at Statsforvalteren i stor grad henviser partene til riktig instans i klagesaker som omhandler privatrettslige forhold.

4.2.2 Kommunesammenslåing

Data fra spørreundersøkelsen

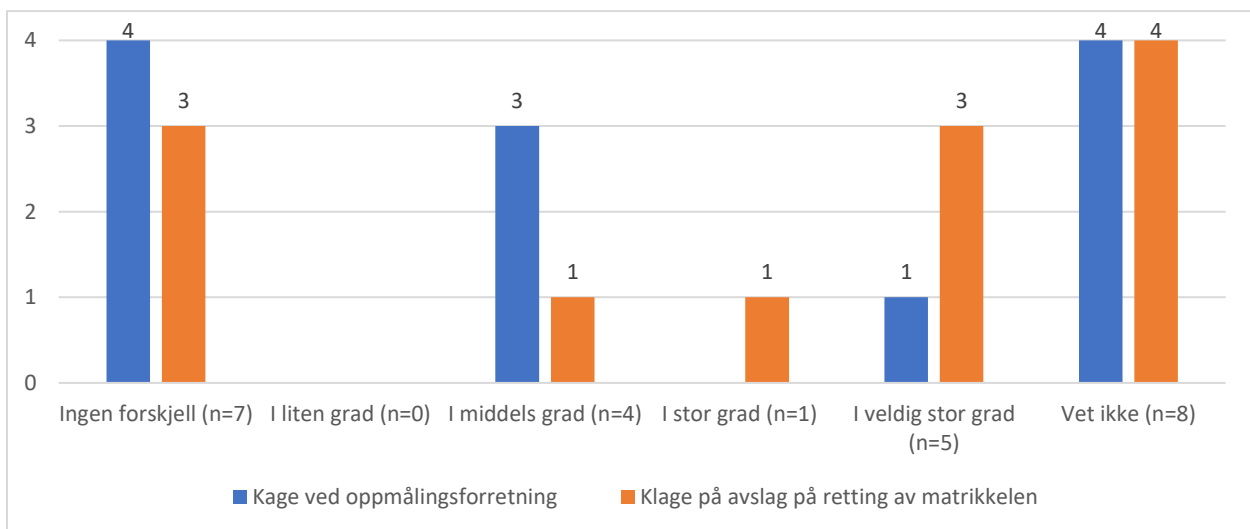
Den 1. januar 2020 ble 119 kommuner slått sammen til 47 nye kommuner (Kommunal- og distriktsdepartementet, u.å.). I dag er det totalt 356 kommuner i Norge. For å undersøke om det er lik praksis ved klageordningen var kommunesammenslåingen fra 2020 sentral. Det ble mulig å spørre kommuner som var en del av denne hvorvidt de opplevde forskjeller i praksis før og etter sammenslåingen, for å avdekke eventuell ulik praktisering av regelverket.

I spørreundersøkelsen ble det spurt om kommunene var en del av kommunesammenslåingen i 2020 eller ikke. Det fremkommer av figur 14 at 12 av 109 kommuner i undersøkelsen var en del av kommunesammenslåingen. Dette gir en svarprosent på 25 % av de 47 sammenslåtte kommunene. Det vil her være viktig å påpeke at dette datagrunnlaget vil være lavt i forhold til hele landet. 12 av 356 kommuner gir en svarprosent på 3,4%, og en skal dermed være forsiktig med å generalisere svarene.

Figur 14: Kommunesammenslåing (N=109)

De 12 kommunene som var en del av kommunesammenslåingen, ble videre spurt «I hvilken grad er behandlingen av klagesaker som omhandler oppmålingsforretning og retting av matrikkelen lik etter kommunesammenslåingen?». Her var svaralternativene ikke gjensidig utelukkende i forhold til spørsmålet noe som har medført at svaralternativene «ingen forskjell» og «i veldig stor grad» får lik betydning. Det vil derfor være vanskelig å tolke respondentenes svar, da det kan ha oppstått misforståelser. Resultatene fra dette spørsmålet vil dermed ikke vektlegges i stor grad. Figur 15 viser respondentenes svar.

Figur 15: Forskjell i saksbehandling av klagesaker på oppmålingsforretning og retting av matrikkelen etter kommunesammenslåingen i 2020 (N=12).

De 12 kommunene som var en del av sammenslåingen, fikk også mulighet til å utdype dersom de kjente til forskjeller. Det var fire respondenter som valgte å gi utdypende kommentarer, disse er vist i figur 16.

«Kommunen ble sammenslått med en liten kommune (ca.1000 innbyggere), så her ble det ingen forskjeller i oppmålingsarbeidet.»

«Stor kommunen har fått tilgang til skylddelinger og har nok interne ressurser til å rekonstruere og avklare eiendomsgrenser. System for kontorforretninger, varsel til berørte parter, matrikkelføring og utsendelse av matrikkelbrev. Sammenslåtte kommune hadde ikke egen oppmåler og kommunene var avhengig av kjøp av konsulent tjenester. Ble derfor ikke brukt ressurser på saker som ikke var rekvirert som oppmålingsforretning.»

«Matrikkelloven åpner for ulik tolkning av hvordan gjøre ting i praksis og det var store forskjeller i hvordan dette var utøvd i de to kommunene.»

«Krav om retting har økt i veldig stor grad. Mye av kravene om retting kommer fra det som tidligere var mer landlige/mindre urbane deler av kommunen før sammenslåingen. Vi har også generelt stort fokus kvalitetsheving av matrikkelen og god del rettesaker initieres av kommunen, spesielt i områdene som ble tilført bykommunen.»

Figur 16: Utdypende kommentarer om forskjell i praksis etter kommunesammenslåingen i 2020.

Som man ser av figur 16 opplevde én av de fire kommunene som ga utdypende kommentarer ingen forskjell etter kommunesammenslåingen. De resterende tre kommunene opplevde forskjeller.

Drøftelse

Data fra spørreundersøkelsen kan tyde på at det er forskjeller i hvordan saksbehandling praktiseres. Det vil her være viktig å presisere at datagrunnlaget er lite. Som nevnt vil ikke svaralternativene fra figur 15 vektlegges i stor grad, da svaralternativene ikke var gjensidig utelukkende. Grunnet dette vil «Ingen forskjell», «I stor grad» og «I veldig stor grad» få ganske likt meningsinnhold, og det vil være vanskelig å tolke svarene. «I middels grad» vil likevel kunne benyttes, da dette har samme meningsinnhold uansett hvordan spørsmålet hadde blitt stilt. Som man ser av figur 15 opplevde tre av kommunene forskjell i middels grad ved klagebehandling av saker som omhandlet oppmålingsforretning, og én kommune opplevde forskjell i middels grad ved behandling av klage på retting av matrikkelen. Dette datagrunnlaget er som nevnt lite, men det viser at noen få opplever forskjell i middels grad når det kommer til oppmålingsforretning og retting av matrikkelen. Her er det ut ifra disse dataene flest som

opplever forskjell i middels grad ved saksbehandling av klager på oppmålingsforretning enn saksbehandling av klager ved retting av matrikkelen.

Utdypningsspørsmålet indikerer hvor forskjellene etter kommunesammenslåingen foreligger. De fire som har svar på utdypningsspørsmålet har alle forskjellig opplevelse på hva som har endret seg etter kommunesammenslåingen. Én av kommunene opplevde ingen forskjell, da de ble slått sammen med en mindre kommune. Det kan i dette tilfellet være at den store kommunen ikke opplevde forskjeller hvis den mindre kommunen måtte følge den store kommunens praksis. På denne måten blir det ingen forskjeller for den store kommunen, annet enn flere ansatte, mens for den mindre kommunen kan det bli forskjeller dersom de ikke har hatt lik praksis som den store kommunen. Praksisen kan også variere ut ifra hvilke ressurser kommunene har tilgjengelig.

En av de andre kommunene opplevde at det var forskjeller i hvilke ressurser kommunene hadde hatt før kommunesammenslåingen. Den store kommunen fikk tilgang til skylddeling, mens den mindre kommunen fikk ved sammenslåing ansatte som kunne utføre oppmålingsforretning. På denne måten har kommunesammenslåingen hatt en positiv innvirkning på kommunene og dagens klageordning. Sammenslåingen gjør at kommunene får hverandres ressurser, noe som er fordelaktig dersom den ene kommunen har tilgang på noe den andre har ikke har.

Den tredje kommunen opplevde at matrikkelloven åpnet opp for tolkning av hvordan ting skal praktiseres, og det var store forskjeller i hvordan dette var utøvd i de to kommunene som ble slått sammen. Det kan her tenkes at det er ulik tolkning av hvordan sakstypene skal gjennomføres og ikke nødvendigvis kun ulik tolkning av klagereglene.

Til slutt opplevde den fjerde og siste kommunen som ga utdypende svar at forskjellen var antall klagesaker. Bykommunen opplevde å få flere krav om retting etter sammenslåing med en mer landlig kommune. Kommunen tok også etter sammenslåing initiativ til flere rettesaker i de mindre urbane områdene som ble tilført bykommunen. Det er positivt at kommunen har fokus på kvalitetsheving av matrikkelen. Som teorien i kapittel 3 viser har vi i dag en matrikkel som bygger på kvalitet av varierende grad, noe som har medført feil og mangler i matrikkelen. Det vil ta lang tid å heve kvaliteten på matrikkelen, men fokus på dette kan minimere klagesaker, samt misforståelser i forhold til dagens matrikkel.

Det at bykommunen opplever flere krav om retting etter at de ble sammenslått med en mer landlig kommune kan henge sammen med matrikkelens utvikling. Som nevnt i kapittel 3 punkt 3.2 hadde byene allerede på 1800-tallet regler om hvordan oppmåling skulle gjennomføres og dokumenteres. På landsbyen var det viktigste å få et grunnlag for skatten. Oppmåling og dokumentasjon var ikke like sentralt. Det var lenge opp til grunneierne å fastsette eiendomsgrensene seg imellom. Først i 1980 ble det felles regler for hele Norge om hvordan eiendommer skulle måles opp, og hvordan oppmålingen skulle dokumenteres. Videre bygger matrikkelen på GAB og DEK. DEK har sitt grunnlag i økonomisk kartverk, målebrev fra kommunen og annet materiale som viser eiendomsgrenser. Alt dette har gjort at det i dag er varierende kvalitet på grensene i matrikkelen, og særlig varierende i forhold til eiendomsgrensene i mer landlige strøk. På grunn av dette kan det tenkes at det kommer flere krav om retting av matrikkelen på mindre urbane steder, da kvaliteten på eiendomsgrensene her også generelt sett har en lavere kvalitet.

Empiri fra intervjuene

For å få utdypet resultatene om kommunesammenslåingen og praktisering rundt saksbehandling, ble disse resultatene tatt med til intervjuene. Kommunene fikk spørsmål om de var en del av kommunesammenslåingen, samt om de hadde opplevd noen forskjeller etter sammenslåingen. Informantene fra Kartverket ble spurt om hva de tenkte om at de kunne være forskjellig praksis rundt i Norge, samt om de hadde noen tanker rundt kommentarene i figur 16.

Informant 3 og 4 jobber i en kommune som var del av kommunesammenslåingen i 2020. Det fremkom i intervjuet at informantenes arbeidskommune var en relativt stor kommune, som ble slått sammen med to litt mindre kommuner med tanke på innbyggertall. De to andre kommunene var også mer landlige kommuner. Informant 3 og 4 oppleve at kvaliteten på matrikkelen var varierende i de tre kommunene. Dette medførte at det nå er mer krav om retting enn det det var før sammenslåingen. Informantene hadde tilnærmet ingen krav om retting i sin kommune før sammenslåingen. De få rettesakene de hadde før sammenslåingen var heller ikke av samme omfang som de kravene om retting kommunen fikk nå.

Videre nevnte informant 3 og 4 at de hadde blitt mer strukturerte etter sammenslåingen, og at dette gjaldt for alle tre kommunene. Dette ønsket jeg å vite mer om, så jeg spurte informantene om de etter sammenslåingen benyttet seg av én av kommunens system, eller om de løste dette på

en annen måte. Informantene sa at ved klage har de laget rutinene for behandling på nytt etter sammenslåingen, da praktiseringen hadde vært noe ulik. Da de hadde færre klager tidligere, har rutinene nå blitt mer formalisert.

Informant 5 jobber også i en kommune som var del av kommunesammenslåingen i 2020. Her ble arbeidskommunen til informanten slått sammen med en mindre kommune. Den mindre kommunen ble mer eller mindre innlemmet i den store kommunens system. Det ble for den store kommunen ingen endringer annet enn at de fikk en ekstra person. Informant 5 sa at det etter sammenslåingen verken hadde blitt flere eller færre klager, men at de opplevde henvendelser fra kommunen som de ble slått sammen med grunnet noen forskjeller i hvordan de håndterte prosessene.

I intervjuet med Informant 1 fra Kartverket var ikke denne informanten sjokkert dersom det var forskjeller i saksbehandlingen til kommunene. Informanten sa at ved tilsyn har de ofte valgt ut noen kommuner som har vært en del av kommunesammenslåingen. Videre sa informanten at *«det vi har erfart er at hvis det er en stor og en mindre kommune som slår seg sammen, følger de typisk praksis fra den store kommunen.»*. Den mindre kommunen blir innlemmet i systemet til den store kommunen, men det ikke nødvendigvis slik at den store kommunen har et bedre system en den mindre kommunen påpeker informant 1.

Informant 1 og 2 som begge jobber for Kartverket ble spurt om det er problematisk dersom det ikke er lik saksbehandling, og eventuelt på hvilken måte. Både Informant 1 og 2 mente at ulik saksbehandling er problematisk. Informant 1 påpekte at man forventer å få det samme resultatet uansett hvilken kommune du er i. Videre sa informanten at som privat person har man ikke noen annen forventning enn at man får lik behandling som alle andre, men at det for profesjonelle parter som forholder seg til mange kommuner er slitsomt dersom man får forskjellig resultat fra kommune til kommune. Informant 2 sa at her er det snakk om et regelverk som gir rettigheter, og folk bør få like rettigheter etter hvor de bor, og etter hvilken kommune som behandler saken.

Informantene fra Kartverket ble også spurt om de hadde noen tanker rundt kommentarene i figur 16. Informant 1 påpekte kommentar nummer 4, og sa at det virker som om det er en del krav om retting, og at regelverket for dette kan være litt uklart for kommunene. Dette mente Informant 1 at Kartverket må ha et større fokus på, men påpekte samtidig skille mellom sentral og lokal matrikkelmyndighet ved at Kartverket skal ha det overordnende, og at kommunene skal ha

styringen selv. Informant 2 påpekte kommentar nummer 3. Informanten sa at klagereglene etter matrikkelloven er relativt enkle og sier hva som gir klagerett. Videre mente informanten at det kan være ulik tolkning av regelverket. Informanten konkluderte med at: *«det vil være positivt om man får mest mulig lik praksis. Likhet for loven, og en matrikkel som blir likest mulig landet over»*.

Videre drøftelse

Ut ifra intervjuene med kommunene og kommentarene fra spørreundersøkelsen får man et inntrykk av at kommunesammenslåingen har påvirket på forskjellig måte, både i positiv og negativ forstand. Det ble både nevnt i spørreundersøkelsen og kom frem i intervjuene at bykommuner som ble slått sammen med landlige kommuner får flere krav om retting enn tidligere. Dette kan som nevnt komme av at eiendomsgrenser på landet generelt har en lavere kvalitet enn de har i byene. Det vil følgelig blir mer arbeid på bykommunene enn tidligere, da det kommer inn flere rettekraav enn tidligere. På samme tid ser vi også av intervjuene og spørreundersøkelsen at bykommunene kanskje har flere ressurser tilgjengelig. Dette kan gjøre det enklere å behandle klager, og kanskje gir det en mulighet til å stanse noen klager tidligere i prosessen. Det fremgår også av svarene fra spørreundersøkelsen og intervjuene at kommunesammenslåingen har gitt noen av de sammenslåtte kommunene ressurser de ikke hadde fra før.

Data fra undersøkelsen og empiri fra intervjuene kan tyde på at det kan være ulik praksis i Norge når det kommer til saksbehandling. Det er vanskelig å si om dette gjelder konkret ved klagebehandling, eller om det gjelder praktisering av oppmålingsforretning og retting av matrikkelen. Som informant 2 fra Kartverket påpekte er klagereglene tydelige, men det kan være ulik tolkning av hvordan sakstypene i lovverket skal gjennomføres. Som en ser av spørreundersøkelsen opplevde tre respondenter at saksbehandlingen av klager på oppmålingsforretning var «lik» i «middels grad» etter kommunesammenslåingen. Én opplevde at saksbehandlingen ved retting av matrikkelen var «lik» i «middels grad» ved kommunesammenslåingen. Videre ble det også kommentert i spørreundersøkelsen at én av kommunene opplevde at praksis hadde vært utøvd forskjellig i de to kommunene før kommunesammenslåing. Intervjuene tydet også på litt ulik praksis før kommunesammenslåingen. Den ene kommunen hadde laget nye rutiner ved klagebehandling, da

det var litt ulik praksis. I den andre kommunen hadde den mindre kommunen blitt innlemmet i den store kommunens praksis. Dette medførte ikke endringer for den store kommunen, men de opplevde henvendelser fra den mindre kommunen, da de håndterte prosesser forskjellig.

Informantene fra Kartverket påpekte at det var en tendens til at mindre kommuner ble innlemmet i større kommuners system ved kommunesammenslåingen. Informant 1 fra Kartverket nevnte at det ikke nødvendigvis var slik at de største kommunene har et bedre system, selv om dette kanskje kan virke naturlig. Hvilken praksis som skal gjelde etter kommunesammenslåing må selvfølgelig vurderes i hvert enkelt tilfelle, imidlertid kan det tenkes at det å revidere systemet kan være fordelaktig. Dette gir den nye kommunen mulighet til å revidere gammel praksis hos de sammenslåtte kommunene, og implementere et nytt system. Revideringen gjør at man får en gjennomgang av lovverket, og det gir mulighet til å fange opp feil eller mangler i de gamle systemene.

Som nevnt tidligere er dette datagrunnlaget lite, og man skal derfor være forsiktig med å generalisere disse resultatene for hele Norge. Undersøkelsen og intervjuene tyder likevel på at det kan eksistere forskjeller. Informant 1 fra Kartverket sa også at det ikke hadde vært sjokkerende om det var ulik praksis. Dette er noe som må undersøkes nærmere for å få konkrete svar på om det faktisk er forskjeller i dagens praksis. Det vil følgelig være ønskelig at praksisen for hvordan klager, og sakstypene etter matrikkelloven gjennomføres er lik i hele landet. Dette kommer av at matrikkellovens § 1 har som formål å sikre et ensartet og pålitelig register. Som informantene fra Kartverket også nevnte vil lik praksis være viktig for å sikre likhet for loven, samt at lovverket gir rettigheter og alle burde få disse på likt grunnlag.

Resultatene som omhandler kommunesammenslåingen tyder på tre ting: 1. At kan være noen forskjeller i hvordan klagebehandling/sakstypene praktiseres, 2. At kommunesammenslåingen for noen kommuner kan medføre at de får tilgang til ressurser de tidligere ikke har hatt, 3. At det kan være forskjeller i hvor mange krav om retting de ulike kommunene har ut ifra om det er urbane eller mindre urbane strøk.

4.2.3 Lovverket

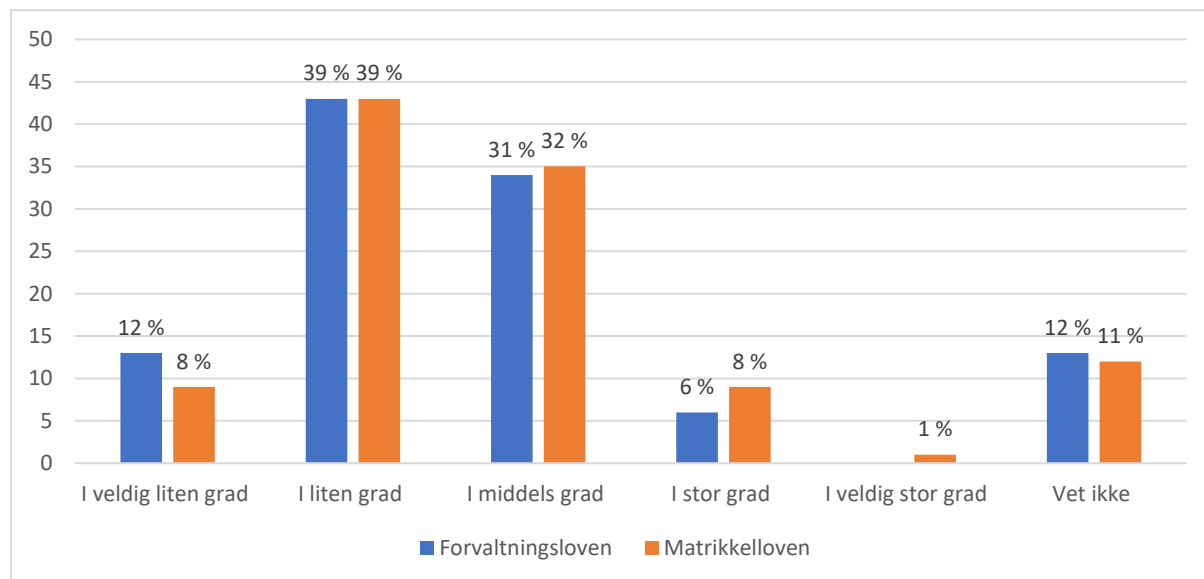
For å undersøke hvordan dagens klageordning fungerer var det også ønskelig å se hvordan lovverket for klagebehandling oppleves. For klage på oppmålingsforretning og klage på retting

av matrikkelen er matrikkelloven og forvaltningsloven sentrale. Det ble dermed stilt spørsmål om hvordan begge disse lovverkene oppleves.

Data fra spørreundersøkelsen

I undersøkelsen ble det spurt i hvilken grad respondentene opplever det som vanskelig å forstå reglene om klage etter matrikkelloven og forvaltningsloven. Dette ble gjort med tanke på at lovverket kan være komplekst og vanskelig for mange å forstå. Det ville derfor være interessant å undersøke hvordan de som arbeider med regelverket opplever det.

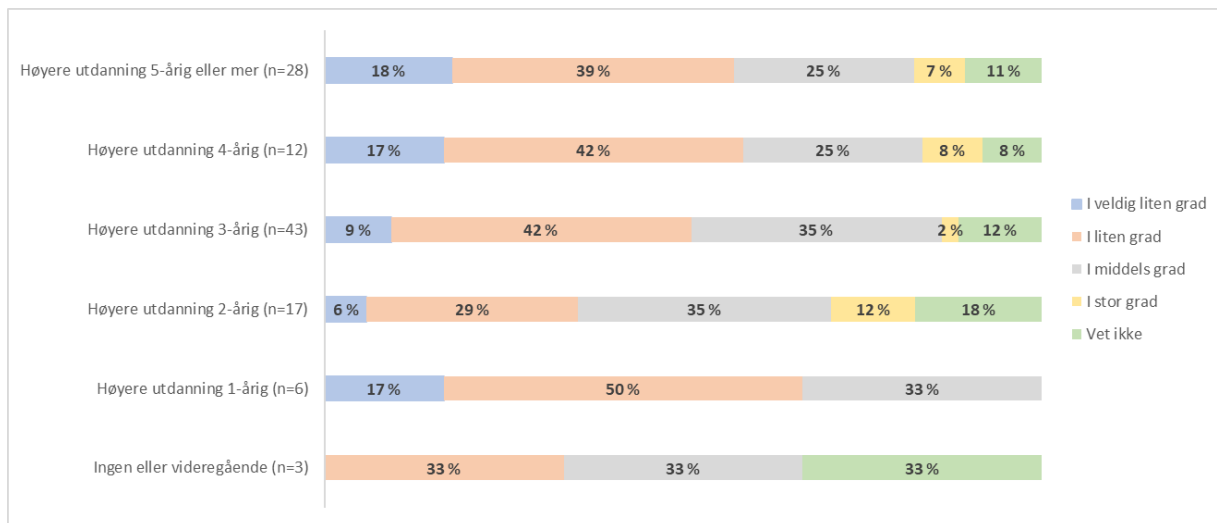
Figur 17 viser i hvilken grad respondentene synes forvaltningsloven og matrikkelloven er vanskelig å forstå. Graderingen går fra «i veldig liten grad» til «i veldig stor grad» vanskelig å forstå matrikkelloven/forvaltningsloven. Det var også mulig å svare «vet ikke». 12 % svarte «vet ikke» for forvaltningsloven, og 11 % for matrikkelloven. Resultatene i figur 17 tyder på at det er relativ lik forståelse for klagereglene etter matrikkelloven og forvaltningsloven blant respondentene.

Figur 17: I hvilken grad respondentene synes det kan være vanskelig å forstå klagereglene etter forvaltningsloven og matrikkelloven (N=109)

Det ble stilt spørsmål om utdanningsnivå for å se hvorvidt dette påvirker forståelse av forvaltningsloven. Figur 18 krysser respondentenes utdanningsnivå opp mot hvor vanskelig de synes forvaltningslovens klageregler er. Gradene går fra «i veldig liten grad» til «i veldig stor grad» vanskelig å forstå forvaltningsloven. På forhånd forventes det at jo høyere utdanning

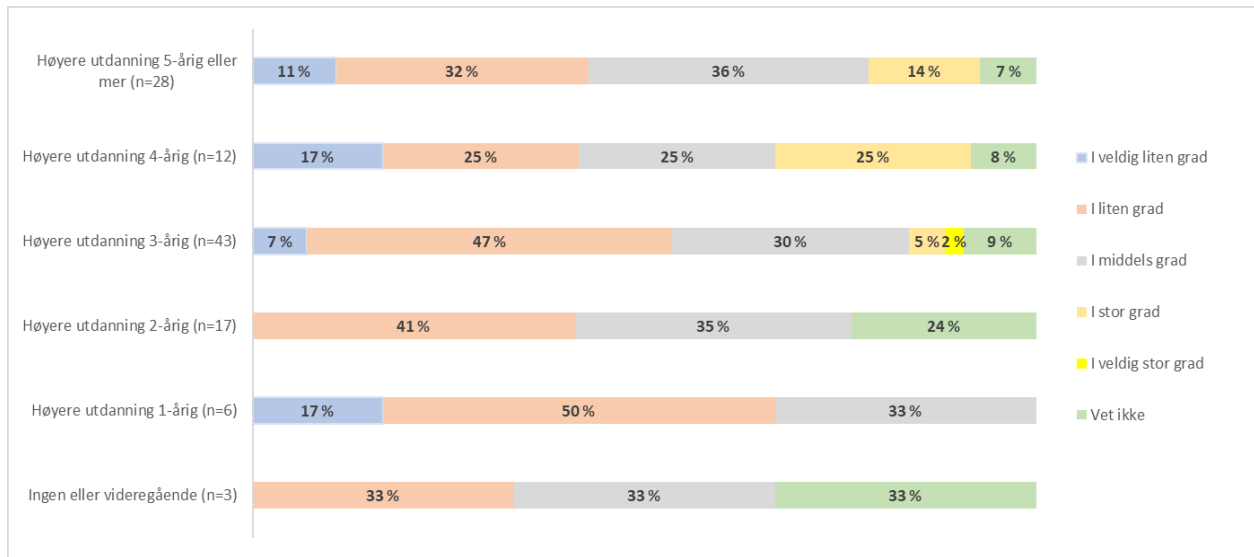
respondenten har, desto mindre vanskelig bør forvaltningsloven være å forstå. Dette gjenspeiles også av figur 18, med unntak av de med 1-årig utdanning som har minst vanskeligheter med å forstå lovverket. 67% svarer her at de synes forvaltningsloven er «i veldig liten grad» og «i liten grad» er vanskelig å forstå. «Vet ikke» er også representert for alle gruppene, med unntak av høyere utdanning 1-årig. Ingen respondenter syntest at forvaltningsloven var «i veldig stor grad» vanskelig å forstå.

Figur 18: I dette diagrammet har respondentenes utdanningsnivå krysset med i hvilken grad de synes forvaltningsloven klageregler er vanskelige å forstå. Eksempelvis vil i liten grad bety at respondenten ikke finner forvaltningsloven klageregler vanskelig å forstå (N = 109)

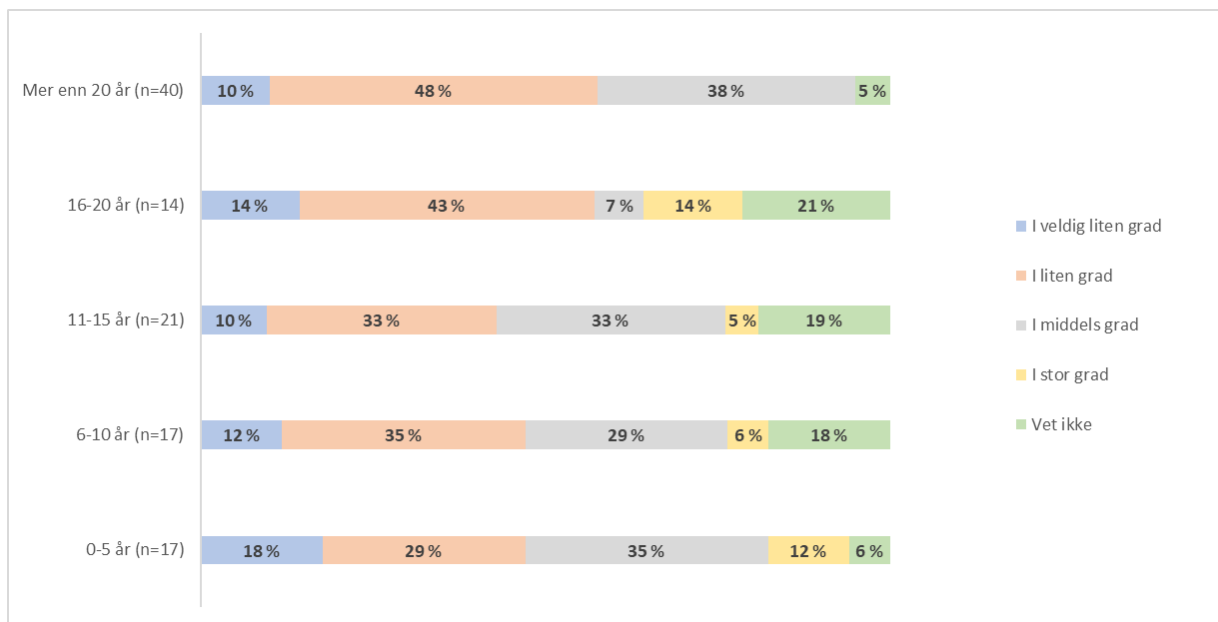
I figur 19 ser man respondentenes utdanningsnivå sammenlignet med i hvilken grad de synes matrikkellovens klageregler er vanskelig å forstå. Svarprosenten for «i stor grad» var her høyere for respondentene som tilhørte gruppene høyere utdanning 3- til 5-årig, noe som tyder på at matrikkelloven er vanskeligere å forstå enn forvaltningsloven. Her er det som for forvaltningsloven de med høyere utdanning 1-årig som synes matrikkellovens klageregler er enklest å forstå. Ingen blant de med lavest utdanning syntest at det «i stor grad» eller «i veldig stor grad» er vanskelig å forstå matrikkelloven. Etersom kun 3 respondenter tilhører denne gruppen, er resultatet lite representativt og derfor mindre troverdig. Alle kategoriene unntatt høyere utdanning 1-årig er representert med «vet ikke».

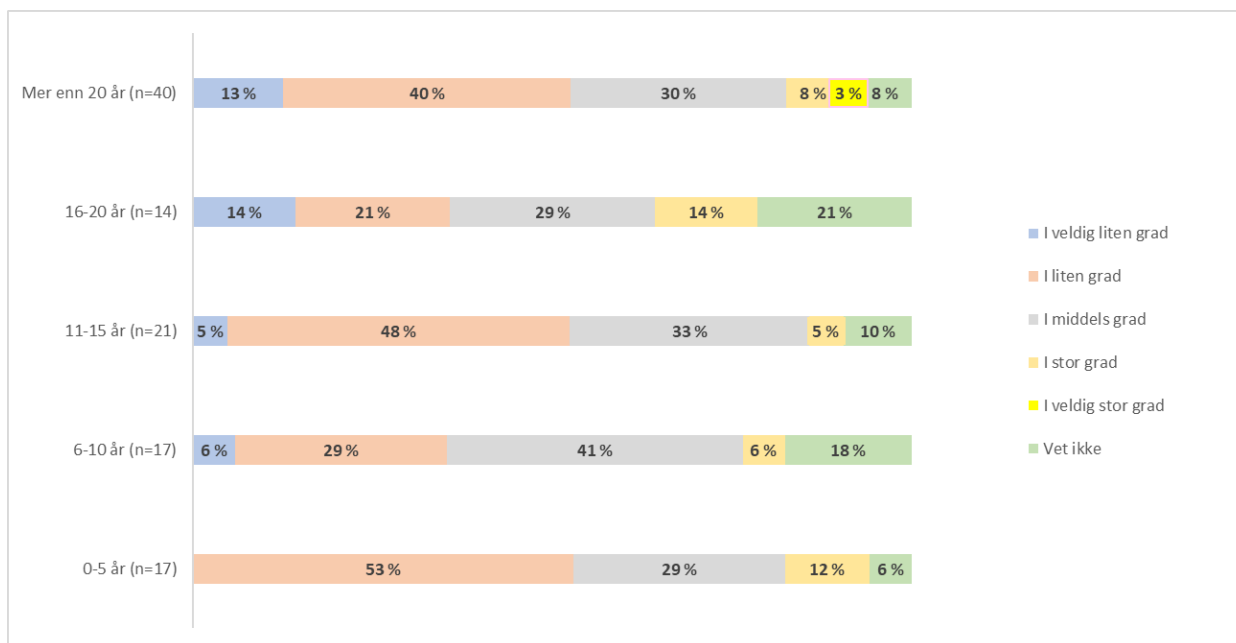
Figur 19: Respondentenes utdanningsnivå krysset med i hvilken grad de synes matrikellovens klageregler er vanskelige å forstå. Eksempelvis vil «i liten grad» bety at respondenten ikke finner matrikellovens klageregler vanskelig å forstå (N=109).

Erfaring kan påvirke hvor godt man forstår regelverket. I figur 20 ser man på erfaring sammenlignet med i hvilken grad man synes forvaltningslovens klageregler er vanskelig å forstå. Når man ser på denne grafen som en helhet ser man at de med lengst erfaring synes lovverket er vanskelig å forstå i minst grad. Fra figuren ser det ut som at forståelsen er jevnere fordelt på tvers av arbeidserfaring. Dette kan komme av at det er flere respondenter i hver gruppe i forhold til utdanningsnivå.

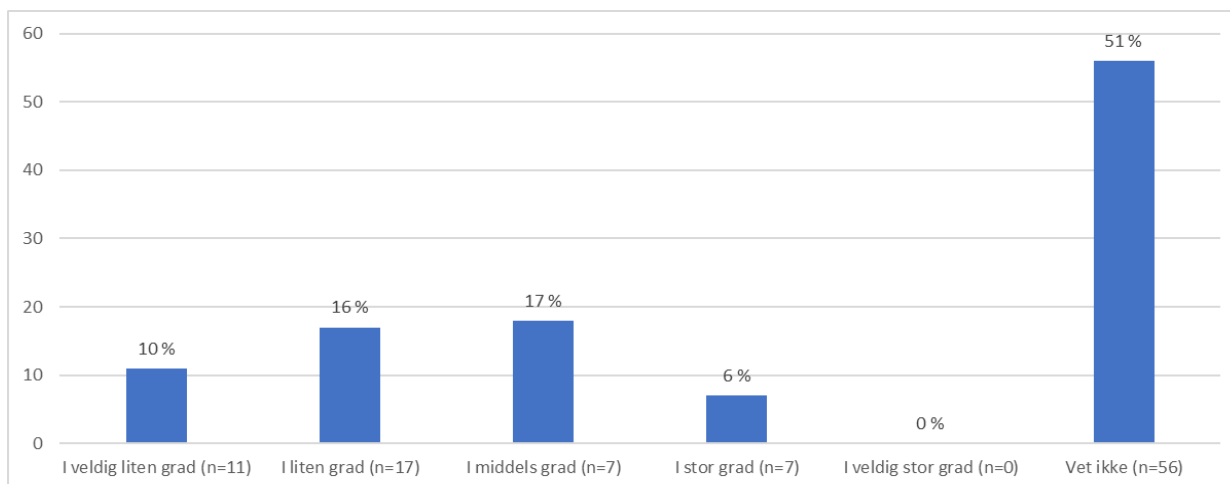
Figur 20: Respondentenes erfaring kryssset med i hvilken grad de synes forvaltningsloven klageregler er vanskelige å forstå. Eksempelvis vil «i liten grad» bety at respondenten ikke finner forvaltningsloven klageregler vanskelig å forstå (N=109).

Figur 21 viser erfaring sammenlignet med i hvilken grad respondentene synes matrikkellovens klageregler er vanskelig å forstå. Det er større variasjon på tvers av de ulike gruppenes svar på forståelse av matrikkelloven, enn det var i resultatene på forståelse av forvaltningsloven. Respondentene som tilhører gruppene 6-10 og 16-20 års erfaring har høyest svarandel av alternativet «vet ikke».

Figur 21: Respondentenes erfaring blitt kryssset med i hvilken grad de synes matrikkelovens klageregler er vanskelige å forstå. Eksempelvis vil «i liten grad» bety at respondenten ikke finner matrikkelovens klageregler vanskelig å forstå. (N=109).

Det ville også være interessant å se om lovendringene som trådte i kraft 01.01.21 har gjort saksbehandling av krav om retting enklere. Det var relativt små endringer. Retting i matrikkeloven § 26 tredje ledd ble innstrammet, og på samme tid ble det åpnet opp for å rette etter eldre dokumenter etter matrikkelforskriften § 10b. Figur 22 viser i hvilken grad respondentene følte at lovendringen har gjort saksbehandling av klager enklere.

Figur 22: I hvilken grad respondentene synes lovendringene som trådte i kraft 01.01.21 har gjort saksbehandling av krav om retting enklere (N=109)

Drøftelse

Resultatene viser at noen respondenter synes det er vanskelig å forstå klageregler etter forvaltningsloven «i middels grad» og «i stor grad». Noen opplever matrikkellovens klageregler som vanskelig «i middels grad», «i stor grad» og «i veldig stor grad». Videre ser man at forståelsen av lovverkene er relativt lik.

Det har også blitt undersøkt om utdanning og erfaring påvirker lovforståelsen. Her skulle man gjerne ha trodd at høyere utdanning og lengre erfaring ville ha positiv innvirkning på lovforståelsen. Dette har man ut av resultatene ikke sett noen tydelige tegn til, imidlertid er dette noe mer representativt ved erfaring enn for utdanning. Årsaken til dette kan ha noe å gjøre med skjev fordeling av antall respondenter i de ulike kategoriene. Det kan også henge sammen med at utdanning for eksempel gjør opp for manglende erfaring eller motsatt.

Når det kommer til lovendringene som trådte i kraft 01.01.21 er det varierende hvorvidt respondentene føler at lovendringen har gjort det enklere å behandle klager ved retting av matrikkelen. En overvekt av respondentene vet ikke om saksbehandlingen har blitt enklere. Dette kan komme av at de ikke har behandlet klager med det nye regelverket, det er som nevnt mottatt relativt få klager. En annen mulighet er at endringene er for små, slik at de ikke har blitt registrert. Endringene for klage er i utgangspunktet kun en presisering på at det er mulig å klage på vedtak etter matrikkelforskriften §§ 10 a og 10 b.

Empiri fra intervjuene

For å få en bedre forståelse over hva som kan oppleves som vanskelig ved dagens lovverk fikk informantene fra kommunen spørsmål om de opplevde noe ved dagens lovverk som vanskelig. Informant 3 og 4 som jobber i samme kommune synes ikke egentlig noe ved dagens lovverk er spesielt vanskelig. Informant 3 sa at «*Jeg måtte ha litt hjelp av kommuneadvokatene når jeg skulle gjøre mine første klagesaker, slik at jeg ble kjent med begrepsbruken i forvaltningsloven. Jeg synes ikke egentlig reglene om klage er så kompliserte*». Informant 4 fortalte at så lenge man setter seg ned og leser innholdet i paragrafene, blir innholdet ganske klart. Informant 5, som jobber for en annen kommune, synes heller ikke lovverket er vanskelig da kommunen har satt seg godt inn i regelverket og implementert rutiner. Videre fortalte informant 5 at hvis man ser tilbake til da kommunen ikke hadde den kunnskapen de hadde i dag, kunne kanskje lovverket vært vanskelig å forstå. Lovverket er for dårlig presisert på hva det egentlig kan klages på. De

fleste klager som kommer inn omhandler uenighet om grenseforeløp. Dette kan verken kommunen eller Statsforvalter avgjøre. Forskriften i matrikkelloven slik den er i dag blir tilnærmet en instruks, og da kunne det samtidig vært flere instruks på hva man kan klage på og ikke, ifølge informant 5.

Kommunene ble også spurt om det var tiltak som kunne gjøre lovverket tydeligere. Informant 3 mente at det kan være litt uklart hva man kan klage på, og at dette kunne ha vært litt tydeligere. Videre sa informant 3 at *«Vi har opplevd at det er matrikkelføringen som er det vedtaket folk kan klage på, men så sier også lovverket at du kan klage på alle sider av en oppmålingssak. Du skal kunne klage på hvordan en oppmålingsforretning blir gjennomført, men om det er å forstå som et enkeltvedtak er jeg ikke sikker på.»*. Informant 4 som ble intervjuet samtidig som informant 3 tilføyde at *«Jeg har forstått det slik at du kan klage på alle sider ved en oppmålingsforretning, men at du på en måte ikke kan gjøre det før vedtaket foreligger og det er matrikkelføringen»*.

Informantene fra Kartverket fikk spørsmål om hva de tenkte om at noen respondenter fra spørreundersøkelsen synes det kan være vanskelig å forstå lovverket «i middels grad», «i stor grad» og «i veldig stor grad». Informant 1 sa at det er en utfordring, og at det er vanskelig for kommunene å anskaffe kvalifisert personell på matrikelområdet, spesielt for de små kommunene. Informant 2 påpekte at tallene var ganske like når det kom til forståelsen av matrikkelloven og forvaltningsloven. Videre sa informant 2 at opplistingen i matrikkelloven § 46 ikke nødvendigvis er enkeltvedtak, men at forvaltningslovens regler uansett legges til grunn. På grunn av dette tenkte informant 2 at det like gjerne er forvaltningslovens regler som er vanskelig å forstå. Informant 2 sa videre at klagebestemmelsene i matrikkelloven er relativt enkle, og at de stort sett lister opp hva som kan påklages. Det er helheten som gjør lovverket komplekst, og en kursing i kun klagerett vil nok bedre dette i liten grad konkluderte informant 2.

Informantene fra Kartverket ble også spurt om det er tiltak som kan gjøres for å tydeliggjøre lovverket. Informant 1 synes at det burde ha vært ansatt en jurist eller noen fagpersoner som kunne ha hjulpet kommunene med lovverket. Informant 1 tror også at samarbeid i større grad mellom kommunene vil være fordelaktig. Informant 2 nevner at alle saksbehandlere som skal føre matrikkelen må ta et føringskurs og et lovkurs, men for noen er det lenge siden de har gjennomført disse. Informant 2 mener at *«Vi trenger en bedre tilrettelegging og synliggjøring av det veiledningsmaterialet som ligger ute, samtidig som vi helt sikkert må gå gjennom det og*

forbedre det». Informant 2 påpeker at Matrikkelmandag har startet opp, og at det nå er et større fokus på å nå ut til kommunene og at en håper dette vil hjelpe.

Informantene fra kommunen og informantene fra Kartverket fikk videre spørsmål om lovendringene som tredde i kraft 01.01.21. Informant 3 synes det er bra at det er mulig å rette matrikkelen uten oppmålingsforretning, hvis man for eksempel har et målebrev som viser den riktige situasjonen. Denne informanten synes påkrevd dokumentasjon kunne ha vært tydeligere. Informanten påpekte at man kan risikere å rette etter feil dokumentasjon, dersom man ikke leser loven nøye. Informant 5 nevnte at endringene kom etter et samarbeid mellom kommunene, departementet og Kartverket, med påtrykk av «Storkommunen». Storkommune gruppen er en gruppe bestående av de 12 største kommunene i landet informerte Informant 5. Informanten sa at slik som matrikkelforskriften § 10 var tidligere ble vi på en måte stanset i å rette opp i helt åpenbare feil i matrikkelen. Dette har blitt mye enklere nå etter § 10 b har kommet inn, som tillater at man nå kan rette åpenbare feil ved dokumentasjon.

Informantene fra Kartverket fikk mulighet til å kommentere resultatene i figur 22 som omhandlet lovendringene. Informant 2 tror nok at de som har svart «vet ikke» er de ærligste. Videre sa informant 2 *«De reelle endringene har vært relativt små. Det er skrevet noen nye bestemmelser i forskriften, blant annet i forhold til retting ut ifra eldre dokumenter. I lovkommentaren står det at endringene har vært av klargjørende art.»*. Informant 1 ser at Kartverket må ta innover seg at de må informere i enda større grad enn det de gjør i dag, men er usikker på hvordan de skal gjøre dette på en bedre måte.

Videre drøftelse

Spørreundersøkelsen viste som nevnt at det i en viss grad er vanskelig å forstå både forvaltningslovens og matrikkellovens regler om klage. I intervjuene nevner informantene at de ikke synes at lovverket i dag er spesielt vanskelig. Det fremkommer likevel at de synes det kunne ha kommet enda litt tydeligere frem hva som kan påklages. Som informant 2 fra Kartverket nevner er klagereglene etter matrikkelloven relativt enkle, men man trenger en helhetsforståelse av regelverket for å kunne behandle en klage. Dette er det som gjør lovverk komplekst. Som det også blir nevnt har Kartverket både lovkurs og føringskurs. Dette vil kunne øke kunnskapen i forhold til regelverket, samt kan dette gi nyttig repetisjon dersom man har behov for det.

Når det kommer til lovendringene som trådte i kraft 01.01.21 ser man av spørreundersøkelsen at de fleste ikke vet om dette har gjort lovverket enkeltere med tanke på saksbehandling av klage. Som det blir nevnt i intervjuene var endringene små, særlig med tanke på klagebehandling. For klage ble det i forskrift bare presisert at det er mulig å klage på vedtak fattet etter matrikkelforskriften § 10 a og § 10 b. Av intervjuene ser vi at informantene fra kommunen stiller seg positive til matrikkelforskriften § 10 b. Informantene synes det er positivt at det er mulig å kunne rette opp i åpenbare feil ved bruk av eldre dokumenter. En slik retting vil bidra til å styrke matrikkelkartet, samt gjøre at kartet i større grad representerer virkeligheten. Det skal sies at en av informantene synes det kunne ha kommet litt bedre frem hvilke dokumenter en kan rette etter.

4.2.4 Sammenfattende drøfting av underproblemstilling 1

For å undersøke underproblemstilling 1, som er *«hvordan oppleves saksbehandlingen og lovverket ved klager på oppmålingsforretning og retting av matrikkelen?»*, har det blitt sett nærmere på tre forhold. Disse forholdene er antall klagesaker, kommunesammenslåingen og lovverket.

Resultatene som omhandler antall klagesaker viser at det i dag er få klagesaker både på oppmålingsforretning og på krav om retting av matrikkelen. Videre viser resultatene at kommunene behandler klagesakene riktig, ved at de i stor grad får medhold av Statsforvalteren ved overprøvelse av klagesakene. Dette bekreftes også av tidligere forskning. Det fremkommer av tidligere forskning at mange klagesaker omhandler privatrettslige forhold. Dette er forhold som verken kommunen eller Statsforvalteren har kompetanse til å behandle. Slike saker må til jordskifteretten eller tingretten dersom partene ønsker rettslig bindende avgjørelse.

Kommunesammenslåingen i 2020 tyder på særlig tre ting. For det første kan det være noen forskjeller i hvordan klagebehandling/sakstypene etter matrikkeloven praktiseres. For det andre tyder kommunesammenslåingen på at det er ulike ressurser tilgjengelig for kommunene. Sammenslåingen har dermed for noen kommuner medført at de får tilgang til ressurser de tidligere ikke har hatt. Dette kan gjøre både klagebehandling og praktisering av de enkelte sakstypene enklere og bedre for kommunene. For det tredje kan det være forskjeller i hvor mange krav om retting de ulike kommunene får ut ifra om det er urbane eller mindre urbane strøk. Resultatene viser også at det er en tendens til at de mindre kommunene blir innlemmet i den store kommunens praksis ved sammenslåingen. Det vil her være viktig å påpeke at det kan

være fordelaktig dersom praksisen blir revidert og utarbeidet på nytt. Dette vil kunne forbedre praksisen, og luke ut eventuelle feil som har blitt gjort tidligere.

Resultatene som omhandler lovverket, tyder på at både matrikkelloven og forvaltningsloven kan være litt vanskelig å forstå. Dette vil nok være lovverket som en helhet, og ikke kun gjelde for klagereglene. Gjennom intervjuene ser man at kommunene ønsker at det var litt tydeligere hva som kan påklages, samt hvilke dokumenter en kan vektlegge ved retting av matrikkelen. En tydeliggjøring av hva som kan påklages vil også være fordelaktig for partene i sakene.

Kartverket har lovkurs og føringskurs som kan øke kommunenes forståelse av matrikkelloven. Videre viser resultatene at lovendringen fra 1. januar 2021 ikke har påvirket klagebehandlingen. Lovendringene for klage har vært små. Det vil dog her være viktig å nevne at informantene fra kommunen stiller seg positive til endringene gjort i § 10 b ved at man kan rette feil ved bruk av dokumentasjon.

For å konkludere underproblemstilling 1 kan man si at det i dag er få klagesaker, og at en del av klagesakene omhandler privatrettslige forhold som kommunen ikke kan behandle. Kommunen gjør en god jobb med saksbehandlingen av klagen, og får i stor grad medhold av Statsforvalteren. Videre kan resultatene tyde på at saksbehandlingen kanskje er noe ulik rundt om i landet, samt at kommunene har tilgang til ulike ressurser noe som også kan påvirke praktiseringen. Det kan også være en større belastning av klagesaker på retting av matrikkelen i mindre tettsteder enn det er i byen. Videre kan lovverket være litt vanskelig, noe som mest sannsynlig kommer av lovverket som helhet og ikke de enkelte klagereglene. Lovverket kunne nok med fordel vært litt tydeligere på hva som kan påklages da dette kanskje kunne ha gjort at det ble litt færre klagesaker som omhandler forhold kommune ikke kan ta til følge.

4.3 Underproblemstilling 2: Hva gjør kommunene for å unngå klagesaker på oppmålingsforretning og retting av matrikkelen?

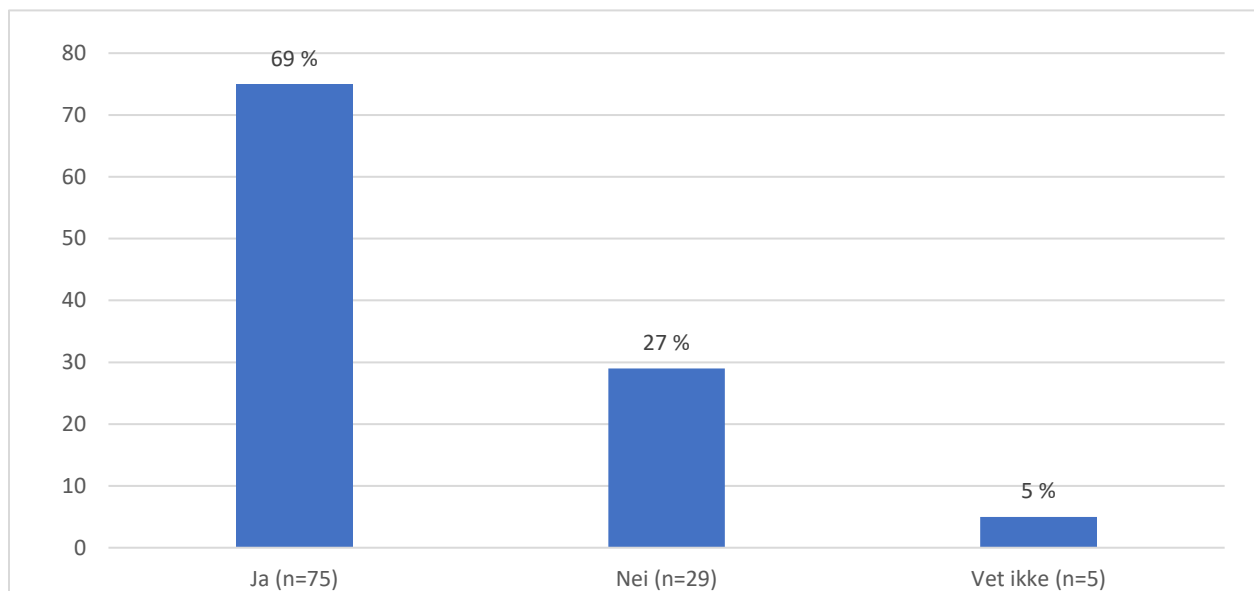
4.3.1 Hvilke tiltak gjør kommunene?

Data fra spørreundersøkelsen

I spørreundersøkelsen fikk kommunene spørsmål om de gjør noe for å unngå klagesaker på oppmålingsforretning og på retting av matrikkelen. Figur 23 viser hvor mange kommuner som gjør noe for å unngå klagesaker, hvor mange kommuner som ikke gjør noe, samt hvor mange som ikke vet om kommunen gjør noe for å unngå klagesaker. Som man ser av figuren gjør 69 %

av kommunene noe for å unngå klagesaker, mens 27 % av kommunene ikke gjør noe. 5 % vet ikke om kommunen gjør noe.

Figur 23: Om kommunene gjør noe for å unngå klagesaker på oppmålingsforretning og retting av matrikkelen (N=109).

Det var følgelig interessant og ønskelig å se hva kommunene gjør for å unngå klagesaker. Kommunene som hadde svart «ja» på at de gjør noe for å unngå klagesaker på oppmålingsforretning og retting av matrikkelen måtte dermed gi utdypende svar på hva de gjør for å unngå klager på oppmålingsforretning og hva de gjør for å unngå klager på retting av matrikkelen. Disse svarene måtte respondentene skrive inn selv. I tabell 5 og tabell 6 er kommentarene blitt systematisert og samlet. Det var flere som kommenterte flere ting derfor vil N=75 bli overskredet i tabellene. For å unngå klager på oppmålingsforretning er det særlig syv punkter som går igjen, herunder følge god landmålerskikk, god veiledning og dialog med partene, følge lover og regler, god dokumentasjon, gode forberedelser før oppmåling, gode protokoller og gode rutiner. For å unngå klager på retting av matrikkelen er det flere ting som går igjen. Noen av tiltakene som går igjen er veiledning og dialog med partene, god dokumentasjon, gode forberedelser, varsle i forkant av retting, følge lover og regler, matrikkelføre kun enighet og innhente godkjenning av partene.

Tabell 5: Hva kommunene gjør for å unngå klagesaker på oppmålingsforretning (N=75)

Hva kommunene gjør for å unngå klagesaker på oppmålingsforretning	Antall
Følge god landmålerskikk	14
God veiledning og dialog med partene	46
Gode forberedelser før oppmåling	9
Kurs og etterutdanning	2
Gode rutiner	7
Følge lover og regler	13
Lage gode protokoller og sende ut protokoller	8
Holde saken innenfor sakens rammer	1
Være nøytral	1
Levere god kvalitet	5
God dokumentasjon	11
Opplyse om klageadgang	2
Dialog før klage sendes til Statsforvalteren	1
Følge veiledningsmateriell fra Kartverket	1
I noen tilfeller bes det om uttalelse til gjennomført forretning før den føres i matrikkelen	1
Gå gjennom tidligere klagesaker og forbedre rutiner om nødvendig	1
Anbefale jordskifte ved uenighet eller om dette vil være bedre for partene	7

Tabell 6: Hva kommunene gjør for å unngå klagesaker på retting av matrikkelen (N=75)

Hva kommunene gjør for å unngå klagesaker på retting av matrikkelen	Antall
Veiledning og dialog med partene	39
God dokumentasjon	21
Gode forberedelser	6
Varsle om at retting er gjort	2
Varsle i forkant av retting	13
Følge god landmålerskikk	2
Høre på partene	4
Følge lover og regler	8
Matrikkelføre kun om det er enighet om endringen	5
Levere kvalitet	4
Henvise til Kartverket	1
Innhente godkjenning av partene	5
Rask matrikkelføring etter forretningen	2
Være bevisst på hvordan matrikkelen skal føres	1
Anbefale jordskifteretten	3
Grundig utredning	3
Dialog med klager før klage sendes videre til Statsforvalter	1
Gode rutiner	1

Drøftelse

Som man ser av tabellene, gjør kommunene mye forskjellig for å unngå klager på oppmålingsforretning og retting av matrikkelen. Som nevnt er det særlig syv forhold som går igjen for å unngå klager på oppmålingsforretning. Det ene punktet er å følge god landmålerskikk. Dette er følgelig sentralt og etter matrikkelloven § 33 første ledd skal *«den som utfører oppmålingsforretninga, skal ta vare på interessene til alle partar og utføre forretninga i samsvar med god landmålerskikk»*. Det er altså lovpålagt at den som holder en oppmålingsforretning følger god landmålerskikk. Hva som er god landmålerskikk, er ikke lovregulert, men det er utarbeidet to retningslinjer på området. Aimand, Sky og While (2020) fant i sin analyse at 11 av 65 saker påklaget etter matrikkelloven § 33 omhandlet god landmålerskikk. Dette viser at dette er et forhold som påklages, og som det kan være lurt at kommunene har fokus på for å få mindre klagesaker.

Et annet punkt som går igjen for å unngå klager på oppmålingsforretning er god veiledning og dialog med partene. Dette kan være med å oppklare forhold tidlig i en sak, samt har forvaltningen plikt til å veilede i saker jf. forvaltningsloven § 11. Det vil imidlertid være en fin linje mellom veiledningsplikten og god landmålerskikk. Etter god landmålerskikk skal man ikke gi mer råd til den ene enn den andre. Dette vil det være viktig å huske på.

Følgelig vil det også være sentralt, og følge lover og regler som også er et punkt som går igjen for å unngå klager på en oppmålingsforretning. Ved behandling av en klage skal man sjekke etter om relevante regler i både matrikkelloven og forvaltningsloven er fulgt. Er reglene fulgt vil heller ikke klagen tas til følge. God dokumentasjon går også igjen. Dette kan være viktig ved en klage da det viser hva som er gjort og hva som har blitt bestemt.

Videre er det også flere som har fokus på å ha gode forberedelser før oppmåling og å ha gode rutiner. Dette vil kunne bidra til at landmåler følger kommunens praksis, og at man unngår feil i saksbehandlingen. Det er også mange som synes det er viktig med gode protokoller.

Protokollene viser hva landmåler har gjort, samt hva partene har blitt enige om. Dette dokumentet vil derfor være sentralt i klagebehandlingen, samt ved å sende dette ut til partene før vedtaket fattes får partene mulighet til å si i fra dersom de skulle være uenige i noe. Dette kan også bidra til mindre klager.

Aimand, Sky og Vhile (2020) fant i sin analyse av 66 klagesaker etter matrikkelloven § 33 første ledd at utover de 11 klagesakene som omhandlet god landmålerskikk, omhandlet 9 saker matrikkelføring, 2 saker varsling, 9 saker protokollen, 34 saker avvik fra tidligere forhold, og 1 sak hjemmelsforhold. Dette tyder på at stikkordene nevnt i tabell 5 er sentrale å ha fokus på for å unngå klager.

For å unngå klager på retting av matrikkelen går disse tiltakene særlig igjen: veiledning og dialog med partene, god dokumentasjon, gode forberedelser, varsle i forkant av retting, følge lover og regler, matrikkelføre kun enighet og innhente godkjenning av partene. Veiledning og dialog kan hjelpe partene til å få en bedre forståelse av hva som kan gjøres ved retting av matrikkelen. Samtidig kan det også gi forvaltningen en indikasjon på om det er enighet mellom partene. Her vil det også være viktig å nevne at forvaltningen er underlagt veiledningsplikt etter forvaltningsloven § 11.

God dokumentasjon vil også være viktig ved retting av matrikkelen. Dette er sentralt da dokumentasjon vil vise hva som er rettet, samt at retting også kan gjøres på grunnlag av eldre dokumentasjon jf. matrikkelforskriften § 10 b. Det vil da være viktig at dokumentasjonen samsvarer med dokumentasjon det faktisk er lov å rette etter.

Varsling i forkant av retting er sentralt for å unngå klager på retting. Dette er nok sentralt da varsling vil gjøre partene klar over at det vil foretas en retting, samt vil partene få mulighet til å uttale seg om rettingen før rettingen faktisk skjer. Dette gjør at det blir mulig å ta forhold en kanskje ikke var klar over i betraktning, noe som mulig kan gjøre at man unngår en klage ved et senere tidspunkt. Mange innhenter også godkjenning av partene og matrikkelfører kun enighet. Dette kan også gjøre at man unngår klager ved at partene blir klar over rettingen, og det oppstår ikke misforståelser eller uenigheter som fører til en klage.

Empiri fra intervjuene

For å få en bedre og grundigere forståelse av resultatene utover egen drøftelse ble kommunene som ble intervjuet spurt om de gjør noe for å unngå klager på oppmålingsforretning og retting av matrikkelen. Informant 3 kommenterte at man ikke skal prøve å unngå klager, da folk har en rett til å klage. Videre sa informanten at en dog skal gjøre en så god jobb som mulig før et vedtak fattes. Informanten håper at dette er med på å sile ut noen mulige klager. Utover dette kunne informant 3 informere om at deres kommune hører på partene underveis i en

oppmålingsforretning, og at de spør om partenes mening. Det hender at noen av partene er ganske stille og ikke tørr å si noe, da er det lurt å spørre de direkte sier informanten. Videre påpeker informant 3 at i deres kommune kan ikke landmåleren føre sine egne saker i matrikkelen, dette gir matrikkelfører mulighet til å stille oppfølgingsspørsmål dersom noe er uklart. Videre kunne informant 4 fra samme kommune tilføye at de også driver med, og prøver å ha: veiledning og god dialog med partene, god dokumentasjon, gode forberedelser, varsle i forkant og etter at retting er gjort, og god landmålerskikk. Denne kommunen prøver å bruke og etterleve disse punktene så langt det er mulig, samt anbefaler de jordskifte dersom dette vil være best for partene. Etter dette poengterte informant 3 at de har lavterskel for å protokollføre ved uenighet mellom partene, og at partene får lov til å være uenige. Informanten sier *«det er en knivsegg mellom å få partene til å møtes i marka og prøve å komme til enighet der, og det og la de få mene det de mener»*.

Informant 5 fra en annen kommune sier at de også gjør noe for å unngå klagesaker. Denne kommunen innkaller ofte partene til personlige møter. I disse møtene er ofte informanten med, landmåleren som har holdt forretningen og noen ganger en jurist. I møtene prøver kommunen å mekle og forklare partene hva kommunen kan gjøre, samt forklarer de regelverket og hva en klage kan føre til. Informant 5 presiserer at i de aller fleste tilfellene omhandler sakene grensene og ikke landmåleren. Dersom det gjelder en saksbehandlingsfeil fra kommunens side, prøver denne kommunen å overlapp eventuelle feil. Dette kan eksempelvis gjøres ved å starte helt på nytt med en ny oppmålingsforretning. Kommunen prøver også å mekle når det gjelder eiendomsgrenser, og orientere om jordskifteretten eller tingretten for endelig avgjørelse.

Informantene i fra Kartverket ble i sine intervjuer spurt om hva de synes om at så mange gjør noe for å unngå klagesaker, samt hva de mener det er viktig at kommunen har fokus på for å unngå klagesaker. Informant 1 sier at de forventer at kommunene gjør så godt de kan for å unngå klagesaker. Med dette mener informanten at kommunene skal følge regelverket og informere partene godt. Denne informanten mener det er positivt at så mange har fokus på å unngå klagesaker. Informant 1 mener at gode rutiner er viktig for å unngå klagesaker, og at sjekklister er svært nyttig.

Informant 2 fra Kartverket synes det er bra med klagesaker. Informanten påpeker at eksisterende eiendomsgrenser er et privatrettslig forhold, og at kommunene fort kan strekke seg for langt for å

unngå klagesaker. Denne informanten mener at det ikke er noe negativt å få saken prøvd av Statsforvalteren, men at dette faktisk kan være positivt og gi flere rettskilder som kan vær med å styre fremtidig praksis. Informanten synes det er mange gode stikkord i tabellene, men sier at det uansett vil være saker som vil få en klage selv om regelverket og stikkordene følges. Informanten påpeker at kommunen har gjort en god jobb så lenge god landmålerskikk og regelverk er fulgt, uavhengig om det foreligger en klage eller ikke. Informanten mener det er viktig å følge regelverket for å unngå klager. Videre sier informanten at *«Ved klage er protokollen kjempeviktig ved oppmålingsforretning. Ved retting er en dokumentert saksgang, og opplysning av saken veldig viktig. Det at kommunen har dokumentert godt og fulgt regelverket er det som er viktig, ikke om det foreligger en klage eller ikke.»*.

Videre drøftelse

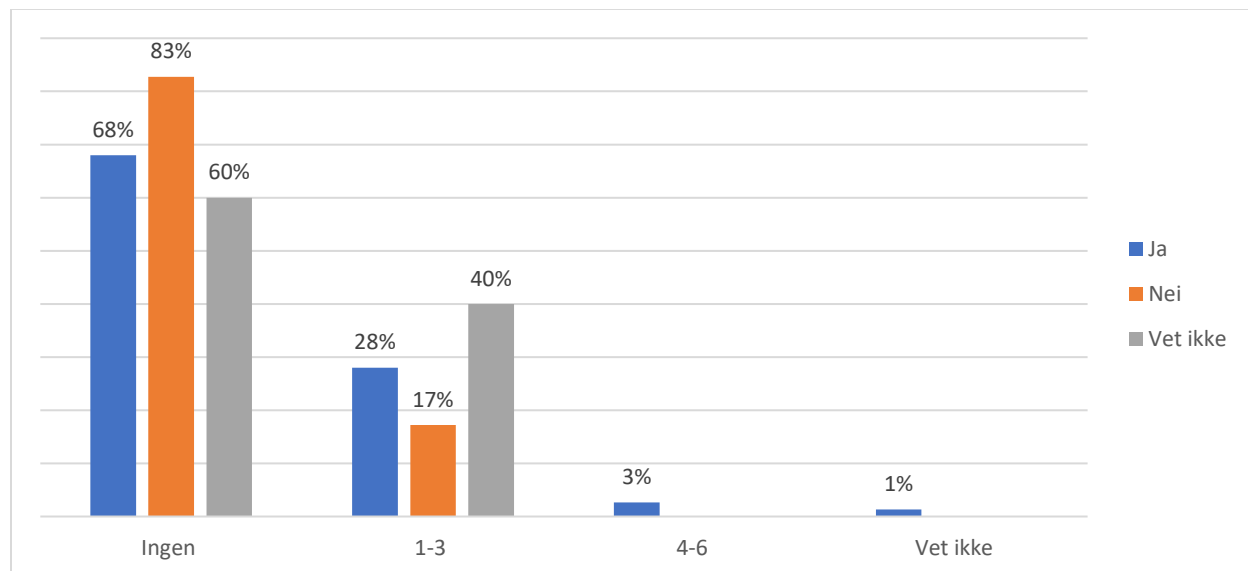
Som man ser av intervjuene er mange av stikkordene fra tabellen viktig for kommunene som ble intervjuet. Begge kommunene har fokus på god veiledning, men som informant 2 sier så kan det jo være at kommunene går litt for langt noen ganger. Det har blitt nevnt flere ganger at mange av klagenes som kommer inn omhandler privatrettslige forhold. Dette har ikke kommunene kompetanse til å avgjøre og partene må til jordskifteretten eller tingretten for å få retts bindende avgjørelse. Som det kommer frem i teorien og som informant 3 sier kan uenighet protokollføres og grenser matrikkelføres som omtvistet. Det er hvor selve grensen faktisk skal gå kommunen ikke kan bestemme. Hvor langt kommunene skal gå i sin mekling kan nok være uklart og vanskelig å avgjøre. Her skal det som nevnt i intervjuene ikke tvinges gjennom en løsning, og det blir viktig at den som holder forretningen følger god landmålerskikk.

Utover dette ser man at mye fra spørreundersøkelsen går i igjen i intervjuene. De fra Kartverket påpeker at det er viktig med gode rutiner, viktig å følge regelverket, ha god dokumentasjon, samt lage en god protokoll. Informant 2 fra Kartverket påpeker at det ikke er noe negativt med klager, og informant 3 fra kommunene sier også at det er viktig å ikke unngå klager. Det er ikke noe negativt å få overprøvd en sak, samt skal man huske at partene har rett til å klage. Ved en overprøvelse av Statsforvalteren får man sjekket om man følger lovverket, og tolker loven riktig. Finner ikke Statsforvalteren noen feil er følgelig dette kjempebra, men det burde heller ikke ses på som negativt om Statsforvalteren finner feil. Dette gjør at man får tilbakemelding, og kan forbedre seg. Kanskje har man mistolket lovverket, eller kanskje må noen rutiner forbedre seg.

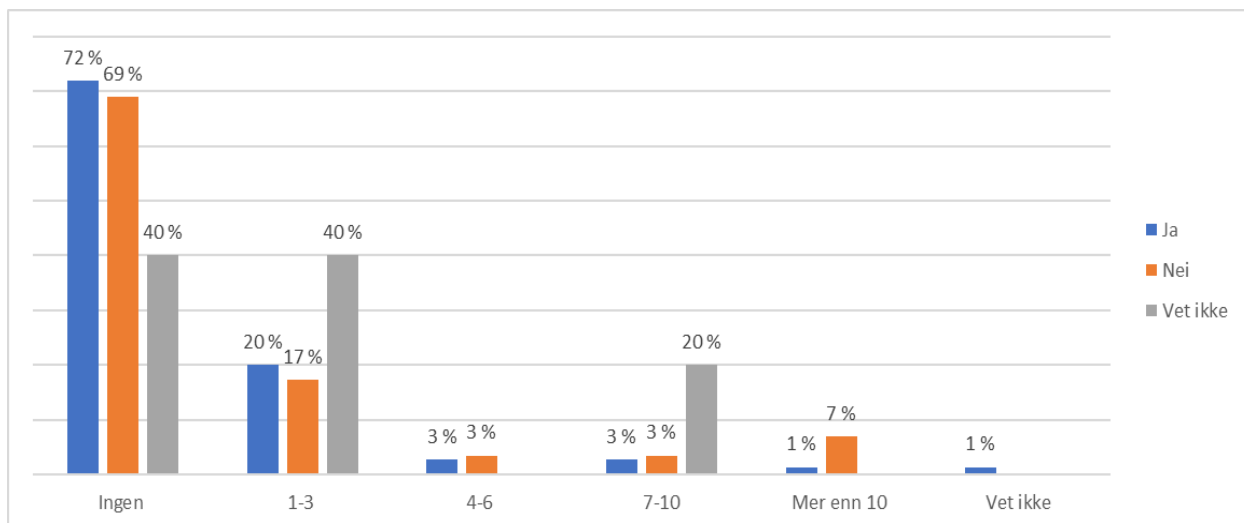
Det ville det ha vært vanskelig å avdekke uten overprøving. Statsforvalterens uttalelser kan også være til hjelp for andre som sitter i en lignende situasjon, og som er usikre på hvordan de skal løse en situasjon. Uttalelsen kan da hjelpe de inn på rett vei i sin saksbehandling.

4.3.2 Virkningen av tiltak

Som man ser av figur 23 i punkt 4.3.1 ser man at 69 % av kommunene gjør noe for å unngå klager, mens 27 % av kommunene ikke gjør noe for å unngå klager. Det er også 5 % som ikke vet om kommunene gjør noe for å unngå klagesaker. Ut ifra dette var det ønskelig å se om det kommunene gjør har virkning på hvor mange klagesaker de får. Derfor har antall klagesaker blitt krysset opp mot om kommunene gjør noe, eller ikke gjør noe for å unngå klagesaker. Dette har da som formål å vise om tiltakene har en virkning eller ikke. Som man ser av figur 24 er det for oppmålingsforretning faktisk en større andel klagesaker for de som gjør noe for å unngå klagesaker enn for de som ikke gjør noe for å unngå klagesaker. Av figur 25 ser man at det ved klage på avslag på krav om retting er slik at det er mindre andel klager for de som gjør tiltak for å unngå klage enn for de som ikke gjør tiltak.

Figur 24: Antall klagesaker på oppmålingsforretning i 2022 fordelt på om kommunene gjør tiltak for å unngå klagesaker (N=109).

Figur 25: Antall klagesaker på avslag på krav på retting i 2022 fordelt på om kommunene gjør tiltak for å unngå klagesaker (N=109).

Drøftelse

Av figurene ovenfor ser man at det ved oppmålingsforretning er slik at det foreligger en større andel klager ved de som gjør noe for å unngå klagesaker, enn for de som ikke gjør noe for å unngå klagesaker. Det er likevel sånn at klager på krav på retting viser det motsatte. Her er det mindre andel klager hos de som gjør noe for å unngå klager, enn for de som ikke gjør noe for å unngå klager. Det er jo naturlig å tenke at de som gjør noe for å unngå klager også er de som får færrest klager, men resultatene viser at det nødvendigvis ikke er slik. Akkurat hvorfor resultatene er slik de er, er vanskelig å si noe konkret på. Det skal dog sies at resultatene i utgangspunktet var noe skjeve og at dette kanskje kan ha en innvirkning. Det var jo 75 kommuner som gjorde noe for å unngå klager, mens 27 ikke gjorde noe for å unngå klager. Her kan det tenkes at det foreligger litt flere klager på det alternativet med flest kommuner, altså for de som gjør noe for å unngå klager. Utover dette er det vanskelig å si noe om hvorfor resultatene er slik de er.

4.3.3 Sammenfattende drøftelse problemstilling 2

For å undersøke underproblemstilling 2 som er; «Hva gjør kommunene for å unngå klagesaker på oppmålingsforretning og retting av matrikkelen?» har det blitt sett nærmere på to forhold. Disse to forholdene er hvilke tiltak kommunene gjør for å unngå klagesaker, samt hvilke virkninger tiltakene har på antall klagesaker.

Det første en ser av resultatene ved denne underproblemstillingen er at de fleste kommunene gjør noe for å unngå klagesaker. Kommunene gjør mye forskjellig både for å unngå klager på

oppmålingsforretning og retting av matrikkelen. For oppmålingsforretning har kommunene særlig fokus på god landmålerskikk, god veiledning og dialog med partene, følge lovverket, gode forberedelser, gode rutiner og å lage en god protokoll. For retting av matrikkelen har kommunene fokus på veiledning og dialog med partene, god dokumentasjon, varsling i forkant av retting, følge lovverkene, matrikkelføre enighet og innhente godkjenning av partene. Alle disse tiltakene kan være med på å bidra til mindre klager. Av intervjuene fremkommer det at det er viktig at kommunene ikke går for langt for å unngå klager, og at dette er en rettighet partene har. Det er viktig at kommunene ikke tvinger igjennom en løsning. Det bør ikke anses som negativt å få en klage overprøvd av Statsforvalteren, og klager vil uansett forekomme selv om kommunen har fokus på å få inn mindre klager. En overprøvelse av Statsforvalteren kan bidra til bedre forståelse av lovverket, og bedre rutiner dersom det foreligger feil, samt kan Statsforvalterens uttalelser hjelpe andre i en lignende situasjon der de er usikre på hvordan klagen skal løses.

Det ble også sett på om tiltakene hadde virkning ved å sammenligne antall klagesaker på de som gjør noe for å unngå klager opp mot de som ikke gjør noe for å unngå klager. Disse resultatene ga ingen tydelig indikasjon på at tiltakene er effektive, da det var flere klager ved oppmålingsforretning på de som gjorde tiltak, mens det var motsatt ved klager på retting av matrikkelen.

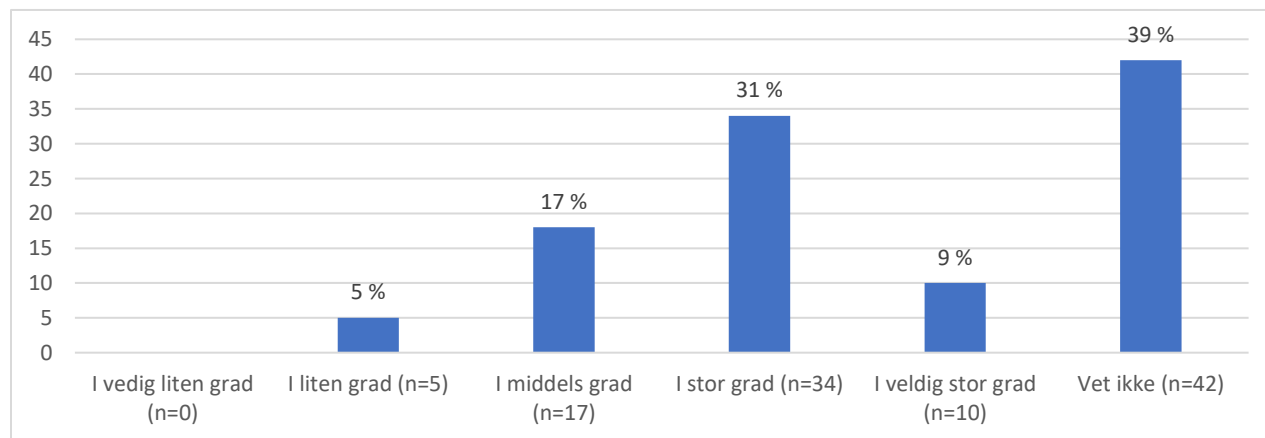
For å konkludere underproblemstilling 2 ser man at de fleste kommunene gjør noe for å unngå klager. Kommunene gjør flere forskjellige tiltak, og tiltakene burde kunne bidra til færre klagesaker. Kommunen må påse at de ikke går for langt for å unngå klagesaker, og det burde heller ikke anses som negativt å få en klage overprøvd. En overprøvelse kan bidra til bedre forståelse av lovverkene, bedre rutiner, samt være til hjelp for andre i en lignende situasjon.

4.4 Underproblemstilling 3: Hvilket forbedringspotensial har dagens klageordning for oppmålingsforretning og retting av matrikkelen?

4.4.1 Hvordan fungerer dagens klageordning?

Data fra spørreundersøkelsen

For å se om dagens klageordning har et forbedringspotensial var det først ønskelig å avdekke hvordan respondentene synes dagens klageordning fungerer. Respondentene fikk dermed spørsmål om i hvilken grad de synes dagens klageordning fungerer. I figur 26 ser man hva respondentene tenker om dagens klageordning. Ingen av respondentene synes dagens klageordning fungerer «i veldig liten grad». Det er verdt å merke seg at det er størst andel av respondentene som har svart «Vet ikke». Utenom dette så er det overvekt av respondenter som mener klageordningen fungerer «i stor grad» og «i veldig stor grad».

Figur 26: I hvilken grad respondentene synes dagens klageordning ved klage på oppmålingsforretning og retting av matrikkelen fungerer (N=109)

Respondentene ble også bedt om å gi utdypende svar om hva de ikke synes fungerer ved dagens klageordning. Dette måtte alle respondentene svare på. Spørsmålet ble satt som obligatorisk for å tvinge respondentene til å tenke over om det er noe de ikke synes fungerer. Det obligatoriske spørsmålet gjør at de som også brenner inne med noe skriver det ned, og ikke hopper over spørsmålet. Som nevnt i kapittel 2 er det mer krevende for respondentene å gi utdypende tekstsvare, enn å krysse av på et avkryssningsspørsmål. På grunn av dette ble også spørsmålet stilt mot slutten av undersøkelsen, for å unngå frafall.

Respondentene ga som nevnt skriftlige svar på hva de ikke synes fungerer ved dagens klageordning. Disse svarene har blitt systematisert og organisert i tabell 7. Noen av respondentene har påpekt flere ting de ikke synes fungerer, og dermed vil liten n i tabellen

overstige N=109. Som man ser av tabell 7 svarte 75 av respondentene at de ikke vet hva som ikke fungerer med dagens klageordning, og 11 av respondentene synes dagens klageordning fungerer greit. Videre har respondentene kommet med diverse kommentarer på hva de ikke synes fungerer ved dagens klageordning. Alle kommentarene kan man se i tabell 7, men noen av kommentarene gikk igjen blant flere av respondentene. 8 av respondentene synes det tar for lang tid å få klager behandlet av Statsforvalteren. Tre av respondentene synes det er uklart for partene å forstå hva det kan klages over. Videre er det to respondenter som synes det mangler informasjon om saksgang og klagemulighet. To av respondentene mener også at det kan være vanskelig å definere hva klager mener. Til slutt av kommentarene som går igjen synes to av respondentene at det er lang behandlingstid av klager i kommunen.

Tabell 7: Respondentenes kommentarer på hva de ikke synes fungerer ved dagens klageordning ved oppmålingsforretning og retting av matrikkelen (N=109)

Respondentenes kommentarer om hva som ikke fungerer ved dagens klageordning
Vet ikke (n=75)
Klageordningen fungerer greit (n=11)
Tar for lang tid å få behandlet klager hos statsforvalteren (n=8)
Uklart for partene å forstå hva det kan klages over (n=3)
Mangler informasjon om saksgang og klagemuligheter (n=2)
Kan være vanskelig å definere hva klager mener (n=2)
Lang behandlingstid av klager i kommunen (n=2)
Klagesaker er ofte kompliserte og uforutsigbare. Klageprosessen blir ofte veldig formell og tar bort noe av det faglige fokuset (n=1)
Parter kan klage på forhold som ikke påvirker resultatet. Dette tar mye unødvendig tid hos kommunen (n=1)
Mange sender protokoll til godkjenning før matrikulering og tinglysning, og ikke sammen med matrikkelbrevet helt på slutten av saksgangen. Tiden som da går med til å få inn eventuelle merknader/klage på protokollen (3 uker), kan den legges til tidsfristen på 16 uker på samme måte som for tinglysning? (n=1)
Klaging foregår for mye på telefon (n=1)
Tinglyste naustretter skulle vært håndtert i matrikkelen (n=1)
En del landmålere oppgir ikke informasjon om klageretten (n=1)
Litt vanskelig å vurdere hva en part kan klage på i en oppmålingsforretning (n=1)
Vurdering av god landmålarskikk (n=1)
Matrikkeloven § 46 sier en kan klage på avslag på krav om retting, men nevner ikke klagerett for selve matrikkelføringen av rettingen (n=1)

Drøftelse

Som man ser av figur 26 synes 31 % av respondentene at klageordningen fungerer «i stor grad» og 9 % av respondentene synes klageordningen fungerer «i veldig stor grad» dette betyr at en stor andel av respondentene synes at vi i dag har en klageordning som fungerer bra. Videre er det likevel 17 % som synes dagens klageordning fungerer «i middels grad» og 5 % av respondentene synes klageordningen fungerer «i liten grad». Dette betyr at det også er noen få respondenter som ikke synes dagens klageordning fungerer helt optimalt. Til slutt «vet ikke» 39 % av respondentene i hvilken grad de synes dagens klageordning fungerer. Dette kan komme av som

vi har sett tidligere at det er relativt få klagesaker. Kanskje føler disse respondentene at de ikke har behandlet nok klager til å kunne si noe om i hvilken grad de synes klageordningen fungerer, eller kanskje de ikke har behandlet klager i det hele tatt.

Som nevnt måtte også respondentene skrive inn en kommentar på hva de ikke synes fungerer ved dagens klageordning. 75 av 109 respondenter kommenterte at de «ikke vet». Dette er ikke så merkelig siden en stor andel av respondentene heller ikke visste i hvilken grad de synes klageordningen fungerer. Dette kan som nevnt komme av at respondentene har behandlet få eller ingen klager, noe som gjør det vanskelig å si noe på hva som ikke fungerer. Det kan også være at noen av respondentene ikke kom på noe spesielt i øyeblikket. Videre kommenterte 11 av respondentene at de synes klageordningen fungerer greit. Dette er også å forvente da en stor andel av respondentene synes at klageordningen fungerer «i stor grad» og «i veldig stor grad». For å få utdypende svar til noen av de kommentarene hvor respondentene har påpekt forhold som ikke fungerer så bra, ble disse kommentarene tatt med til intervjuene.

Empiri fra intervjuene

For å få utdypende svar om hvordan dagens klageordning fungerer, samt om det er noe ved ordningen som ikke fungerer, ble resultatene ovenfor tatt med til intervjuene med informantene fra kommunen og informantene fra Kartverket.

Informantene fra kommunene fikk først spørsmål om hvordan de synes dagens klageordning fungerer. Informant 3 påpekte at det er helt riktig at partene skal ha mulighet til å klage, og at dette er et viktig prinsipp i forvaltningsloven. Videre forklarer informant 3 at det kan være vanskelig for partene å forstå kommunens rolle, men det er fornuftig at partene har klageadgang og mulighet til å få prøvd sin sak hos Statsforvalteren. Informant 4 fra samme kommune tilføyde her at det tar veldig lang tid å få saken sin behandlet hos Statsforvalteren. Videre forklarte informant 4 at det kan ta opptil 6 måneder før Statsforvalteren ser på saken, og noen ganger blir saken sendt tilbake til kommunen fordi klagen har blitt avvist med feil ordbruk. I slike tilfeller kan det da gå nye 6 måneder før saken blir behandlet av Statsforvalteren påpekte informant 4. Informant 5 fra en annen kommune synes klageordningen fungerer godt så lenge du forstår ordningen riktig. Denne informanten synes ikke ordningen fungerer i forhold til eiendomsgrenser der det foreligger tvist. «Det er uheldig at saker blir sendt over til Statsforvalteren fordi partene ikke er enig i hvor grensen skal gå» sier informant 5. Informanten påpeker at man har verktøy og

regler for hvordan omtvistede grenser skal behandles. Utover dette synes informant 5 at ordningen fungerer.

Videre fikk alle informantene mulighet til å kommentere og utdype kommentarene som omhandlet hva som ikke fungerer ved dagens klageordning. Grunnet begrensning i tid ble kun noen av kommentarene valgt ut. Kommentarene her er direkte sitater, i tabell 7 er kommentarene systematisert og det er dermed litt forskjell i formuleringene. Dette var kommentarene som ble tatt med til intervjuene, og som informantene fikk mulighet til å påpeke:

Tabell 8: Kommentarer fra spørreundersøkelsen om hva som ikke fungerer ved dagens klageordning

Kommentarer fra spørreundersøkelsen om hva som ikke fungerer ved dagens klageordning
Det kan være vanskelig å forstå hva som kan rettes, og skillet mellom retting og klager
Tungvint å rette med mye varsling
Klagesaker er kompliserte og ofte uforutsigbare. Klageprosessen blir ofte veldig formell og tar bort noe av det faglige fokuset.
Part kan klage på forhold som ikke påvirker resultatet, kommunen bruker mye tid på unødvendige ting
Uklart for partene å forstå hva det kan klages over
En del landmålere oppgir ikke informasjon om klageretten, enten fordi de ikke kjenner til klageretten eller for å unngå klager
Vurdering av god landmålarskikk

Hver kommentar bli gjort rede for ved bruk av empiri innhentet fra intervjuene.

Det kan være vanskelig å forstå hva som kan rettes, og skillet mellom retting og klager

Informant 3 fra kommunen har opplevd at dette kan være vanskelig for partene. Informanten synes de kunne ha hatt litt informasjon på hjemme siden til kommunen om hva som skal til for å få ting rettet av kommunen. Dette kunne nok ha gjort at de kunne ha unngått noen klager påpeker informant 3. Informant 2 fra Kartverket påpeker her at kommunen har veiledningsplikt, og at en rettesak må behandles med god veiledning og dokumentasjon. Informant 3 og 4 sa etter dette at klagesaker er krevende og at klager tar mye tid for kommunen. Informant 4 sier at klager er arbeidskrevende så man kvier seg litt for å sette i gang.

Tungvint å rette med mye varsling

Informant 1 fra Kartverket påpeker at varsling er lovpålagt i forvaltningsloven, og at dette er viktig for enkelt personer. Informant 2 fra Kartverket sier at det er viktig at de som skal involveres faktisk involveres. Dette har vært et stort problem før sier informant 2. Informant 5 fra kommunen synes at det er nødvendig å varsle. Vi er her for innbyggerne, og siden dette er en tjeneste vi tilbyr er det viktig at innbyggerne involveres i dette sier informant 2.

Klagesaker er kompliserte og ofte uforutsigbare. Klageprosessen blir ofte veldig formell og tar bort noe av det faglige fokuset.

Informant 1 fra Kartverket mener at det er viktig at klageprosessen er formell da dette sikrer lik behandling for alle, og at dette ikke er noe som skal ta bort det faglige fokuset. Informant 2 fra Kartverket er enig i at klagesaker kan være kompliserte, men føler ikke at de er så uforutsigbare. Denne informant 2 føler av de sakene informant 1 har sett, så har statsforvalteren i all hovedsak vært god i forhold til regelverket. Videre sier også informant 1 at Kartverket også veileder Statsforvaltere som sliter med regelverket. I en klagesak skal man sjekke om kommunen har fulgt regelverket og om klagen skal tas til følge eller ikke, dette er formelt påpeker informant 1.

Part kan klage på forhold som ikke påvirker resultatet. Klageprosessen blir ofte veldig formell og tar bort noe av det faglige fokuset

Informant 1 fra Kartverket kan si seg enig i at kommunen bruker litt tid på unødvendige ting, men at det nettopp derfor er viktig å være ryddige og ha et fast oppsett. Det er et regelverk og formalia må følges, så gjør det med engang sier informant 1. Informant 2 fra Kartverket påpeker at det er gitt adgang til å klage på mye, men dersom kommunen dokumenterer godt i utgangspunktet vil det ikke nødvendigvis være så mye ekstra i en klageprosess, for da skal mye være dokumentert på forhånd.

Uklart for partene å forstå hva det kan klages over

For denne kommentaren var det bare informant 1 fra Kartverket som hadde noe å si. Informant 1 er enig i at det er uklart for partene å forstå hva det kan klages over. Informant 1 har selv opplevd å ikke helt skjønne hva partene klager på. Ofte kommer også klagen fordi partene ikke er fornøyd med resultatet av en sak. Informant 1 sier at det er viktig å gå i dialog med partene og informere om hva man faktisk kan klage på. Her påpeker informant 1 at det er viktig å være skriftlig, og at manglende dokumentert dialog med partene er noe man sliter med.

En del landmålere oppgir ikke informasjon om klageretten, enten fordi de ikke kjenner til klageretten eller for å unngå klager

Informant 1 synes ikke noe om dette. Informanten kan ha litt forståelse for at de ikke kjenner til regelverket, men det er ikke greit å unngå å oppgi klageretten for å unngå klager. Her må man tenke over hvilken jobb man har poengterer informant 1. Informant 5 synes også at dette er uheldig og at det står klart i regelverket at man skal oppgi klageretten.

Vurdering av god landmålarskikk

Informant 1 fra Kartverket er enig i at dette begrepet er vanskelig, og det hadde vært ønskelig med en bedre definisjon av begrepet. Informant 5 sier at det er skrevet noen retningslinjer som viser hva som ligger i god landmålarskikk. Disse er godt innarbeidet i kommunen til informant 5, men informanten påpeker at dette selvfølgelig er mye lettere å få innarbeidet i en stor kommune der man har tilgang på alt av kompetanse. I informantens kommune har de tilgang på jurister som kan veilede og bistå i regelverkene.

Videre drøftelse

Som man ser av resultatene fra spørreundersøkelsen og intervjuene virker det stort sett som om kommunene er fornøyd med, og synes at vi i dag har en klageordning som fungerer greit. En ser også at noen ikke synes klageordningen fungerer helt optimalt noe som tyder på at det er et forbedringspotensial ved ordningen.

Som man ser av kommentarene både fra spørreundersøkelsen, og utdypelsen fra intervjuene ser man at flere av kommentarene på det som ikke fungerer faktisk er ting man bare må finne seg i. Det kan jo som nevnt være tungvint å rette med mye varsling, dog er det slik at forvaltningslovens regler gjelder, og varslingsreglene må følges. Det samme gjelder ved at klageprosessen er formell og ved at kommunen gjør mye de føler er unødvendig. På samme tid er det også forhold som ikke er optimale for kommunene. Som man ser av intervjuene føler en av kommunene at klagesaker er svært arbeidskrevende og at dette er noe en kan kvie seg litt for. Her vil det nok som flere nevner være lurt å lage gode rutiner og sjekklister. Som informanten fra Kartverket nevner, vil det ikke i utgangspunktet være altfor mye ny dokumentasjon i en klageprosess dersom man er flink til å dokumentere fra start. Det vil følgelig være til fordel for kommunene å rette et fokus mot å ha gode rutiner, samt å dokumentere godt fra start.

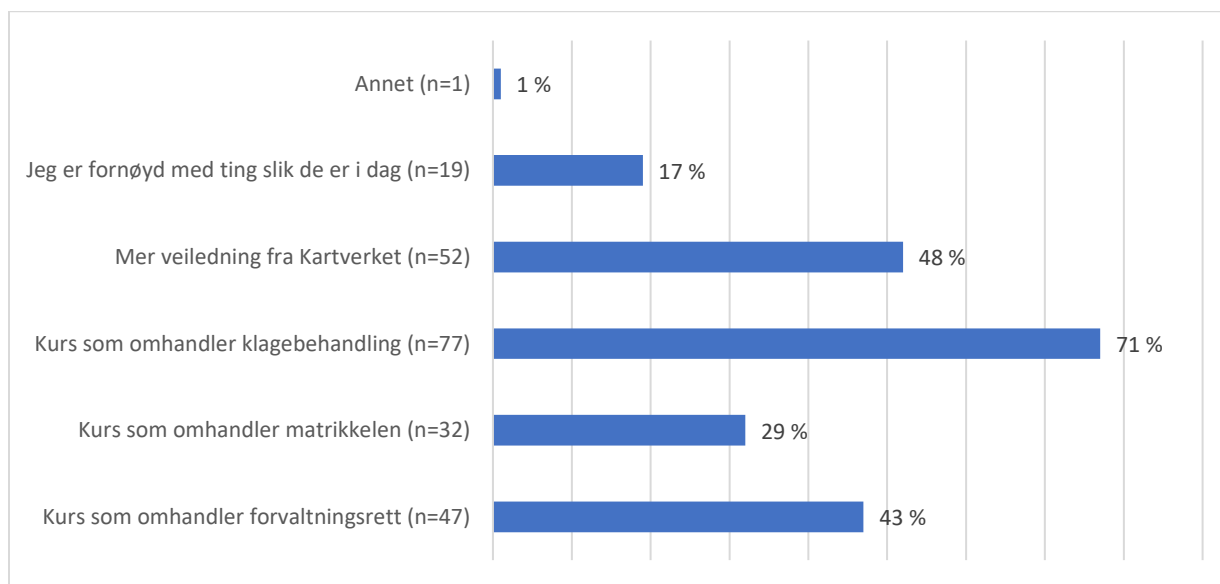

4.4.2 Økt kunnskapsnivå

For å undersøke dagens klageordnings forbedringspotensial ville det være interessant å se om respondentene ønsket seg ett større kunnskapsnivå innenfor relevante områder av dagens klageordning. Dette kan avdekke om det er behov for mer kursing, og etterutdanning av de som i dag jobber med klageordningen, og om det da foreligger et forbedringspotensial ved dette.

Data fra spørreundersøkelsen

I spørreundersøkelsen ble respondentene spurt om hvilke muligheter de ønsket for å få en større kunnskap innen dagens klageordning. I figur 27 ser man hvilke valgmuligheter respondentene ønsker seg for å få større kunnskap innen dagens klageordning. Det vil her være viktig å påpeke at respondentene kunne velge flere svaralternativer, derfor vil liten n overstige stor n. Det er flest respondenter som har svart at de ønsker kurs som omhandler klagebehandling. Deretter er det ganske likt mellom respondenter som ønsker mer veiledning av Kartverket og kurs som omhandler forvaltningsrett.

Figur 27: Hva respondentene ønsker for å få økt kunnskap når det gjelder klagebehandling av oppmålingsforretning og retting av matrikkelen (N=109)

En av respondentene ønsket seg noe annet enn det som var nevnt i svaralternativene. Denne respondenter fikk mulighet til å kommentere hva personen ønsket. Respondenten kommenterte at: «En har lov, forskrift, regjeringen, departement og Kartverket. Det er vanskelig å få oversikt og språket er ofte tungt».

Drøftelse

Det anses som svært positivt at respondentene ønsker seg økt kunnskap innenfor dagens klageordning. Flest av respondentene ønsker seg kurs som omhandler klagebehandling. Dette kurset ville ha omhandlet både forvaltningslovens og matrikkellovens klageregler. Det vil her være viktig å påpeke at som nevnt tidligere er nok matrikkellovens regler om klage relativt klare. Det som gjør matrikkellovens klageregler komplekse er at du også må ha en helhetlig forståelse hele matrikkelloven. En ren kursing i kun klageregelverket vil ikke hjelpe på dette. Her vil det altså mest sannsynlig også være nødvendig å gå igjennom andre sentrale bestemmelser i matrikkelloven, i tillegg til klagereglene etter matrikkelloven og forvaltningsloven.

Videre ønsker 48 % mer veiledning fra Kartverket. Her vil det være viktig å påpeke at Kartverket er sentral matrikkelmyndighet og at de skal administrere det overordnede, samt eksempelvis gi veiledning i regelverket. Det er ikke slik at Kartverket skal gå inn å veilede direkte i enkelt saker.

Det er også noen som ønsker seg kurs som omhandler matrikkelen, og noen som ønsker seg kurs som omhandler forvaltningsrett. Dette er også kurs som vil være til stor hjelp, samt øke kunnskapen til de som i dag arbeider med matrikkelen og dens klageordning. I dag må alle som skal føre matrikkelen igjennom et matrikkelkurs. Dette kurset vil de ha tilgang til etter at kurset er fullført. Så det eksisterer allerede i dag et kurs som omhandler matrikkelen.

17 % er fornøyd med ting slik de er i dag, mens 1 respondent ønsker seg noe annet enn valgmulighetene. Denne personen kommenterte «*En har lov, forskrift, regjeringen, departement og Kartverket. Det er vanskelig å få oversikt og språket er ofte tungt*». Informasjon om klagerett og klagebehandling er i dag spredt rundt på mange forskjellige steder. Dette kan gjøre det vanskelig å få oversikt over gjeldene rett, eller finne den informasjonen en leter etter. Dette gjelder ikke kun for de som arbeider med matrikkelen og dens klageordning, men også for parter. Hadde noe av informasjonen vært samlet, og vært enklere skrevet kunne en nok kanskje ha unngått noen feil og noen klager fra partene. Mange klagesaker omhandler som nevnt privatrettslige forhold, noen av disse klagene kommer kanskje inn fordi det er vanskelig for partene å forstå hva de kan klage på. Igjen vil det være viktig å nevne at kommunen skal veilede partene, samt oppgi klageadgang når et vedtak foreligger.

Empiri fra intervjuene

Innledningsvis fikk alle informantene spørsmål om hva de tenker om at så mange ønsker seg økt kunnskap innen dagens klageordning, noe alle informantene så på som svært positivt.

Informantene fra kommunen fikk så spørsmål om det var noe de kunne tenke seg for å få større kunnskap om dagens klageordning. Informant 3 fra kommunen ønsker seg både kurs i klagebehandling og i forvaltningsrett. Informant 4 fra samme kommune synes kurs om klagebehandling hadde vært på sin plass fra Kartverkets side, særlig med tanke på hva som kan vektlegges av gammel dokumentasjon. Informant 5 fra en annen kommune mener at økt kunnskap om matrikkelen, forvaltningsloven og plan og bygningsrett er sentralt. Videre sier informanten at veiledningen fra Kartverket er særlig viktig for de små kommunene.

Kartverket fikk spørsmål om hvordan de kunne bidra til økt kunnskap. Informant 1 sier da at de har lovkurs og at dette er noe de informerer om. Dette kurset er nå forbedret og digitalt, og det hadde nok vært en fordel om man gikk igjennom dette kurset innimellom. Videre sier informanten at det er mulig å velge ut leksjoner og at man ikke må ta hele kurset. Dette kurset omhandler også klagebehandling. Informanten påpeker at de også har føringskurs, og at det omhandler matrikkelen. Informant 2 fra Kartverket mener de har blitt flinkere, og gjør mer nå enn før. Denne informanten sier at både lovkurs og matrikkelmanndag er gjort tilgjengelig for de som ønsker det.

Når det kommer til at så mange ønsker mer veiledning fra Kartverket, sier informant 1 at Kartverket har en policy på hvor mye de skal veilede og ikke. Kartverket er overordnet myndighet og veiledning er en av mange ting vi gjør sier informant 1. Informanten sier videre at Kartverket ikke går spesifikt inn i enkelt saker, da det er kommunen som skal forvalte dette. Denne informanten tror det er viktig å lage gode rutiner og ha sjekklister.

Videre drøftelse

Som man ser stiller informantene seg positive til økt kunnskap, slik som respondentene i spørreundersøkelsen. Informantene fra kommunen ønsker seg mye av det samme som respondentene fra spørreundersøkelsen. Dog påpekes det at kurs i plan og bygningsrett også vil være fordelaktig da dette regelverket også står sentralt. Videre vil det være nyttig å få vite mer om hvor stor vekt man kan legge på eldre dokumenter. Det å rette åpenbare feil etter matrikkelen ble nytt i 2021 da matrikkelforskriften fikk en ny bestemmelse, herunder § 10 b. Retting etter

eldre dokumentasjon vil dermed være relativt nytt for kommunene, og følgelig vil det være nyttig med mer informasjon og kursing rundt dette.

Kartverket tilbyr allerede flere av kursene som respondentene og informantene ønsker seg. Dette blir det også informert om. Hvorfor ikke flere gjentar disse kursene, men nevner her at de ønsker seg slike kurs er ikke godt å vite. Kanskje tenker de at de ikke har nytte av å gjenta et kurs, men ønsker seg heller et nytt et. Det blir her viktig å nevne det informanten fra Kartverket sa om at kursene har blitt forbedret, og at det selv er mulig å velge ut hvilke leksjoner man ønsker å ta. Lovverket er jo det samme, med unntak av noen lovendringer. Grunnet dette burde det ikke være nødvendig med et helt nytt kurs, og en forbedring av allerede eksisterende kurs burde holde. Repetisjon vil være nyttig når det kommer til forståelsen av lovverket, det er fort gjort å glemme noe.

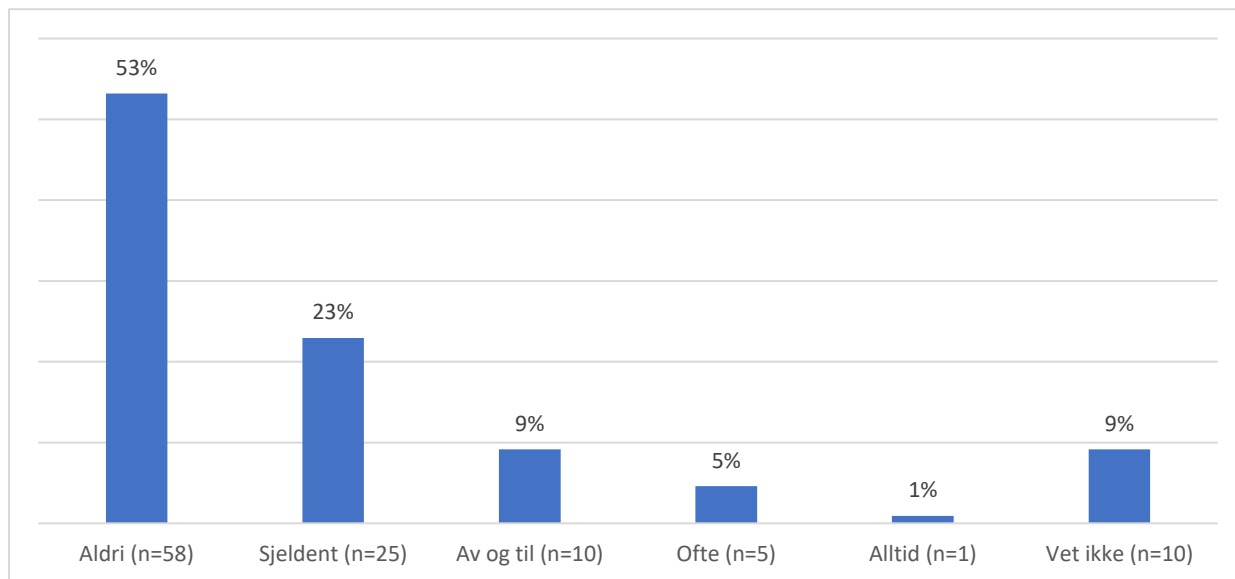
Til slutt skal det igjen bare nevnes at når det kommer til mer veiledning fra Kartverket må man huske på kommunens og Kartverkets rolle ved matrikkelen. Det er kommunen som er lokal matrikkelmyndighet, og Kartverket skal ikke gå inn i den rollen.

4.4.3 Samarbeid

Data fra spørreundersøkelsen

Det var også ønskelig å se om kommunene samarbeider sammen ved klagesaker på oppmålingsforretning og retting av matrikkelen. Et samarbeid kan gjøre at kommunene lærer av hverandre, samt sikre likhet for loven. Dette gjør det også mulig å se om man har lik praksis og om man tolker lovverket likt. Figur 28 viser om kommunene har et samarbeid ved klagesaker eller ikke. Som man ser av figuren, har 53 % av kommunene i undersøkelsen aldri et samarbeid, og 23 % har sjeldent et samarbeid. Videre har 9 % av og til samarbeid. 5 % har ofte samarbeid,

og 1 % har alltid samarbeid. Det 9 % som ikke vet om kommunen samarbeider ved klagesaker.

Figur 28: Om kommunene samarbeider på klagesaker på oppmålingsforretning og retting av matrikkelen (N=109)

Disse resultatene ble tatt med for utdypende svar i intervjuene av kommunene.

Empiri fra intervjuene

For å høre litt med kommunene om de har et samarbeid, eller eventuelt om de tenker at et samarbeid kunne ha vært fordelaktig, ble resultatene over presentert i spørreundersøkelsen. Kommunen til informant 3 og 4 har i utgangspunktet ikke samarbeid med andre kommuner ved slike klagesaker. Informant 3 forteller at de har et ganske stort fagmiljø og at et samarbeid derfor kanskje ikke er så aktuelt. Videre nevner informant 3 og 4 at de ikke nødvendigvis ønsker et samarbeid i konkrete saker, men at det kunne ha vært interessant å vite mer om hvordan nabokommunene jobber. På denne måten kunne man ha fått sammenlignet rutiner, og om man tolker loven riktig eller likt sier informantene.

Informant 5 fra en annen kommune sier at deres kommune er del av et fora. Dette er viktig for å kunne være en del av et større samarbeid, og få mulighet til å ta opp ulike problemstillinger sier informanten. De største kommunene har sikret dette gjennom storkommunegruppa, men det er åpenhet for at de små kommunene kan ta kontakt med oss hvis de trenger bistand i saker som vi kanskje opplever ofte, men som de ikke opplever så ofte. Informanten tror dog at dette kanskje ikke formidles godt nok ut til de små kommunene, eller at de vegrer seg for å ta kontakt med de større kommunene da de kan oppleves som en «store bror». Videre forteller informanten at det

også er samarbeid mellom noen av de små kommunene seg imellom. Fordelen med samarbeid er at man får tilgang til den brede kompetansen sier informanten.

Drøftelse

Som man ser av resultatene er det i dag få kommuner som har ett tett samarbeid når det kommer til klagesaker på oppmålingsforretning og retting av matrikkelen. Dette kan komme av at kommunene ikke føler at det er nødvendig, og at de selv har den kompetansen de trenger for å løse disse klagen. Det er jo også som nevnt få klagesaker og kanskje er dette med på å minske nødvendigheten av et slikt samarbeid. Av intervjuene ser dog informantene fordelene med samarbeid kommunene seg imellom. Dette sikrer som informant 5 nevner den brede kompetansen. Ikke alle kommuner sitter med alle ressurser, og et samarbeid kommunene mellom kan sikre at man får hjelp eller nødvendige ressurser dersom det trengs. Dette kan for eksempel være juridisk bistand av en jurist. Videre kan også være med på å skape en samlet praksis, da kommunene kan få innsikt i hverandres rutiner og hvordan nabokommunene jobber. Det kan også være med på å sikre at loven tolkes likt, og at kommunene kan hjelpe hverandre dersom det skulle være tolkningsspørsmål rundt lovverket.

4.4.4 Sammenfattende drøftelse underproblemstilling 3

For å undersøke underproblemstilling 3 som er; «*Hvilket forbedringspotensial har dagens klageordning for oppmålingsforretning og retting av matrikkelen?*» har det blitt sett nærmere på tre forhold. Disse tre forholdene er hvordan dagens klageordning fungerer, økt kunnskap og samarbeid.

Resultatene viser at mange synes klageordningen fungerer godt, men der er også noen som synes dagens ordning fungerer i «middels» og i «liten grad». Det er også en del som «ikke vet» hvordan de synes dagens klageordning fungerer. Dette kan komme av at det er få klagesaker, og at de ikke føler de har nok grunnlag til å bedømme dagens ordning. Respondentene måtte også kommentere hva de ikke synes fungerer så godt ved dagens klageordning. Av intervjuene fremkom det at en del av kommentarene omhandler forhold en ikke får gjort noe med. Lovverket er slik det er, og flere av forholdene må derfor følges og gjennomføres uavhengig om det kan oppleves som tungvint. Det kom frem av intervjuene at klagesaker oppleves som arbeidskrevende. Gode rutiner, sjekklister og dokumentasjon fra start kan bidra til at klagebehandlingen blir enklere.

De aller fleste ønsker seg økt kunnskap om dagens klageordning. Det er særlig tre muligheter for økt kunnskap respondentene ønsker seg, herunder kurs om klagebehandling, mer veiledning fra Kartverket og kurs om forvaltningsrett. Informantene er også positive til økt kunnskap, og trekker også frem kurs om plan og bygningsrett, samt mer informasjon om hvilke vekt man kan legge på eldre dokumentasjon ved retting av matrikkelen. Det vil i denne sammenheng være viktig å trekke frem at Kartverket allerede tilbyr flere av kursene respondentene og informantene ønsker seg. Mange av disse kursene har blitt forbedret, samt kan en selv velge ut hvilke leksjoner en vil ta. Dette vil være god repetisjon, samt vil disse kursene øke kunnskapen rundt dagens klageordning.

Det er i dag få som samarbeider når det kommer til klagesaker som omhandler oppmålingsforretning og retting av matrikkelen. Dette kan komme av at det er få klagesaker, slik at kommunene ikke føler et behov for samarbeid i enkeltsaker. Det kan også være at kommunene sitter med den kompetansen de selv trenger, og at samarbeid derfor ikke er ønskelig. Et samarbeid kan dog sikre den brede kompetansen, samt skape samlet praksis og lik tolkning av loven. På denne måten kan et samarbeid være nyttig.

For å konkludere underproblemstilling 3 ser man at mange i dag er fornøyd med dagens klageordning, mens noen få ikke er helt fornøyd. Dette tyder på at dagens ordning har et forbedringspotensial. Mange av forholdene som oppleves som tungvinne av kommunen er lovpålagt og må derfor gjennomføres. Disse forholdne kan bli enklere ved gode rutiner, sjekklister og dokumentasjon fra start. Dette vil gjøre klagebehandlingen enklere når det først kommer en klage. Videre ser man at det er et stort ønske om økt kunnskap. Her foreligger det allerede en god del kurs som har blitt forbedret. Dette formidles til kommunene, og de som ønsker økt kunnskap har mulighet til å ta disse kursene. Kanskje må det formidles enda bedre at det er mulighet for kurs, og at en selv kan velge leksjoner da det er et stort ønske mens det på samme tid allerede finnes kurs. Videre kan det også være et forbedringspotensial i økt samarbeid dersom kommunene ønsker dette. Samarbeid kan sikre bedre kompetanse, lage lik praksis og lik tolkning av loven.

5. Konklusjon

Formålet med dette prosjektet har vært å belyse hovedproblemstillingen «*Hvordan fungerer dagens klageordning for oppmålingsforretning og retting av matrikkelen?*». Grunnlaget for å besvare denne problemstillingen kommer av funn og drøftelse gjort av tre underproblemstillinger i kapittel 4. De tre underproblemstillingene omhandler saksbehandling og lovverket, hva kommunene gjør for å unngå klagesaker, samt om dagens klageordning har et forbedringspotensial.

Resultatene fra spørreundersøkelsen, empirien fra intervjuene og drøftelse viser at det i dag er relativt få klagesaker knyttet til oppmålingsforretning og retting av matrikkelen. Dette viser også tidligere forskning. Kommunene behandler i stor grad klagesakene riktig, og får i de fleste tilfellene medhold av Statsforvalteren ved saker som overprøves. Videre viser imidlertid spørreundersøkelsen at klagebehandling eller praktisering av sakstypene kan variere fra kommune til kommune. Dette kan komme av at lovverket tolkes ulikt, eller at kommunene har tilgang på forskjellige ressurser. Her vil det være viktig å påpeke at dette datagrunnlaget var lite. Kommunene har også fokus på ulike tiltak for å unngå klagesaker, både på oppmålingsforretning og retting av matrikkelen. Tiltakene kan blant annet være veiledning av partene, god dokumentasjon og å følge god landmålerskikk.

Basert på funnene og drøftelsen i undersøkelsen kan det konkluderes med at dagens klageordning fungerer relativt godt, men at ordningen har et forbedringspotensial.

Respondentene hadde et stort ønske om større kunnskap om klagebehandling, dette kan blant annet gjøres ved mer kursing og bedre informasjon om de kursene som allerede eksisterer. Lovverket oppleves også som noe vanskelig, og en tydeliggjøring av hva som kan påklages kan være fordelaktig. Dette vil også gjøre det enklere for parter å skjønne hva de kan klage på, noe som kan være med å minimere klager på privatrettslige forhold. Det vil også være positivt dersom praksis fra kommune til kommune er så lik som mulig, da dette vil sikre likhet for loven.

Videre er det positivt at kommunene har fokus på å unngå klagesaker, da mange av tiltakene vil sikre god saksbehandling, praksis og at lovverket følges. Det vil her være viktig å poengtere at kommunen ikke går for langt for å unngå klager. Partene har rett til å klage, samt burde heller ikke en overprøving av Statsforvalteren anses som negativt. Overprøving kan bidra til økt forståelse av lovverket, samt forbedre rutiner dersom det foreligger en feil. Av resultatene i

undersøkelsen ser man at få kommuner samarbeider ved klagesaker på oppmålingsforretning og retting av matrikkelen. Dette kan komme av at det er få klagesaker, og at kommunene sitter med den kompetansen de selv trenger. Det skal her nevnes at et samarbeid har sine positive sider enten om det er et generelt samarbeid, eller et samarbeid i konkrete klagesaker. Samarbeid på tvers av kommunene kan gi økt kompetanse, gjøre saksbehandlingen mer lik, samt gi en felles forståelse av lovverket.

6. Avslutning

I dette kapittelet vil refleksjoner rundt funn og arbeid med oppgaven presenteres. Det vil også bli gitt noen forslag til videre studier.

6.1 Avsluttende refleksjoner

Etter arbeidet med denne oppgaven sitter jeg igjen med inntrykk av at kommunene gjør en god jobb med klagebehandling ved oppmålingsforretning og retting av matrikkelen. Statsforvalteren sier seg som oftest enig i kommunens tiltak. Resultatene tyder på at klageordningen er grei, men at det er rom for forbedring. Det ble nevnt av en av kommunene at klagebehandling er arbeidskrevende, og at dette er noe man kvier seg for. Jeg har, som informantene i Kartverket, troen på at gode rutiner, sjekklister og dokumentasjon fra startfasen i en sak vil gjøre dette arbeidet mindre krevende.

Denne undersøkelsen, samt undersøkelsen til Aimand, Sky og While (2020), tyder begge på at det i dag er relativt få klagesaker. Undersøkelsen til Aimand, Sky og While (2020) tyder på at mange klagesaker omhandler privatrettslige forhold, noe som også ble nevnt under intervjuene i denne undersøkelsen. Siden mange klager omhandler privatrettslige forhold, får jeg inntrykk av at det er vanskelig for partene å forstå hva de kan klage på, og at lovverket nok oppleves som noe vanskelig. Jeg anser det dermed som positivt at mange kommuner har fokus på god dialog, og veiledning av partene. Dette kan bidra til at partene forstår hvilket grunnlag de kan klage på, samt at privatrettslige forhold må løses av jordskifteretten og tingretten for å få en rettslig bindende avgjørelse.

I etterkant ser jeg at det er ting som kunne ha vært gjort annerledes ved oppgaven. Kombinert metode har vært tidkrevende, men svært lærerikt. Denne metoden vil nok i enda større grad egne seg dersom man er flere som jobber sammen. Da ville en ha hatt tid til enda flere intervjuer, noe som kunne ha vært fordelaktig for å få flere perspektiver på dagens klageordning. Med den

kunnskapen jeg sitter igjen med ser jeg også at noen av spørsmålene i spørreundersøkelsen ikke er like relevante som først antatt i tidlig fase av prosjektet. I dag ville jeg ha byttet ut noen av spørsmålene. Det kunne for eksempel ha vært interessant å vite mer om hvilke hjemler som ble benyttet i klagesakene, samt stille noen spørsmål om hva klagen faktisk omhandler.

6.2 Forslag til videre studier

I etterkant av arbeidet ser man at det fremdeles kan være interessant å få et enda større perspektiv på hvor mange klagesaker det faktisk er. I dette tilfellet kan det dermed være spennende med forskningsprosjekter som ser nærmere på antall klagesaker for hele landet. En vet lite om hvorfor det er få klagesaker, og dette kunne vært undersøkt nærmere.

Datagrunnlaget i denne oppgaven var relativt lite når det kom til hvorvidt saksbehandlingen av klager er lik i hele landet. En studie av dette kunne også ha vært relevant. Her kan man eksempelvis ta for seg noen klagesaker, og se nærmere på om kommuner har behandlet klagen likt. Det vil også her være mulig å se nærmere på om sakstypene etter matrikeloven, eksempelvis retting av matrikkelen og oppmålingsforretning praktiseres likt.

Videre kan det også undersøkes hvordan parter i klagesaker opplever dagens klageordning. Her kan man se nærmere på hvorfor så mange parter klager på privatrettslige forhold, og det kan også være interessant å se hvordan partene opplever system og kommunens behandling.

Referanser

- Aimand, L., Sky, H. M. & Vhile, K. (2020). *Klagesaker etter matrikkelloven* [Bacheloroppgave, Institutt for byggfag, Høgskulen på Vestlandet]. Unit.
https://hvlopen.brage.unit.no/hvlopen-xmlui/bitstream/handle/11250/2659640/amiand_Sky_Vhile.pdf?sequence=1
- Andersen, G. (2019). *Valg av forskningsmetode* NDLA. Hentet 13.04.2023 fra <https://ndla.no/subject:1:54b1727c-2d91-4512-901c-8434e13339b4/topic:2:432baee9-5671-47ce-870e-48b8fc3b7a42/topic:2:7d43618f-5198-4b32-9e3f-74c7d73ffb27/resource:1:56937>
- Bergsholm, E. (2019). *Rettigheter i fast eiendom : en innføring i tingsrett* (2. utg.). Fagbokforlaget.
- Bernt, J. F. (2017). *Norsk Lovkommentar: Forvaltningsloven* (Note 762). Rettsdata.no.
- Bragdø-Ellenes, S. C. & Abusland, T. (2017). *Forvaltningsrett i et nøtteskall*. Gyldendal.
- Creswell, J. W. & Plano Clark, V. L. (2011). *Designing and conducting mixed methods research* (2. utg.). Sage.
- Fangen, K. (2022). *Kvalitativ metode* De nasjonale forskningsetiske komiteene Hentet 13.04.2023 fra <https://www.forskningsetikk.no/ressurser/fbib/metoder/kvalitativ-metode/>
- Faafeng, V. G., Holth, F., Høgvard, D. & Sky, P. K. (2020). *Matrikkelloven Lovkommentar*. Universitetsforlaget.
- Gammelmo, L. (2020). *Endring av fast eiendom : forsvarlig saksbehandling*. Universitetsforlaget.
- Haraldsen, G. (1999). *Spørreskjemametodikk etter kokebokmetoden*. Ad Notam Gyldendal.
- Johannessen, A., Christoffersen, L. & Tufte, P. A. (2016). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode* (5. utg.). Abstrakt.
- Kartverket. (2015). *Kurs i matrikkelføring - Den norske eiendomsregistreringens historie* Kartverket Hentet 26.04.2023 fra <https://www.kartverket.no/globalassets/eiendom/skjema/den-norske-eiendomsregistreringens-historie.pdf>
- Kartverket. (2022). *Matrikkelen - Norges eiendomsregister*. Hentet 05.04.2023 fra <https://www.kartverket.no/eiendom/eiendoms grenser/matrikkelen-norgeseiendomsregister>
- Kartverket. (2023). *Antall matrikkelenheter, bygg og adresser i matrikkelen - Last ned matrikkelrapporter* Kartverket Hentet 10.05.2023 fra <https://www.kartverket.no/eiendom/lokal-matrikkelmyndighet/datakvalitet/last-ned-matrikkelrapporter>
- Kartverket. (u.å.). *Matrikkelen - Dine eiendoms grener, bygninger, boliger og adresser* Hentet 24.04.2023 fra <https://www.kartverket.no/globalassets/eiendom/matrikkel/informasjonsbrosjyre-om-matrikkelen/matrikkel-infobrosjyre-a4.pdf>
- Kommunal- og distriksdepartementet. (2023). *Matrikkelen og Matrikkellova* Regjeringen. Hentet 14.05.2023 fra <https://www.regjeringen.no/no/tema/plan-bygg-og-eiendom/kart/matrikkelen/id614667/>
- Kommunal- og distriksdepartementet. (u.å.). *Saksgang: Kommunereformen* Regjeringen Hentet 29.04.2023 fra <https://www.regjeringen.no/no/dokument/dep/kdd/sak/saksgang-kommunereformen/id2607187/>

- NJKF & HiB. (2012). *Retningslinjer for god landmålerskikk* Kart og plan Hentet 25.04.2023 fra <http://www.kartogplan.no/Hefter/KP2-2012/Retningslinjer%20for%20god%20landm%E5lerskikk.pdf>
- Sevatdal, H. (2017). *Eigedomshistorie: Hovudliner i norsk eigedomshistorie frå 1600-talet fram mot nåtid* (P. K. Sky & E. Berge, Red.). Universitetsforlaget
- Statistisk sentralbyrå. (2021). *Regionale inndelinger 2020: En oversikt over standarder i norsk offisiell statistikk* Hentet 17.04.2023 fra https://www.ssb.no/offentlig-sektor/offentlig-forvaltning/artikler/regionale-inndelinger-2020/_attachment/inline/33ea12e7-3c8e-4a1e-be0b-cfd6ca476b66:083a78030f49bbe43587436b9713748301e15506/NOT%202021-29_web.pdf

Lover og forskrifter

- Lov 13. august 1915 nr. 6 om rettergangsmåten for tvistemål (tvistemålsloven)
- Lov av 10 februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven)
- Lov av 23. juni 1978 om kartlegging, deling og registrering av grunneiendom (delingsloven)
- Lov 17. juni 2005 nr. 90 om rettergang og mekling i sivile tvister (tvisteloven)
- Lov av 17 juni 2005 nr. 101 om eigedsregistrering (matrikkellova)
- Forskrift av 26 juni 2009 nr. 864 om eiendomsregistrering (matrikkelforskriften)

Forarbeider

- Innst.165 L (2017–2018) - *Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Endringer i matrikkellova m.m. (organisering av eigedsoppmåling) og om Endringer i eierseksjonsloven m.m. (tilpassing til ny organisering av eigedsoppmålinga.*
- NOU 1999:1 - *Lov om eiendomsregistrering
Om et forbedret eiendomsregister og forslag til ny lov om eiendomsregistrering til erstatning for delingsloven*
- NOU 2019: 5 - *Ny forvaltningslov — Lov om saksbehandlingen i offentlig forvaltning (forvaltningsloven)*
- Ot.prp. nr. 70 (2004-2005) - *Om lov om eiendomsregistrering*
- Ot.prp. nr. 57 (2006-2007) - *Om lov om endringer i lov 17. juni 2005 nr. 101 om eigedsregistrering o.a*
- Prop. 148 L (2016-2017) - *Endringer i matrikkellova m.m. (organisering av eigedsoppmåling)*

Rettspraksis

LG-2022-42944

Saker behandlet av Statsforvalteren

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark. (2021). Sak nr. 2021/2891. Klage over matrikkelføring - Færder kommune.

Statsforvalteren i Agder. (2023). Sak nr. 2021/10235. Behandling av klage over avslag på krav om retting av matrikkelen – Arendal kommune

Vedlegg

Vedlegg 1 – Spørreundersøkelsen

Vedlegg 2 – Informasjonsskriv og samtykkeerklæring

Vedlegg 3 – Intervjuguide kommunen

Vedlegg 4 – Intervjuguide Kartverket

Vedlegg 5 – Vurdering av meldeskjema

Spørreskjema om klageordningen ved oppmålingsforretning og retting av matrikkelen kopi

Vil du delta i forskningsprosjektet «Klageordningen relatert til oppmålingsforretning og retting av matrikkelen?»

Dette er en henvendelse til deg om å delta i et forskningsprosjekt (masteroppgave) hvor formålet er å gi en fremstilling av dagens klageordning, og se om det finnes forbedringspotensiale. I dette skrivet gis det informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

I dette forskningsprosjektet ønsker jeg å belyse dagens klageordning i forbindelse med oppmålingsforretning og retting av matrikkelen. Det vil i oppgaven være sentralt å se på hvilke problemer kommunen, statsforvalteren og Kartverket møter på. Målet med oppgaven vil være å gi en fremstilling av dagens klageordning, og se om det finnes forbedringspotensiale for ordningen. Prosjektet er avsluttende master innen Eiendom på Norges miljø- og biovitenskaplige universitet (NMBU).

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Norges miljø- og biovitenskaplige universitet/NMBU er ansvarlig for prosjektet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Du får spørsmål om å delta fordi du jobber med matrikkelfaglige oppgaver i kommunen. Dersom du ikke er rett person til å svare på undersøkelsen, send gjerne kontaktinformasjon til den som kan svare på undersøkelsen til thea.karoline.hilstad.mangset@nmbu.no. Undersøkelsen videresendes da til rett person.

Hva innebærer det for deg å delta?

Hvis du velger å delta i prosjektet, innebærer det at du fyller ut et spørreskjema (Nettskjema). Det vil ta deg ca. 10 til 20 minutter. Spørreskjemaet inneholder spørsmål om hvordan du opplever dagens klageordning for klagesaker på matrikkelen, med hovedfokus på klager på oppmålingsforretning og retting av matrikkelen. De fleste spørsmålene vil være avkryssning, men noen spørsmål innebærer et skriftlig svar. Dine svar fra spørreskjemaet blir registrert elektronisk.

Det er frivillig å delta

Spørreundersøkelsen sendes ut til alle kommuner i landet. Det er frivillig å delta i prosjektet, men all deltagelse vil være av stor betydning. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle dine personopplysninger vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Jeg vil bare bruke opplysningene om deg til formålene jeg har fortalt om i dette skrivet. Jeg behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket. Spørreundersøkelsen er anonym (kommunenavn vil ikke benyttes i presentasjon av datamaterialet), og du vil ikke kunne gjenkjennes i publikasjon. Databehandleren som samler inn, bearbeider og lagrer dataen er Nettskjema.

Hva skjer med personopplysningene dine når forskningsprosjektet avsluttes?

Prosjektet avsluttes når oppgaven blir levert ca. 15. mai 2023. Etter prosjektslutt vil datamaterialet med dine personopplysninger slettes.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Jeg behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke. Personopplysningene innhentet om deg vil behandles konfidensielt. Det er kun jeg som arbeider med oppgaven og mine veiledere som vil ha tilgang til denne informasjonen. All informasjon vil være lagret på passordbeskyttet PC.

På oppdrag fra Norges miljø- og biovitenskaplige universitet har NSD – Norsk senter for forskningsdata vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke opplysninger jeg behandler om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene
- å få rettet opplysninger om deg som er feil eller misvisende
- å få slettet personopplysninger om deg
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger

Hvordan kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til masteroppgaven, eller ønsker å vite mer om eller benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med: Thea Karoline Hilstad Mangset;

thea.karoline.hilstad.mangset@nmbu.no. NMBU sitt personvernombud er Hanne Pernille Gulbrandsen; personvernombud@nmbu.no. Hvis du har spørsmål knyttet til Personverntjenester sin vurdering av prosjektet, kan du ta kontakt med:

NSD – Norsk senter for forskningsdata AS på epost (personverntjenester@sikt.no) eller på telefon: 53 21 15 00.

Med vennlig hilsen,

Thea Karoline Hilstad Mangset

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet «Klageordningen relatert til oppmålingsforretning og retting av matrikkelen», og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- å delta i spørreundersøkelsen

Nedenfor vil det komme spørsmål som omhandler klage på oppmålingsforretning og retting av matrikkelen.

Med klage på oppmålingsforretning og retting av matrikkelen er det her ment klage hjemlet etter matrikkelloven § 46. Oppmålingsforretning gjennomføres etter matrikkelloven § 33, mens retting av matrikkelen gjennomføres etter matrikkelloven § 26.

1. Hvilken kommune jobber du i?

2. Hva er befolkningsmengden i din kommune?

Velg ett svar.

Under 2.000
2.000 - 4.999
5.000 - 19.999
20.000 - 49.999
50.000 eller mer

3. Hvilken rolle har du?

Leder
Landmåler
Saksbehandler
Innleid konsulent
Annen

Hvilken "Annen" rolle har du?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Annen » er valgt i spørsmålet «3. Hvilken rolle har du? »

4. Var kommunen du jobber i en del av kommunesammenslåingen i 2020?

Velg ett svar.

Ja
Nei

I hvor stor grad er behandlingen av klagesaker som omhandler oppmålingsforretning og retting av matrikkelen lik etter kommunesammenslåingen?

Oppmålingsforretning

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja » er valgt i spørsmålet «4. Var kommunen du jobber i en del av kommunesammenslåingen i 2020? »

Ingen forskjell
I liten grad
I middels grad
I stor grad
I veldig stor grad
Vet ikke

Retting av matrikkelen

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja » er valgt i spørsmålet «4. Var kommunen du jobber i en del av kommunesammenslåingen i 2020? »

Ingen forskjell
I liten grad
I middels grad
I stor grad
I veldig stor grad
Vet ikke

Hvis du kjenner til forskjeller før og etter kommunesammenslåingen utdyp disse

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja » er valgt i spørsmålet «4. Var kommunen du jobber i en del av kommunesammenslåingen i 2020? »

5. Hvor lang arbeidserfaring har du innen eiendomsfagene?

Med eiendomsfagene menes i denne sammenheng arbeidserfaring med plan- og bygningsloven, matrikkelloven, eierseksjonsloven og delingsloven.

0-5 år

6-10 år

11-15 år

16-20 år

Mer enn 20 år

6. Behandler din kommune klagesaker selv eller gjør noen andre det for dere?

Behandler selv

Noen andre behandler for oss

Vet ikke

Hvem behandler klagesakene for dere?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Noen andre behandler for oss » er valgt i spørsmålet «6. Behandler din kommune klagesaker selv eller gjør noen andre det for dere? »

7. Hvor mange klagesaker på oppmålingsforretning og retting av matrikkelen behandlet din kommune i 2022?

Oppmålingsforretning

Ingen

1-3

4-6

7-10

Mer enn 10

Vet ikke

Retting av matrikkelen

Ingen

1-3

4-6

7-10

Mer enn 10

Vet ikke

8. Hvor mange klagesaker på oppmålingsforretning og retting av matrikkelen ble i 2022 sendt til statsforvalteren for behandling?

Oppmålingsforretning

Ingen

1-3

4-6

7-10

Mer enn 10

Vet ikke

Retting av matrikkelen

- Ingen
- 1-3
- 4-6
- 7-10
- Mer enn 10
- Vet ikke

9. Hvor mange vedtak ble opphevet av statsforvalteren i 2022 og fikk ny behandling av kommunen?**Oppmålingsforretning**

- Ingen
- 1-3
- 4-6
- 7-10
- Mer enn 10
- Vet ikke

Retting av matrikkelen

- Ingen
- 1-3
- 4-6
- 7-10
- Mer enn 10
- Vet ikke

10. Gjør din kommune noe for å unngå klagesaker på oppmålingsforretning og retting av matrikkelen?

- Ja
- Nei
- Vet ikke

Hva gjør din kommune for å unngå klagesaker om oppmålingsforretning?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «10. Gjør din kommune noe for å unngå klagesaker på oppmålingsforretning og retting av matrikkelen?»

Hva gjør din kommune for å unngå klagesaker om retting av matrikkelen?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «10. Gjør din kommune noe for å unngå klagesaker på oppmålingsforretning og retting av matrikkelen?»

11. Hvilken lov benyttes i hovedsak ved saksbehandlingen av klager på oppmålingsforretning og retting av matrikkelen?

Velg ett svar.

Oppmålingsforretning

- Matrikkelloven

Forvaltningsloven

Begge lovene benyttes like mye

Vet ikke

Retting av matrikkelen

Matrikkelloven

Forvaltningsloven

Begge lovene benyttes like mye

Vet ikke

12. I hvilken grad har endringer i regelverket for retting og klage ikraftsatt 01.01.2021 gjort saksbehandlingen av klager enklere?

Her er det endringer i matrikkelforskriften §§ 10, 10a og 10 b for retting og §§ 20 til 22 for klage, og endring i matrikkelloven § 26 tredje ledd det spørres om.

I veldig liten grad

I liten grad

I middels grad

I stor grad

I veldig stor grad

Vet ikke

13. I hvor stor grad opplever du at det kan være vanskelig å forstå reglene om klage etter matrikkelloven?

I veldig liten grad

I liten grad

I middels grad

I stor grad

I veldig stor grad

Vet ikke

14. I hvor stor grad opplever du at det kan være vanskelig å forstå reglene om klage etter forvaltningsloven?

I veldig liten grad

I liten grad

I middels grad

I stor grad

I veldig stor grad

Vet ikke

15. I hvilken grad syns du dagens klageordning fungerer?

I veldig liten grad

I liten grad

I middels grad

I stor grad

I veldig stor grad

Vet ikke

16. Hva fungerer ikke ved dagens klageordning?

17. Samarbeider din kommune med andre kommuner når det kommer til klagesaker på oppmålingsforretning og retting av matrikkelen?

Velg ett svar

Aldri

Sjeldent

Av og til

Ofte

Alltid

Vet ikke

18. Kunne du tenke deg noen av følgende muligheter for å få større kunnskap om klagebehandling av oppmålingsforretning og retting av matrikkelen?

Her er det mulig å velge flere svar.

Kurs som omhandler klagebehandling

Mer veiledning fra Kartverket

Kurs som omhandler matrikkelen

Kurs som omhandler forvaltningsrett

Annet

Jeg er fornøyd med slik ting er i dag.

Utdyp hva knyttet til svaralternativet "Annet" du kunne tenke deg:

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Annet» er valgt i spørsmålet «18. Kunne du tenke deg noen av følgende muligheter for å få større kunnskap om klagebehandling av oppmålingsforretning og retting av matrikkelen?»

19. Hvilken utdanning har du?

Velg ett svar.

Ingen eller videregående

Høyere utdanning 1-årig

Høyere utdanning 2-årig

Høyere utdanning 3-årig

Høyere utdanning 4-årig

Høyere utdanning 5-årig eller mer

20. Kommenter gjerne under dersom du har noen problemstillinger eller utfordringer du mener er viktige i forbindelse med dagens klageordning.

Vedlegg 2

Vil du delta i forskningsprosjektet

«Klageordningen relatert til oppmålingsforretning og retting av matrikkelen?»

Dette er en henvendelse til deg om å delta i et forskningsprosjekt (masteroppgave) hvor formålet er å gi en fremstilling av dagens klageordning ved matrikkelen, og se om det finnes forbedringspotensial ved ordningen. I dette skrevet gir jeg deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

I dette forskningsprosjektet ønsker jeg å belyse dagens klageordning i forbindelse med oppmålingsforretning og retting av matrikkelen. Målet med oppgaven vil være å gi en fremstilling av dagens klageordning, og se om det finnes forbedringspotensial for ordningen. Prosjektet er avsluttende master innen Eiendom på Norges Miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU).

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Norges miljø- og biovitenskapelige universitet/NMBU er ansvarlig for prosjektet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Du får spørsmål om å stille til intervju fordi du jobber med matrikkelfaglige oppgaver. Det er personer i kommunen og kartverket som får spørsmål om å delta.

Hva innebærer det for deg å delta?

Hvis du velger å delta i prosjektet innebærer det at du stiller til et intervju. Intervjuet vil enten foregå fysisk eller digitalt via Zoom, Teams eller over telefon. Spørsmålene i intervjuet vil omhandle hvordan dagens klageordning fungerer i praksis, og hvordan klageordningen kan forbedres. Jeg ønsker å høre dine erfaringer og synspunkter.

Intervjuet vil ta ca. 30 til 60 minutter, men dette kan variere noe. Det er ønskelig med lydopptak av intervjuet for å sikre størst mulig utbytte. Før et eventuelt lydopptak vil det spørres om samtykke til dette før intervjuet begynner. All data som samles inn vil anonymiseres, og det vil slettes når prosjektet er ferdig.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket

tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle dine personopplysninger vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Jeg vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Jeg behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket. Intervjuene vil anonymiseres. Det er kun jeg som arbeider med oppgaven og mine veiledere som vil ha tilgang til informasjonen. All innhentet informasjon lagres på passordbeskyttet pc.

Hva skjer med personopplysningene dine når forskningsprosjektet avsluttes?

Prosjektet avsluttes når oppgaven blir levert ca. 15. Mai 2023. Etter prosjektslutt vil datamaterialet med dine personopplysninger slettes.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Jeg behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke. Personopplysningene innhentet om deg vil behandles konfidensielt. Det kun jeg som arbeider med oppgaven og mine veiledere som vil ha tilgang til denne informasjonen. All informasjon vil være lagret på passordbeskyttet PC.

På oppdrag fra *Norges miljø- og biovitenskaplige universitet* har NSD – Norsk senter for forskningsdata vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke opplysninger vi behandler om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene
- å få rettet opplysninger om deg som er feil eller misvisende
- å få slettet personopplysninger om deg
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger

Hvordan kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til masteroppgaven, eller ønsker å vite mer om eller benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med: Thea Karoline Hilstad Mangset; thea.8.karo@hotmail.com. NMBU sitt personvernombud er Hanne Pernille Gulbrandsen; personvernombud@nmbu.no.

Hvis du har spørsmål knyttet til Personverntjenester sin vurdering av prosjektet, kan du ta kontakt med:

- NSD – Norsk senter for forskningsdata AS på epost (personverntjenester@sikt.no) eller på telefon: 53 21 15 00.

Med vennlig hilsen

Thea Karoline Hilstad Mangset

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet «Klageordningen relatert til oppmålingsforretning og retting av matrikkelen?», og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- å delta i *intervju*
- at studentene kan gi opplysninger om meg til prosjektet

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet

---

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Vedlegg 3

Intervjuguide kommunen

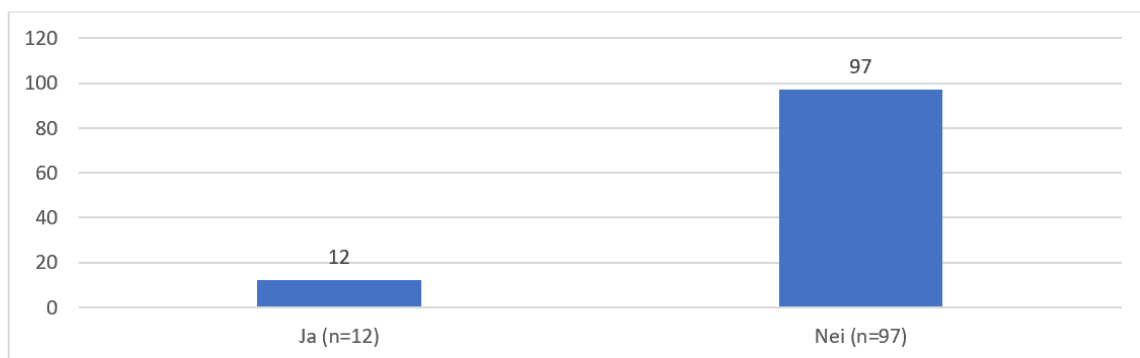
Informasjon om oppsettet av intervjuguiden:

Intervjuguiden starter med noen generelle innledende spørsmål. Etter dette vil det bli presentert noen resultater fra spørreundersøkelsen, deretter følger noen spørsmål om dine tanker rundt disse resultatene. Det kan også komme noen utdypningsspørsmål underveis i intervjuet som ikke er nevnt i intervjuguiden. Diagrammene er markert med n = som viser antallet som har svar på hvert svaralternativ. Stor N i bildetekst viser det totale antallet som har svart på spørsmålet.

Innledende spørsmål:

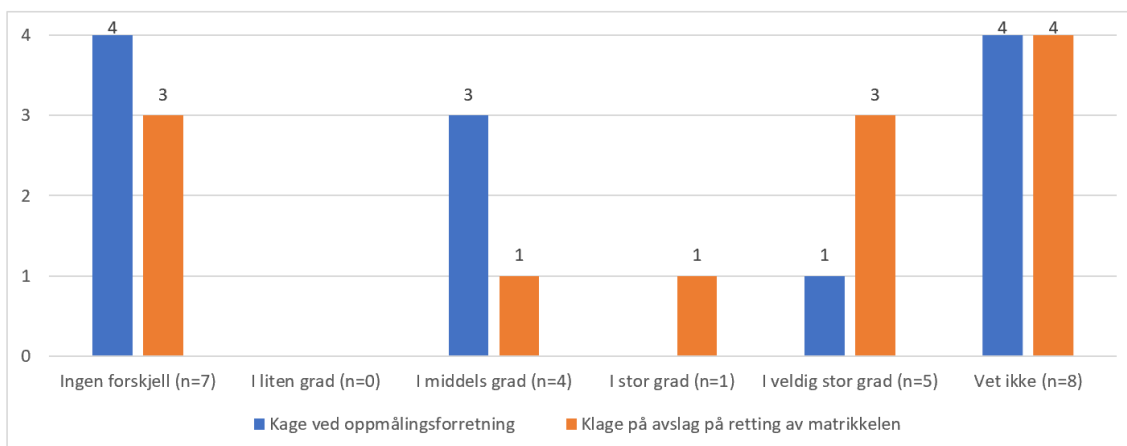
1. Hva er din stilling, og hva jobber du i hovedsak med?
2. Hvilken utdanning har du?
3. Hvor lang arbeidserfaring har du innen eiendomsfagene?
(Med eiendomsfagene menes i denne sammenheng arbeidserfaring med plan- og bygningssloven, matrikkelloven, eierseksjonsloven og delingsloven)
4. Hvor mange klagesaker hadde din kommune på oppmålingsforretning og retting av matrikkelen i 2021?

Resultater og spørsmål som omhandler kommunesammenslåingen fra 2020:

Figur 15: kommunesammenslåing (N=109)

Figur 16: Forskjell i saksbehandling av klagesaker på oppmålingsforretning og retting av matrikkelen etter kommunesammenslåingen i 2020 (N=12)

«Kommunen ble sammenslått med en liten kommune (ca.1000 innbyggere), så her ble det ingen forskjeller i oppmålingsarbeidet.»

«Stor kommunen har fått tilgang til skylddelinger og har nok interne ressurser til å rekonstruere og avklare eiendomsgrenser. System for kontorforretninger, varsel til berørte parter, matrikkelføring og utsendelse av matrikkelbrev. Sammenslåtte kommune hadde ikke egen oppmåler og kommunene var avhengig av kjøp av konsulent tjenester. Ble derfor ikke brukt ressurser på saker som ikke var rekvirert som oppmålingsforretning.»

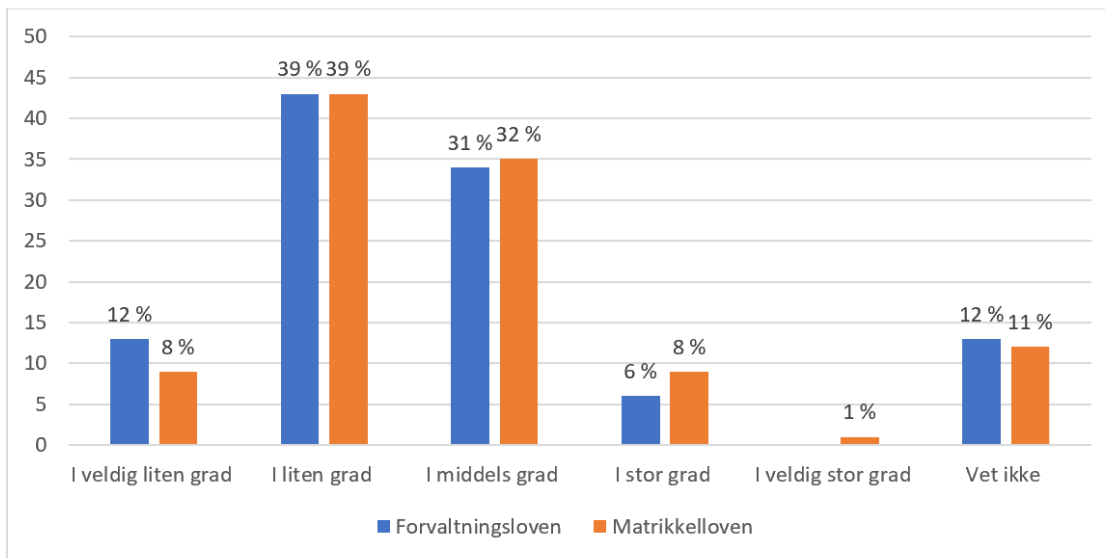
«Matrikkelloven åpner for ulik tolkning av hvordan gjøre ting i praksis og det var store forskjeller i hvordan dette var utøvd i de to kommunene.»

«Krav om retting har økt i veldig stor grad. Mye av kravene om retting kommer fra det som tidligere var mer landlige/mindre urbane deler av kommunen før sammenslåingen. Vi har også generelt stort fokus kvalitetsheving av matrikkelen og god del rettesaker initieres av kommunen, spesielt i områdene som ble tilført bykommunen.»

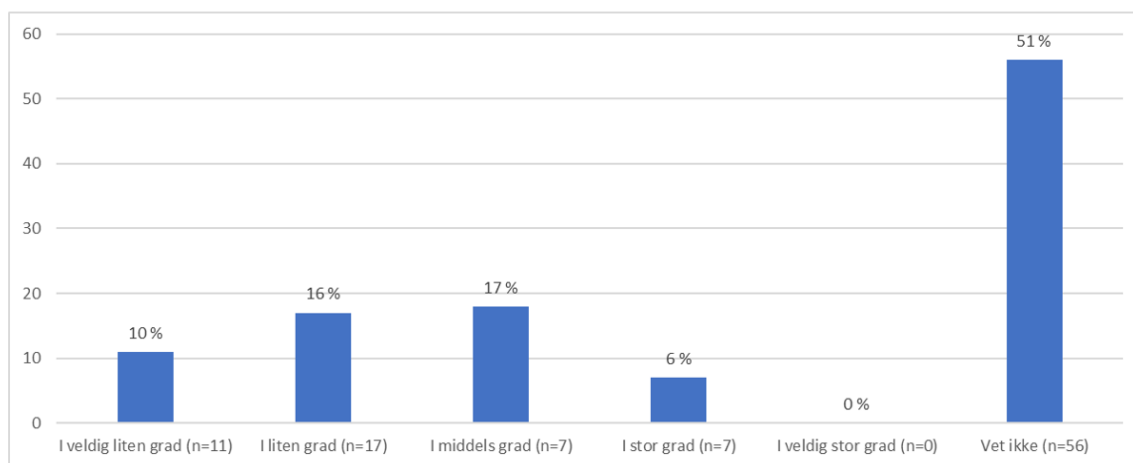
Figur 17: Utdypende kommentarer om forskjell i praksis etter kommunesammenslåingen i 2020

5. Var din kommune en del av kommunesammenslåingen i 2020? Hvis ja opplevde du noen av forskjellene i tekstboksen ovenfor eller noen andre forskjeller?
6. Tenker du at det kan være problematisk hvis saksbehandlingen ikke er lik landet rundt? Hvis ja på hvilken måte kan det være problematisk?

Resultater og spørsmål som omhandler lovforståelse:

Figur 18: I hvilken grad respondentene synes det kan være vanskelig å forstå klagereglene etter forvaltningsloven og matrikkelloven (N=109)

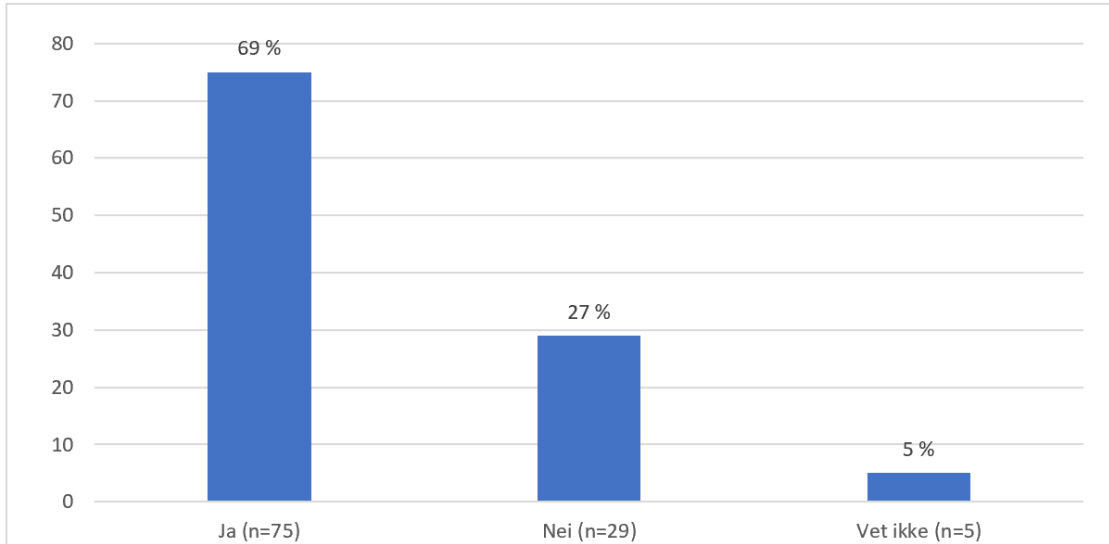

Figur 23: I hvilken grad respondentene synes lovendringene som trådte i kraft 01.01.21 har gjort saksbehandling av krav om retting enklere (N=109)

7. Har du opplevd at matrikkelloven eller forvaltningslovens regler om klage kan være vanskelig å forstå? Hvis ja er det noe spesielt som oppleves som vanskelig?
8. Er det tiltak som kan gjøres for at lovverket blir tydeligere? Hvilke tiltak kan dette eventuelt være?

9. Hva syns du om lovendringene ikraftsatt 01.01.2021? (Her er det endringer i matrikkelforskriften §§ 10, 10a og 10 b for retting og §§ 20 til 22 for klage, og endring i matrikkelloven § 26 tredje ledd det spørres om)

Resultater og spørsmål som omhandler hva kommunene gjør for å unngå klagesaker:

Figur 24: Denne figuren viser om kommunene gjør noe for å unngå klagesaker på oppmålingsforretning og retting av matrikkelen (N=109)

Tabell 5: Hva kommunene gjør for å unngå klagesaker på oppmålingsforretning (N=75)

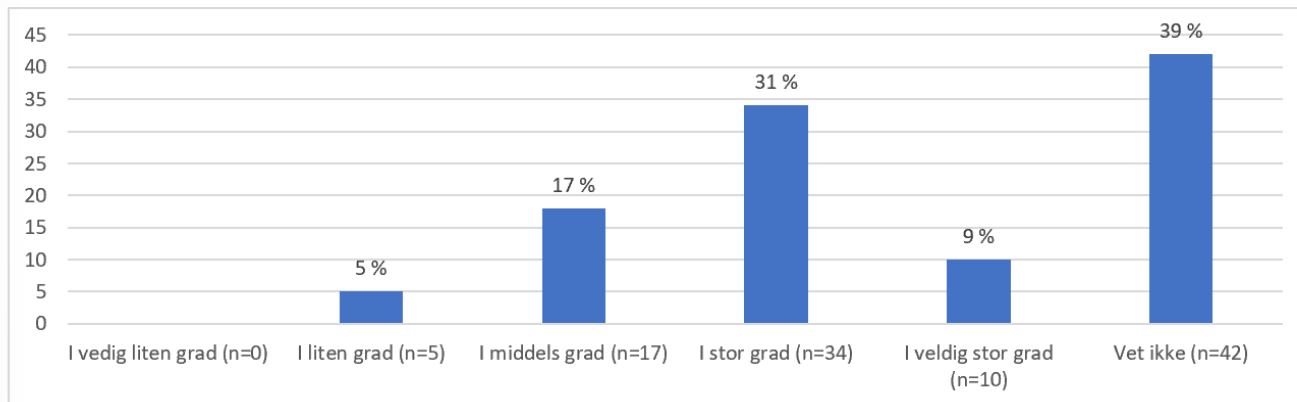
Hva kommunene gjør for å unngå klagesaker på oppmålingsforretning	Antall
Følge god landmålerskikk	14
God veiledning og dialog med partene	46
Gode forberedelser før oppmåling	9
Kurs og etterutdanning	2
Gode rutiner	7
Følge lover og regler	13
Lage gode protokoller og sende ut protokoller	8
Holde saken innenfor sakens rammer	1
Være nøytral	1
Levere god kvalitet	5
God dokumentasjon	11
Opplyse om klageadgang	2
Dialog før klage sendes til statsforvalteren	1
Følge veiledningsmateriell fra Kartverket	1
I noen tilfeller bes det om uttalelse til gjennomført forretning før den føres i matrikkelen	1
Gå gjennom tidligere klagesaker og forbedre rutiner om nødvendig	1
Anbefale jordskifte ved uenighet eller om dette vil være bedre for partene	7

Tabell 6: Hva kommunene gjør for å unngå klagesaker på retting av matrikkelen (N=75)

Hva kommunene gjør for å unngå klagesaker på retting av matrikkelen	Antall
Veiledning og dialog med partene	39
God dokumentasjon	21
Gode forberedelser	6
Varsle om at retting er gjort	2
Varsle i forkant av retting	13
Følge god landmålerskikk	2
Høre på partene	4
Følge lover og regler	8
Matrikkelføre kun om det er enighet om endringen	5
Levere kvalitet	4
Henvise til Kartverket	1
Innhente godkjenning av partene	5
Rask matrikkelføring etter forretningen	2
Være bevisst på hvordan matrikkelen skal føres	1
Anbefale jordskifteretten	3
Grundig utredning	3
Dialog med klager før klage sendes videre til statsforvalter	1
Gode rutiner	1

10. Hva gjør din kommune for å unngå klagesaker, og hvorfor er de tiltakene dere gjør viktig? Se gjerne etter om dere gjør noen av tiltakene i tabell 1 og 2 ovenfor.

Resultater og spørsmål som omhandler i hvilken grad dagens klageordning fungerer:

Figur 27: I hvilken grad respondentene synes dagens klageordning ved klage på oppmålingsforretning og retting av matrikkelen fungerer (N=109)

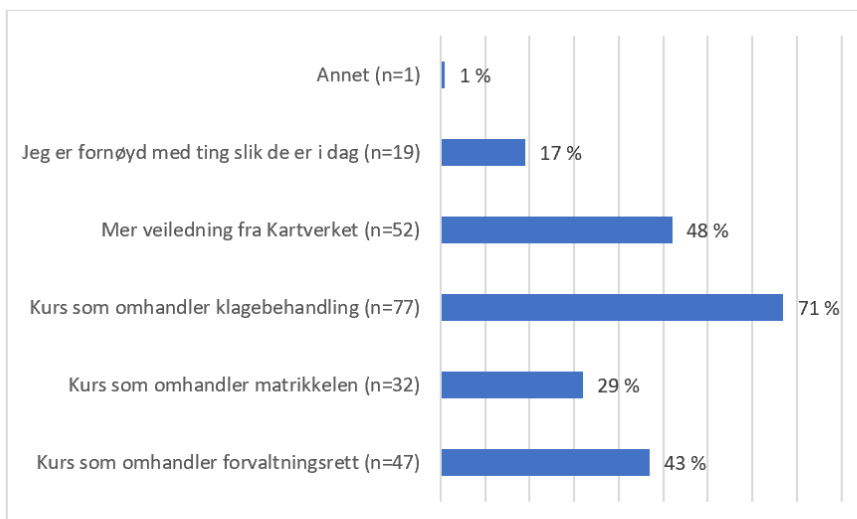
Tabell 8: Kommentarer fra spørreundersøkelsen om hva som ikke fungerer ved dagens klageordning

Kommentarer fra spørreundersøkelsen om hva som ikke fungerer ved dagens klageordning
Det kan være vanskelig å forstå hva som kan rettes, og skillet mellom retting og klager
Tungvint å rette med mye varsling
Klagesaker er kompliserte og ofte uforutsigbare. Klageprosessen blir ofte veldig formell og tar bort noe av det faglige fokuset.
Part kan klage på forhold som ikke påvirker resultatet, kommunen bruker mye tid på unødvendige ting
Uklart for partene å forstå hva det kan klages over
En del landmålere oppgir ikke informasjon om klageretten, enten fordi de ikke kjenner til klageretten eller for å unngå klager
Vurdering av god landmålerskikk

11. Hvordan syns du klageordningen fungerer?

12. Har du opplevd noen av problemene i boks 2 eller andre problemer ved dagens klageordning?

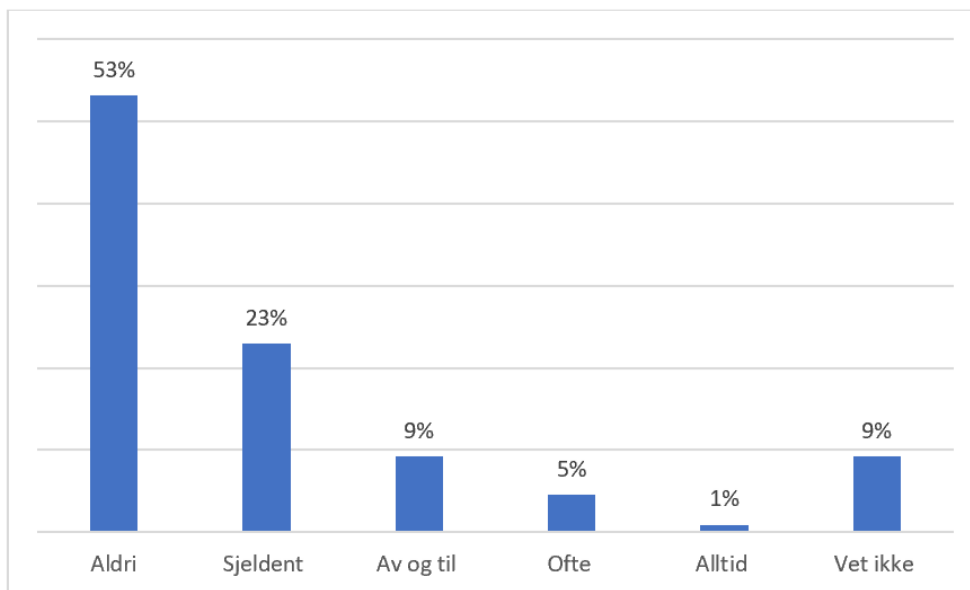
Resultater og spørsmål som omhandler økt kunnskap om klagebehandling

Figur 28: Hva respondentene ønsker for å få økt kunnskap når det gjelder klagebehandling av oppmålingsforretning og retting av matrikkelen (N=109)

13. Kunne du tenke deg noen av mulighetene nevnt i figur 9? Og hvorfor kunne du tenke deg disse mulighetene?

Resultater og spørsmål som omhandler samarbeid på tvers av kommuner

Figur 29: Om kommunene samarbeider på klagesaker på oppmålingsforretning og retting av matrikkelen (N=109)

14. Samarbeider din kommune med andre kommuner når det kommer til klagesaker på oppmålingsforretning og retting av klager?

Avslutning:

15. Har du noen andre tanker eller synspunkter du tenker at er viktige i forhold til dagens klageordning?

Takk for at du stilte til intervju!

Vedlegg 4

Intervjuguide Kartverket

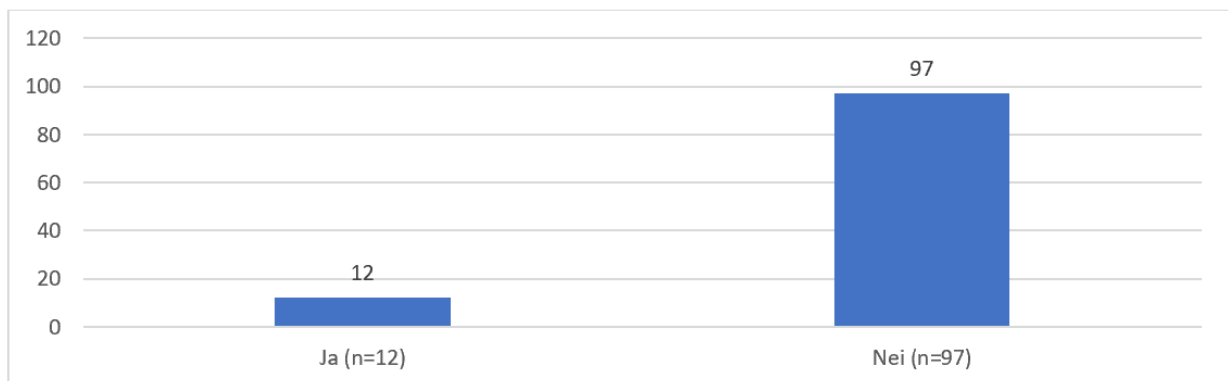
Informasjon om oppsettet av intervjuguiden:

Intervjuguiden starter med noen generelle innledende spørsmål. Etter dette vil det bli presentert noen resultater fra spørreundersøkelsen, deretter følger noen spørsmål om dine tanker rundt disse resultatene. Det kan også komme noen utdypningsspørsmål underveis i intervjuet som ikke er nevnt i intervjuguiden. Diagrammene er markert med liten n som viser antallet som har svar på hvert svaralternativ. Stor N i bildetekst viser det totale antallet som har svart på spørsmålet.

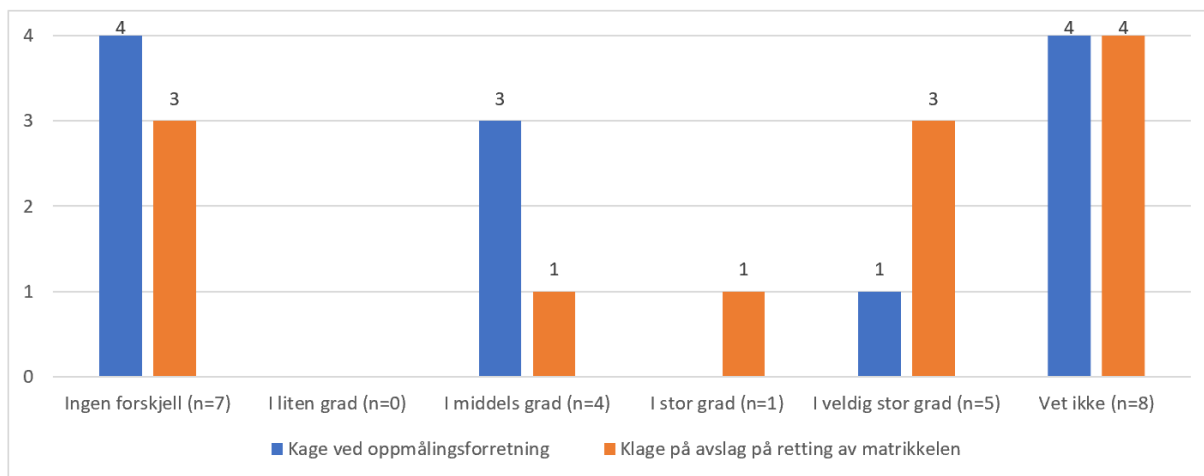
Innledende spørsmål:

1. Hva er din stilling, og hva jobber du i hovedsak med?
2. Hvilken utdanning har du?
3. Hvor lang arbeidserfaring har du innen eiendomsfagene?
(Med eiendomsfagene menes i denne sammenheng arbeidserfaring med plan- og bygningssloven, matrikkelloven, eierseksjonsloven og delingsloven)

Resultater og spørsmål som omhandler kommunesammenslåingen fra 2020:

Figur 15: kommunesammenslåing (N=109)

Figur 16: Forskjell i saksbehandling av klagesaker på oppmålingsforretning og retting av matrikkelen etter kommunesammenslåingen i 2020 (N=12)

«Kommunen ble sammenslått med en liten kommune (ca.1000 innbyggere), så her ble det ingen forskjeller i oppmålingsarbeidet.»

«Stor kommunen har fått tilgang til skylddelinger og har nok interne ressurser til å rekonstruere og avklare eiendomsgrenser. System for kontorforretninger, varsel til berørte parter, matrikkelføring og utsendelse av matrikkelbrev. Sammenslåtte kommune hadde ikke egen oppmåler og kommunene var avhengig av kjøp av konsulenttenester. Ble derfor ikke brukt ressurser på saker som ikke var rekvirert som oppmålingsforretning.»

«Matrikkelloven åpner for ulik tolkning av hvordan gjøre ting i praksis og det var store forskjeller i hvordan dette var utøvd i de to kommunene.»

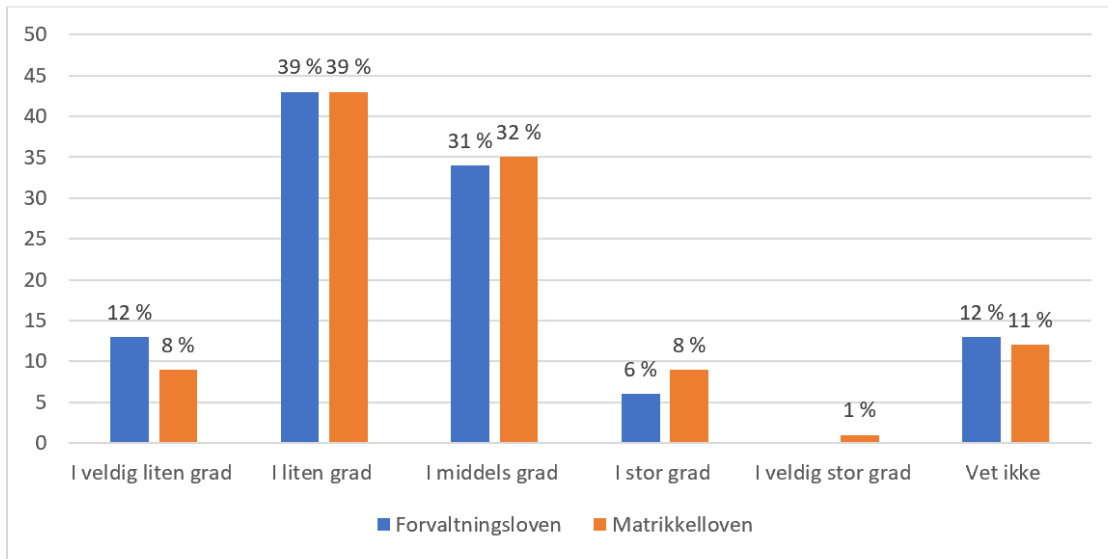
«Krav om retting har økt i veldig stor grad. Mye av kravene om retting kommer fra det som tidligere var mer landlige/mindre urbane deler av kommunen før sammenslåingen. Vi har også generelt stort fokus kvalitetsheving av matrikkelen og god del rettesaker initieres av kommunen, spesielt i områdene som ble tilført bykommunen.»

Figur 17: Utdypende kommentarer om forskjell i praksis etter kommunesammenslåingen i 2020

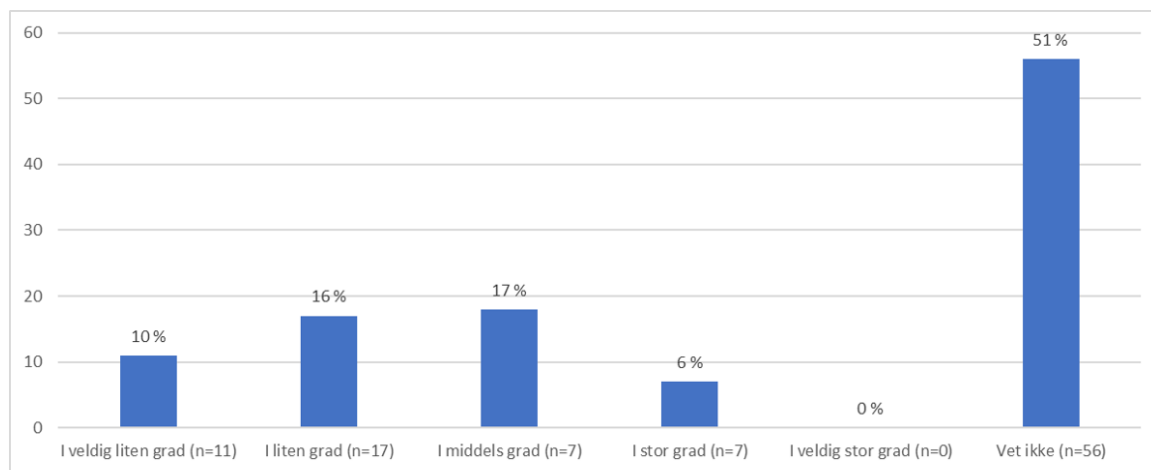
4. Hva tenker du om at flere opplever at det er forskjell i saksbehandlingen etter kommunesammenslåingen i 2020?
5. Er det problematisk at saksbehandlingen ikke er lik landet rundt? Hvis ja på hvilken måte kan det være problematisk?
6. Hvilke tanker har du rundt kommentarene i boksen ovenfor?

Resultater og spørsmål som omhandler lovforståelse:

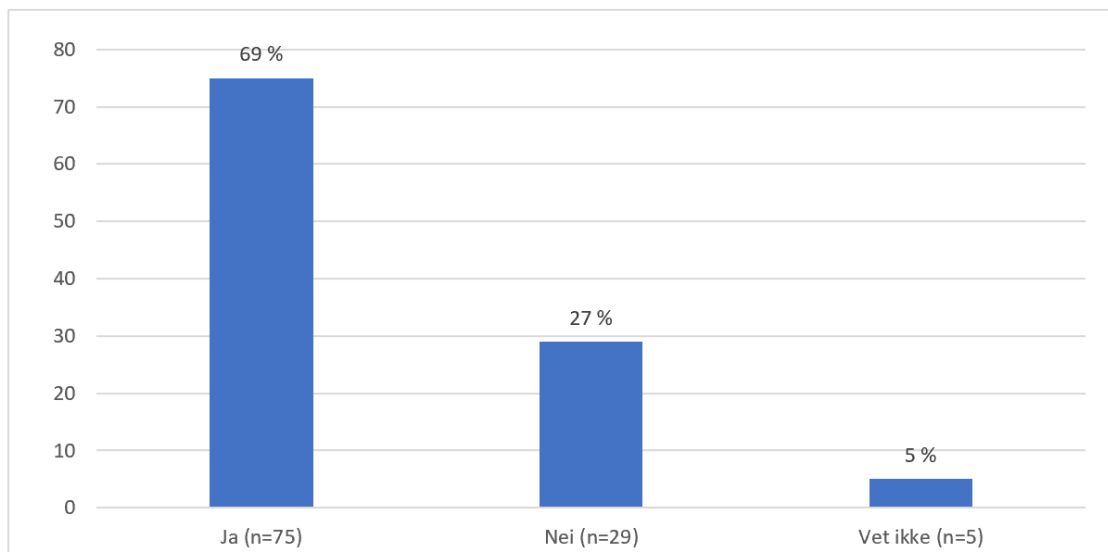
Figur 18: I hvilken grad respondentene syns det kan være vanskelig å forstå klagereglene etter forvaltningsloven og matrikkelloven (N=109)

Figur 23: I hvilken grad respondentene syns lovendringene som trådte i kraft 01.01.21 har gjort saksbehandling av krav om retting enklere (N=109)

7. Hva tenker du om at det er en del som syns det kan være vanskelig å forstå lovverket i middels, stor og veldig stor grad?
8. Er det tiltak som kan gjøres for at lovverket blir tydeligere? Hvilke tiltak kan dette eventuelt være?
9. Hva tenker du om resultatene fra figur. 6 som omhandler lovendringene som ble ikraftsatt 01.01.21? (Her er det endringer i matrikkelforskriften §§ 10, 10a og 10 b for retting og §§ 20 til 22 for klage, og endring i matrikkelloven § 26 tredje ledd det spørres om)

Resultater og spørsmål som omhandler hva kommunene gjør for å unngå klagesaker:

Figur 24: Denne figuren viser om kommunene gjør noe for å unngå klagesaker på oppmålingsforretning og retting av matrikkelen (N=109)

Tabell 5: Hva kommunene gjør for å unngå klagesaker på oppmålingsforretning (N=75)

Hva kommunene gjør for å unngå klagesaker på oppmålingsforretning	Antall
Følge god landmålerskikk	14
God veiledning og dialog med partene	46
Gode forberedelser før oppmåling	9
Kurs og etterutdanning	2
Gode rutiner	7
Følge lover og regler	13
Lage gode protokoller og sende ut protokoller	8
Holde saken innenfor sakens rammer	1
Være nøytral	1
Levere god kvalitet	5
God dokumentasjon	11
Opplyse om klageadgang	2
Dialog før klage sendes til statsforvalteren	1
Følge veiledningsmateriell fra Kartverket	1
I noen tilfeller bes det om uttalelse til gjennomført forretning før den føres i matrikkelen	1
Gå gjennom tidligere klagesaker og forbedre rutiner om nødvendig	1
Anbefale jordskifte ved uenighet eller om dette vil være bedre for partene	7

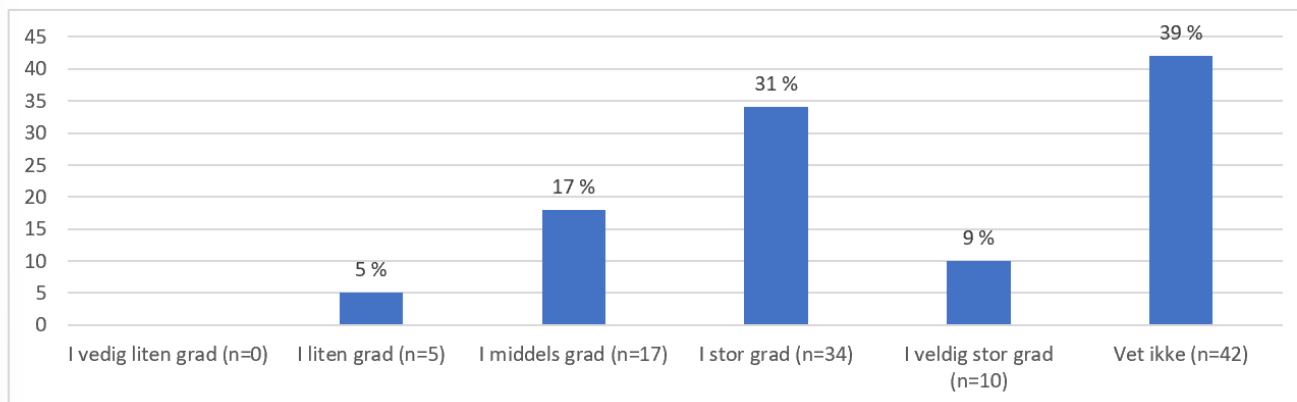
Tabell 6: Hva kommunene gjør for å unngå klagesaker på retting av matrikkelen (N=75)

Hva kommunene gjør for å unngå klagesaker på retting av matrikkelen	Antall
Veiledning og dialog med partene	39
God dokumentasjon	21
Gode forberedelser	6
Varsle om at retting er gjort	2
Varsle i forkant av retting	13
Følge god landmålerskikk	2
Høre på partene	4
Følge lover og regler	8
Matrikkelføre kun om det er enighet om endringen	5
Levere kvalitet	4
Henvise til Kartverket	1
Innhente godkjenning av partene	5
Rask matrikkelføring etter forretningen	2
Være bevisst på hvordan matrikkelen skal føres	1
Anbefale jordskifteretten	3
Grundig utredning	3
Dialog med klager før klage sendes videre til statsforvalter	1
Gode rutiner	1

10. Hva tenker du om at så mange kommuner gjør noe for å unngå klagesaker på oppmålingsforretning og retting av matrikkelen?

11. Hva tenker du at det er viktig at kommunene har fokus på for å unngå klagesaker?

Resultater og spørsmål som omhandler i hvilken grad dagens klageordning fungerer:

Figur 27: I hvilken grad respondentene synes dagens klageordning ved klage på oppmålingsforretning og retting av matrikkelen fungerer (N=109)

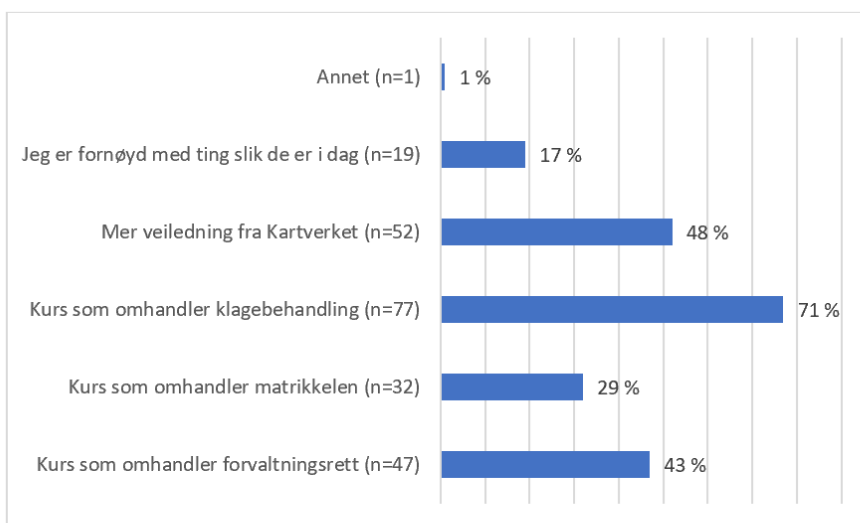
Tabell 8: Kommentarer fra spørreundersøkelsen om hva som ikke fungerer ved dagens klageordning

Kommentarer fra spørreundersøkelsen om hva som ikke fungerer ved dagens klageordning
Det kan være vanskelig å forstå hva som kan rettes, og skillet mellom retting og klager
Tungvint å rette med mye varsling
Klagesaker er kompliserte og ofte uforutsigbare. Klageprosessen blir ofte veldig formell og tar bort noe av det faglige fokuset.
Part kan klage på forhold som ikke påvirker resultatet, kommunen bruker mye tid på unødvendige ting
Uklart for partene å forstå hva det kan klages over
En del landmålere oppgir ikke informasjon om klageretten, enten fordi de ikke kjenner til klageretten eller for å unngå klager
Vurdering av god landmålerskikk

12. Hva tenker du om problemene som nevnes i tabellen ovenfor?

13. Er det noen andre problemer med dagens klageordning? Hvis ja hvilke problemer er dette?

Resultater og spørsmål som omhandler økt kunnskap om klagebehandling

Figur 28: Hva respondentene ønsker for å få økt kunnskap når det gjelder klagebehandling av oppmålingsforretning og retting av matrikkelen (N=109)

14. Hva tenker du om at de fleste ønsker seg tiltak for å få bedre kunnskap om klagebehandlingen?

15. På hvilken måte kan kartverket bidra til å gi kommunene bedre kunnskap?

16. Hva kan Kartverket gjøre for å bidra til mer veiledning da dette er et ønske fra 48% av kommunene?

Avslutning:

17. Har du noen andre tanker eller synspunkter du tenker at er viktige i forhold til dagens klageordning?

Takk for at du stilte til intervju!

Vurdering av behandling av personopplysninger

Referansenummer

309138

VurderingstypeAutomatisk **Dato**

19.01.2023

Prosjekttittel

Masteroppgave: Klageordning relatert til retting av matrikkel og oppmåling

Behandlingsansvarlig institusjon

Norges miljø- og biovitenskapelige universitet – NMBU / Fakultet for landskap og samfunn / Institutt for eiendom og juss

Prosjektansvarlig

Einar A. Hegstad

Student

Thea Karoline Hilstad Mangset

Prosjektperiode

09.01.2023 - 01.06.2023

Kategorier personopplysninger

Alminnelige

Lovlig grunnlag

Samtykke (Personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a)

Behandlingen av personopplysningene er lovlig så fremt den gjennomføres som oppgitt i meldeskjemaet. Det lovlige grunnlaget gjelder til 01.06.2023.

[Meldeskjema](#) **Grunnlag for automatisk vurdering**

Meldeskjemaet har fått en automatisk vurdering. Det vil si at vurderingen er foretatt maskinelt, basert på informasjonen som er fylt inn i meldeskjemaet. Kun behandling av personopplysninger med lav personvernulempe og risiko får automatisk vurdering. Sentrale kriterier er:

- De registrerte er over 15 år
- Behandlingen omfatter ikke særlige kategorier personopplysninger;
  - Rasemessig eller etnisk opprinnelse
  - Politisk, religiøs eller filosofisk overbevisning
  - Fagforeningsmedlemskap
  - Genetiske data
  - Biometriske data for å entydig identifisere et individ
  - Helseopplysninger
  - Seksuelle forhold eller seksuell orientering
- Behandlingen omfatter ikke opplysninger om straffedømmer og lovovertrедelser
- Personopplysningene skal ikke behandles utenfor EU/EØS-området, og ingen som befinner seg utenfor EU/EØS skal ha tilgang til personopplysningene
- De registrerte mottar informasjon på forhånd om behandlingen av personopplysningene.

Informasjon til de registrerte (utvalgene) om behandlingen må inneholde

- Den behandlingsansvarliges identitet og kontaktopplysninger
- Kontaktopplysninger til personvernombudet (hvis relevant)
- Formålet med behandlingen av personopplysningene
- Det vitenskapelige formålet (formålet med studien)
- Det lovlige grunnlaget for behandlingen av personopplysningene
- Hvilke personopplysninger som vil bli behandlet, og hvordan de samles inn, eller hvor de hentes fra
- Hvem som vil få tilgang til personopplysningene (kategorier mottakere)
- Hvor lenge personopplysningene vil bli behandlet

-
- Retten til å trekke samtykket tilbake og øvrige rettigheter

Vi anbefaler å bruke vår [mal til informasjonsskriv](#).

Informasjonssikkerhet

Du må behandle personopplysningene i tråd med retningslinjene for informasjonssikkerhet og lagringsguider ved behandlingsansvarlig institusjon. Institusjonen er ansvarlig for at vilkårene for personvernforordningen artikkel 5.1. d) riktighet, 5. 1. f) integritet og konfidensialitet, og 32 sikkerhet er oppfylt.

Norges miljø- og biovitenskapelige universitet
Noregs miljø- og biovitenskapelige universitet
Norwegian University of Life Sciences

Postboks 5003
NO-1432 Ås
Norway